

LUND UNIVERSITY

Texter och kontexter

Samtal med 15 amerikanska litteraturforskare

Holmberg, Claes-Göran

1994

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Holmberg, C.-G. (1994). *Texter och kontexter: Samtal med 15 amerikanska litteraturforskare*. (Absalon : skrifter / utgivna vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund; Vol. 5). Litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds universitet.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

ABSALON

Skrifter utgivna vid

Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund

Texter och kontexter

Samtal med 15 amerikanska litteraturforskare

Claes-Göran Holmberg

ABSALON

Skrifter utgivna vid

Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund

Helgonabacken 12

222 23 LUND

□ Claes-Göran Holmberg och

Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund 1994

Redaktion för skriftserien: Claes-Göran Holmberg, Per Erik Ljung,
Per Rydén, Cristine Sarrimo och Birthe Sjöberg (red).

Layout: Birthe Sjöberg

Omslag: Andrzej Szlagor

ISSN 1102-5522

ISBN 91-88396-04-5

Tryck: Reprocentralen vid Lunds universitet
LUND 1994

Innehåll

Förord	I
INLEDNING	V
MURRAY KRIEGER	1
STANLEY FISH	19
GEOFFREY HARTMAN	35
HAZARD ADAMS	41
HUGH KENNER	51
MICHAEL RIFFATERRE	59
ULRICH WEISSTEIN	71
FRANK LENTRICCHIA	81
RICHARD LEHAN	89
GERARD GRAFF	99
CHRISTOPHER WILSON	111
JEAN-JACQUES THOMAS	123
VINCE PECORA	135
DAVID LLOYD	149
JEAN HOWARD	159
Universitetsöversikt	173
Personregister	175

Förord

Det senaste decenniet har varit ett av de mest intressanta i amerikansk litteraturforskning. Full av entusiasm har den amerikanske forskaren kastat sig över den kontinentala filosofin och ut har kommit en mängd nya teorier och metoder.

Det senaste decenniet har varit ett av de värsta i amerikansk litteraturforskning. Allt seriöst arbete har ersatts av trendnisseri och stjärnkult. Det gäller bara att lansera en ny och helst politisk korrekt trend och man är räddad.

Detta är två sätt att beskriva litteraturforskningen i USA just nu. Det pågår en mycket livlig debatt mellan radikala och konservativa krafter. Själv har jag länge varit nyfiken på vad som pågår. Jag kan förstå rädslan hos mer traditionella forskare att vetenskap ska förvandlas till bondfångeri. Samtidigt misstänker jag att mycket av kritiken mot de nya rörelserna och metoderna beror på intellektuell lathet. Man orkar helt enkelt inte sätta sig in i allt det nya. Jag kan förstå den utsjadsade högskolelektorns vanda därvidlag men inbillar mig att det vore förödande för disciplinen om man inte fick tid att intellektuellt ta ställning till nya metoder och teorier. Bland andra David Gorman har påpekat hur teoriexplosionen på 70- och 80-tal fört med sig att litteraturvetenskapen väckts ur sin akademiska slummer och faktiskt kommit att få ett stort inflytande på de flesta humanistiska discipliner.

Åren 1990, 1991, 1992 och 1993 har jag rest till USA för att försöka på egen hand ta reda på vad som händer. Jag har besökt närmare ett tjugotal universitet och talat med ett hundratal personer. Några ställen, som Duke University i North Carolina och Yale University har jag besökt två gånger. Jag har varit i University of Washington i väster, Duke University i söder, Harvard i norr och Johns Hopkins University i Baltimore i öster.

Själv står jag nog mest på den sidan som ser positivt på vad som hänt även om jag också sett nackdelarna. Jag har försökt tala med representanter för så många skolor som möjligt, men delvis varit i händerna på omstän-

digheterna. Jag har i förväg uttryckt önskemål om att få träffa vissa forskare men mycket har berott på vilka som varit anträffbara vid de få dagar jag besökt ett visst universitet. I den mån jag inte själv kunnat föreslå lämpliga forskare att intervjua har jag blivit hänvisad till de personer som prefekterna på institutionerna tyckt vara att föredra. Speciellt svårt har det varit att få tala med representanter för en mer traditionell litteraturforskning. Dels därför att prefekterna i allmänhet inte hänvisat mig till dem, dels därför att de få jag talat med ofta inte vågat uttrycka det missnöje med situationen man ofta anat fanns där. Hugh Kenner var ett uppfriskande undantag. Några filologer stötte jag inte på. Men också bland de nya rörelserna fanns det riktningar jag inte riktigt kunde nå. När det gäller de nya pragmatikerna missade jag Richard Rorty med en dag. Detsamma gällde Stephen Greenblatt och därmed nyhistorikerna (även om fler av mina intervjuoffer sagt sig ligga nära den rörelsen). Inte heller talade jag med några litterära biografer. Den största bristen i min intervjuiserie är dock uppenbar. Det finns bara en kvinnlig forskare representerad. På min önskelista fanns forskare som Barbara Johnson, Barbara Herrnstein-Smith, Elaine Showalter och Toril Moi. Av olika skäl var dock inga av dessa forskare tillgängliga. Nu tycker jag dock att intervjuerna trots allt får fram vilken betydande forskningsinriktning feminismen varit och är inom den amerikanska litteraturvetenskapen.

Intervjuformen har både för- och nackdelar. Naturligtvis blir skrivande människors vanligen så stringenta argumentation för sina idéer betydligt mer svävande i den muntliga situationen. Å andra sidan öppnar intervjuformen för mer ogarderade uttalanden av dessa vanligen så välgarderade forskare.

Jag har ställt samma frågor till alla intervjuoffren. Detta har av naturliga skäl lett till en del tröttsamma upprepningar bland svaren. Men samtidigt skulle man kunna hävda att tyngden i bevisföringen ökar i samma mån som forskare i olika åldrar, med olika ideologiska utgångspunkter, från olika universitet pekar på liknande upplevelser av utvecklingen inom litteraturvetenskapen under de senaste åren. Av den anledningen har jag valt att i stor utsträckning låta likalydande svar stå kvar.

Mina resor har stötts av flera organisationer och ett stort antal människor. Uppgiften att undersöka den samtida amerikanska litteraturforskningens läge hade varit omöjlig att genomföra utan stöd från Elizabeth Rausing's minnesfond, Amerikanska ambassaden, USIA, Swedish Information Service och alla de privatpersoner som hjälpt mig på vägen.

Inledning

Precis som när man talar om litteraturens utveckling kan man om litteraturvetenskapens historia tala om perioder och strömningar. Och lika vaksam måste man vara för att inte förväxla kvalitet med kvantitet, huvudsak med bisak. Om jag nu hastigt skisserar ett antal hållpunkter i den amerikanska 1900-tals-litteraturvetenskapen är det med full insikt i det schematiska i projektet och också i det orättvisa i att premiera det nya på det traditionellas bekostnad.¹ Om man bortser från dessa självinvändningar skulle man kunna säga att utvecklingen följt följande mönster. En huvudlinje i utvecklingen har hela tiden varit strider mellan en formalistisk, estetiserande riktning och en mer populistisk och kontextualistisk.

På 30-talet tog detta sig uttryck i en häftig polemik mellan ”konservativa” närläsare och marxistiska teoretiker. Den kampen har sedan upprätthållits av den ena generationen efter den andra. Det har ständigt funnits ”formalistiska” skolor som velat ägna sig åt lingvistiska, ontologiska och epistemologiska analyser av litterära verk och ”kulturella” rörelser som vänt sig till sociologin, psykologin och politiken för att få svar. På den ena sidan har nykritikerna, Chicagoskolan, fenomenologerna, hermenutikerna, strukturalisterna och dekonstruktivisterna stått, på den andra marxisterna, de New York-intellektuella, mytkritikerna, existentialisterna, reader-response-kritikerna, feministerna och afroamerikanska intellektuella.² Den ena sidan har premierat interpretationen, den andra kontextualisationen. Men samtidigt får man inte sätta likhetstecken mellan den förra gruppen och konservatism och den andra och radikalism. Det är mer komplicerat än så.

Under en lång period vid mitten av århundradet dominerade nykritiken den amerikanska litteraturvetenskapen, inte minst inom pedagogiken. Det var närläsning som gällde och i motsats till Chicago-skolans aristoteliker var inte nykritikerna intresserade av diktverkens anknytning till mänskligt liv, till författarens idévärld eller till läsarens själsliga bildning. Verket var i centrum. Genom ”close reading” och ”explication-de-texte” skulle hela det

litterära språkets metaforiska, pseudoreferentiella, mångtydiga karaktär avslöjas.

De första stora angreppen på nykritikens hegemoni kom från utlandet. Den kanadensiske forskaren Northrop Frye lanserade sin arketypiska kritik i *Anatomy of Criticism* 1957. Visserligen vill Frye behålla konstverkets autonoma ställning men han för samtidigt in det under ett parasoll av ett litterärt universum som är skapat av människan för att hon ska kunna begripa den annars totalt främmande omvärlden. Myten är människans redskap och litteraturen presenterar myten.

En annan riktning som startade ett angrepp mot nykritiken hade från början sitt säte i Geneve: den fenomenologiska skolan ledd av Georges Poulet. Poulet menade att litterära verk i allra högsta grad är påverkade av författaren. De är inte alls autonoma utan genomträngda av sin författares unika sätt att tänka och känna. Kritikerns förnämsta uppgift blir att försöka tränga in i diktarens medvetande och återskapa det.

Om man ser till de äldre av mina intervjuoffer är de alla uppfostrade i nykritikens anda — vilket flera av dem också vittnar om. Det är också i den generationen som det kontinentala inflytandet tar sig starkast uttryck. J. Hillis Miller, Geoffrey Hartmans och Paul de Mans kollega i "Yaleskolan", blir en av Georges Poulets mest energiska lärjungar. Paul de Man är ju förresten själv europé. En annan tidig immigrant är Michael Riffaterre. 1954 kommer han till USA och har då redan strukturalistiska och semiotiska funderingar i bagaget.

Existentialism, fenomenologi, hermenutik, strukturalism, semiotik, dekonstruktion och nymarxism är i stor utsträckning importer från Europa.

Av de äldre forskare jag intervjuat brukar Stanley Fish föras till "reader-response-skolan". Från slutet av 50-talet och framåt märker man ett allt större intresse för läsarens och läsandets roll i den litterära processen. Bland de ledande gestalterna finns förutom Fish Norman Holland och David Bleich.

I argumentationen mot nykritikernas betoning av verkets enhet och tidsberoende pekade man på läsarens stora betydelse för tolkningen av verket. Man lanserade olika läsare: "den informerade läsaren", "den ideala läsaren", "den verkliga läsaren", "superläsaren". Viktiga antologier är Susan Suleimans och Inge Crosmans *The Reader in the Text : Essays on Au-*

dience and Interpretation (1980) och Jane Tompkins *Reader-Response-Criticism: from Formalism to Post-Structuralism*. (1980).

Stanley Fish (Duke University) gav ut två inflytelserika böcker riktade mot nykritikens verkinriktade skola: *Surprised by Sin: The Reader in Paradise Lost* (1967) och *Self-Consuming Artifacts: The Experience of Seventeenth-Century Literature* (1972). Litteraturen är en process, inte en produkt. Det är endast vid mottagande-situationen vi kan tolka ett litterärt verk. Den existerar enbart när vi läser den. Hela tiden pågår det nya läsningar, revideringar och återupptäckter. På det viset kan Fish också sägas tillhöra den fenomenologiska skolan även om Fish inte höll med Hillis Miller om att läsaren kunde bli ett med författaren.

Stanley Fish lanserade begreppet ”den informerade läsaren” för att beteckna den läsare han ville ha: ingen abstraktion men inte heller den verkliga läsaren. Det behövdes en läsare med hög språklig och litterär kompetens för att kunna tolka verkets konventioner. Från 1976 talade Fish inte längre om ”informerade läsare” utan om ”tolkningsgemenskaper”. Alla läsare tillhör tolkningsgemenskaper, använder sig av tolkningsstrategier utformade genom gemensamma värderingar, trosföretällningar och intressen. En sådan pragmatisk syn på läsaren dominerar Fishs forskning 1975 till 1985 och gör att han i intervjun kan antyda att han blivit kallad en av den nya pragmatismens viktigaste lärofäder.

Hans antifundamentalistiska filosofi har fått beröm men också kritik från vänster. Bland annat Edward Said och Frank Lentricchia har anklagat Stanley Fish för att inte se att läsaren inte bara går in i litterära tolkningsgemenskaper utan också i sociala, politiska. Sina essäer och polemiker under 70-talet samlade Stanley Fish i *Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretative Communities* (1980). Efter det har han bland annat givit ut *Doing What Comes Naturally; Changes, Rhetoric and the Pretext of Theory in Literary and Legal Studies* (1990) och *There's No Such Thing as Free Speech, and it's a Good Thing Too* (1994). Fish tillhör de toretiker som utvidgat litteraturforskningens domäner allra mest och han har på senare år bland annat lärt juristerna att använda sig av litteraturvetenskapliga metoder.

Geoffrey Hartman (Yale University) började också han som fenomenolog och var påverkad av Geneve-skolan. *The Unmediated Vision* (1954) tar

upp förhållandet mellan jaget och världen och menar att litteraturen förkroppsligar mänskliga erfarenheter. Den moderne poeten försöker nå fram till en kontakt med naturen-omvärlden utan att gå genom historien och språket. I *Wordsworth's Poetry* (1964) försöker Hartman återskapa Wordsworths medvetande och författarens ständigt misslyckade ansatser till att skapa en union mellan jag och värld. *Beyond formalism: Literary Essays 1958–1970* (1970) var ett försök att jämka samman formalismen med den kontinentala filosofin. Ytterligare ett steg i riktning mot det kontinentala tog Hartman med *Saving the Text: Literature/Derrida/Philosophy* (1981). Han såg alltmer litteraturen som magisk, mystisk och betonade inte längre litteraturens förmåga att sprida mänskliga erfarenheter.

Hartman kom tillsammans med Miller och de Man att bilda en sprängkil i den dåvarande ganska traditionellt inriktade litteraturforskningen vid Yale. 1979 skrev Hartman förordet till Yaleskolans manifest, *Deconstruction and criticism*. Boken innehöll essäer av Hartman, Bloom, de Man, Derrida med flera. Hartman karakteriserade de Man, Derrida och Miller som ”boa-deconstructors” och sig själv och Bloom som ”barely deconstructionists”. Och det ligger säkert något i uppdelandet av gruppen i två läger. Hartman och Bloom med deras fenomenologiska arv gick aldrig riktigt med på att språket går före varandet eller att det mänskliga subjektet har dött.

I *Criticism in the Wilderness* (1980) bekräftade dock Hartman sin tro på att jaget inte kan skiljas från språket men han vägrade även där att tro på att jaget dött. Tvärtom, säger han i *Saving the Text* (1981), språket utsätter jaget för stor smärta, för ”word-wounds”.

Murray Krieger (University of California, Irvine) började som nykritiker och 1956 sammanfattade han sin syn på nykritikerna i *The New Apologists for Poetry*. Under 70-talet förenade han formalistiska och humanistiska hållningar där poesin kom att stå för en mänsklighetens förmåga att skapa mening i en meningslös värld. Detta kunde på ett sätt ses som ett angrepp på dekonstruktionen men samtidigt var Krieger inte främmande för dess tendens att betrakta litteraturen som mystifikation. Över huvud taget var Krieger en eklektiker som hade lätt för att samarbeta med representanter för andra riktningar vilket gjorde honom till en betydelsefull gestalt vid den teoretiska omvälvning som utmärkte 70-talet. Tillsammans

med Hazard Adams grundade Murray Krieger "The School of Criticism and Theory", en sommarskola som kom att kring sig samla en stor del av det teoretiska avantgardet.

Bland de teoretiska skolor som importerades från kontinenten fanns som en av de centrala strukturalismen. Den hade sin storhetstid i USA från tidigt 70-tal till tidigt 80-tal. Vincent Leitch talar om 4 faser i utvecklingen av en litterär strukturalism och semiotik i USA: 1. Ett 60-tal där lingvistisk och stilistisk analys av protostrukturalistisk sort dominerar, 2. Ett tidigt 70-tal där fransk strukturalism har ett stort inflytande, 3. Ett sent 70-tal där utvecklingen går från strukturalism till semiotik, 4. Ett tidigt 80-tal med angrepp från poststrukturalismen.³

Till de centrala strukturalisterna och semiotikerna hör **Michael Riffaterre** (Columbia University), även om han i intervjun inte vill betona sitt strukturalistiska förflutna.

Riffaterre kom till USA redan 1954 med strukturalistiska modeller i bagaget. 1966 hade han skaffat sig nog med självförtroende för att medverka i det inflytelserika specialnumret av *Yale French Studies* kallat "Structuralism" med ett bidrag där han gick till angrepp på Roman Jakobsons och Lévi-Strauss analys av Baudelaires "Les Chats". Riffaterre ledde in strukturalismen på en bana som var mer inriktad mot läsarrespons och historisk medvetenhet.

1971 samlade han ett urval av sina 60-talsessäer i *Essais de stylistique structurale* och 1978 kom hans kanske mest inflytelserika bok, *Semiotics of Poetry*, där han framför sin teori om poesins djupstruktur. En dikt utgår alltid från en matris och genomgår sedan en serie transformationer när den möter det mimetiska referensspråket. Varje dikt har också bakom sig ett antal hypogram, intertexter, hämtade ur ett underliggande system av västerländsk poesi. Riffaterre har senare utvecklat sin modell i böcker som *La Production du Texte* (1979) och *Fictional Truth* (1990).

Riffaterres utveckling från strukturalism till semiotik speglar en mer omfattande rörelse i samma riktning; semiotiken har blivit en världsspridd, tvärvetenskaplig rörelse. Sedan 1980 har man till exempel haft ett International Summer Institute for Semiotic and Structural Studies där bland annat Umberto Eco, Michel Foucault, A. J. Greimas och Michael Riffaterre varit lärare.

Under sent 70-tal och tidigt 80-tal utsattes strukturalismen och semiotiken av hård beskjutning från poststrukturalisterna med Jacques Derrida i spetsen och hans skola, dekonstruktionen, kom att dominera litteraturvetenskapen i USA på ett sätt som ingen annan rörelse gjort sedan nykritiken.

Den första gruppen dekonstruktivister eller dekonstruktivismen närliggande forskare dök upp under tidigt 70-tal. I den gruppen ingick Harold Bloom, Paul de Man, Geoffrey Hartman, J. Hillis Miller och Joseph Riddel. Något senare kom en yngre generation bestående av sådana som Shoshana Felman, Barbara Johnson och Gayatri Chakravorty Spivak. De flesta av dem var anknutna till antingen Johns Hopkins University i Baltimore eller Yale University i New Haven. När Miller och de Man lämnade Johns Hopkins för Yale under det tidiga 70-talet bildades Yale-skolan, en av de mest inflytelserika grupperingarna under 70- och 80-tal.

Nyckelfiguren inom den amerikanska dekonstruktivismen var dock Jacques Derrida. År 1966 gick han till angrepp mot strukturalismen vid en konferens på Johns Hopkins. Men det var först under 70-talet när hans böcker översatts till engelska som de amerikanska forskarna blev dekonstruktivister. Vincent Leitch har delat in dekonstruktivismen i 4 perioder: 1. Åren 1968—1972, formeringen av doktrinen, 2. Passionerade debatter och recensioner av tidiga texter, 3. Skolans institutionalisering. Viktiga introduktioner görs, t.ex. Cullers *On Deconstruction* (1982) och Norris *Deconstruction: Theory and Praxis* (1982), 4. Dekonstruktionen förs över till andra områden som teologi och pedagogik och politik.⁴

Dekonstruktionen lyckades påverka en hel rad kritiker från både vänster och höger. Murray Krieger, Fredric Jameson, Wayne Booth och som bland annat min intervju visar, även Gerald Graff. Dekonstruktionen kom till USA ungefär samtidigt med strukturalismen, något som kanske varit betydelsefullt för när man sett strukturalismen och dekonstruktionen som motpolar, som två väsensskilda ideologier som stridit om makten över litteraturforskningen. Andra har snarare sett dem som två skott på samma träd: båda är textcentrerade och ahistoriska. Men dekonstruktionen har hela tiden, genom sin otydlighet, kunnat ingå allianser med från dekonstruktionen till synes så väsensskilda ideologier som psykoanalys, marxism och feminism.

Många kritiker av dekonstruktionen har menat att den bara är ett nytt skott på nykritikens träd. Dekonstruktivisterna är textcentrerade och de intresserar sig bara för de kanoniska texterna. Den enda skillnaden mellan dem och nykritikerna är att de förra ser poesins struktur som seriell i stället för spatial och att de fokuserar heterogeniteten snarare än enheten hos de litterära formerna.

Intrycket från mina resor är att dekonstruktivisterna är klart på tillbakagång och i försvarsställning. De får nu klä skott för hela den teoretiska nyorientering som 70- och 80-talen inneburit. Angreppen kommer från mer traditionella forskare. Men det har också vuxit fram en ny generation av kontextualister: marxister, kulturmaterialister, nyhistoriker, feminister som institutionernas prefekter gärna ville visa fram för mig.

Två föregångare till denna nya generation hade jag förmånen att träffa: **Frank Lentricchia** (Duke University) och **Gerald Graff** (University of Chicago). Frank Lentricchia skrev 1968 en bok om Yeats och Wallace Stevens radikala poetik men slog igenom i forskarsamhället med *After the New Criticism* (1980), en kritisk översikt över litteraturforskningen 1957–1977 där han diskuterar rörelser som mytkritik, existentialism, fenomenologi, hermeneutik, reader-response-teorier, strukturalism och poststrukturalism. I *Criticism and Social Change* (1983) försöker han, inspirerad av bl.a. Foucault, Gramsci och Raymond Williams lansera en egen, marxistiskt färgad, teori.

Lentricchia skisserade ett projekt kallat ”marxistisk retorik” där det var forskarens uppgift att granska ideologierna i språket, i de litterära texterna och på så sätt åstadkomma samhällsförändringar. Det var alltså den akademiska kritikerns uppgift att ägna sig åt en noggrann textlig och ideologisk analys. Lentricchia vände sig mot den moderne forskarens tendens att enbart betrakta verk med estetiska glasögon. Litteraturen är en social diskurs med ideologiska element och måste analyseras som sådan.

Gerald Graff började som socialist, vänsterkritiker och fiende till dekonstruktionen. I *Poetic Statement and Critical Dogma* (1970) kritiserade han nykritikerna och mytkritikerna. År 1977 skrev han en satirisk artikel i *American Scholar*, ”Fear and Trembling at Yale”, där han gisslade yalekritikernas självupptagenhet, förklädda nykritikerideal och antireferentialitet. Graffs mest kända bok är *Literature against Itself: Literary Ideas in Mo-*

dern Society (1979) där han går till angrepp mot ett stort antal moderna litteraturvetenskapliga skolor och försvarar en form av traditionell humanism. Han menar att den moderna och den postmoderna litteraturen bara är naturliga varianter av senkapitalismen och att litteraturen av idag förlorat sina mimetiska, expressiva och didaktiska funktioner. Den moderna litteraturforskningen är på väg att förlora sig i esteticism, ahistoricism, relativism och subjektivism. Graffs intresse har under senare år fokuserats på hur konflikter inom det vetenskapliga samhället ska kunna användas pedagogiskt. Ett resultat av detta intresse är *Beyond the Culture Wars; how Teaching the Conflicts can revitalize American Education* (1992).

Bland de företrädesvis kontextualistiska rörelser som alltmer kommit att dominera litteraturforskningen i USA är utan tvekan feminismen en av de centrala och mest inflytelserika. Ett genombrott för den feministiska litteraturkritiken kom i USA med Kate Milletts *Sexual Politics* 1970, den mest populära litteraturavhandlingen på lång tid. En lång rad kvinnliga forskare, de flesta födda mellan 1934 och 1944 följde i hennes spår: Gilbert och Gubar, Alice Jardine, Elaine Showalter, Gayatri Chakravorty Spivak bara för att nämna några. De använde sig av högst varierande metoder. Leitch urskiljer tre faser: 1. Feminismen angriper manlig sexism, 2. Feminismen undersöker kvinnors skrivande, 3. Feminismen koncentrerar sig på litterär och kulturell teori.

I den första fasen är den feministiska litteraturkritiken bara en del av en bredare kvinnorörelse initierad redan på 60-talet, till exempel av Betty Friedans *The Feminine Mystique* (1963). Ett antal kvinnoorganisationer startades vid den här tiden och kvinnorna marscherade på bred front fram i en mängd frågor. Under mitten av 70-talet försköts tyngdpunkten från avslöjandet av manliga texters stereotyper till ett intresse för kvinnliga författares texter: Ellen Moers: *Literary Women* (1976), Elaine Showalter: *A Literature of Their Own* (1977), Gilbert och Gubar: *Madwoman in the Attic* (1979) är exempel på detta. En rad gynocentriska kritiker intresserade sig för den kvinnliga kreativiteten.

Från slutet av 70-talet intresserade sig amerikanska feminister alltmer för en fransk, psykoanalytiskt influerad feministkritik. Enligt Alice Jardine skilde sig de franska "gynetiska" kritikerna på tre väsentliga punkter från de amerikanska feministerna. De senare tog upp författarens kön medan de

förra inspirerade av poststrukturalisternas kritik av "jaget" inte brydde sig om författaren.

De amerikanska litterära feministerna studerade bilden av kvinnan i litteraturen för att jämföra den med verklighetens kvinnor medan de franska feministerna ansåg att litteraturen bestod av språkeffekter och inte var verklighetsavbildande.

De amerikanska kritikerna sökte "sanningen" bakom verket medan de franska identifierade det feminina med ett särskilt språk, inte med författarens kön.⁵ Hélène Cixoux, Luce Irigaray och Julia Kristeva var centrala kontinentala teoretiker, alla influerade av Lacan, som lästes mycket i USA vid den här tiden. Möjligheten till en preoidipal, modercentrerad fas av kvinnligt skrivande attraherade de amerikanska psykoanalytiskt orienterade feministerna men det fanns också motståndare till tanken på en särarts-feminism: Showalter, Spivak med flera.

På 1970- och 80-talen skaffade sig allt fler universitet kurser och program i "Women's Studies". Flera manliga forskare som Culler, Eagleton och Scholes blev positivt inställda till den feministiska forskningen. När Naomi Shor ska beskriva feminismens utveckling från 1982 till 1994, från Jane Gallops *The Daughter's Seduction* (1982) till Nancy K Millers *Getting Personal* (1991), gör hon det i termer av institutionalisering. Feminismen har blivit institutionaliserad men också avskuren från sin politiska bas. Den har gått från att först och främst studera sexuella skillnader till att studera rasmässiga, etniska, klassmässiga skillnader. Från en feminism ägnad åt att bygga upp feminina subjekt (läsare, åskådare, mödrar) har vi fått en postmodernistisk feminism som är skeptisk till subjektets stabilitet. Från en kollektiv feminism har man gått över till att producera självständiga, personliga kritiker.⁶

Feminismen borde kanske egentligen heta feminismer. K. K. Ruthven identifierar 7 olika typer av feminism: 1. Sociofeminismen ser vilka roller kvinnor ges i verklighet och i litteratur, 2. Semiofeminismen studerar hur kvinnor koderas och klassificeras, 3. Psykofeminismen letar efter en teori för den kvinnliga sexualiteten som inte stängs inne av manliga normer och letar efter artikulationer av kvinnlig åtrå i litterära texter, 4. Marxistfeminismen studerar kvinnorna på samma sätt som man vanligen undersöker arbetarklassen, 5. Socio-semio-psyko-marxistfeminismen blandar och ger, 6.

Lesbianfeminismen studerar förbindelsen sexualitet-textualitet, 7. Afrofeminismen känner sig trippelförtryckt genom ras, klass och kön.⁷

Flera andra feminismer kan säkert spåras eftersom feminismen kan kombineras med i stort sett alla de rörelser och strömningar som nämns i den här boken.

En annan viktig företeelse under 70- och 80-talen har varit uppbyggandet av etniska studier. Afroamerikaner, indianer, chicanos med flera grupper har byggt upp egna avdelningar på universiteten. När det gäller den svarta befrielsen under efterkrigstiden kan man uppfatta två huvudfaser: medborgarrättsrörelsen 1954—1964 och svarta panterrörelsen 1964—1973. På 70- och 80-talet har det kommit fram en ny generation av svarta kritiker. Houston A. Baker Jr. har bland annat i *The Journey Back: Issues in black literature and Criticism* (1980) intresserat sig för folkliga element i litteraturen. Han menar sig kunna urskilja en svart amerikansk kultur som skiljer sig från den vita på väsentliga punkter. Den svarta kulturen har ett kollektivistiskt drag och är muntlig och musikalisk snarare än textlig. Houston Baker Jr. ansluter sig till de antiformalistiska, sociohistoriska rörelserna i tiden men han ser samtidigt i strukturalistisk anda den svarta kulturen som en diskurs baserad på språkliga konventioner. I *Blues, Ideology and Afro American literature: A Vernacular Theory* (1984) har han närmat sig marxismen och poststrukturalismen. Han studerar hur svarta texter är påverkade av en språklig matris från den svarta historien av slaveri och expatrisering.

Henry Louis Gates Jr. är den ledande svarte poststrukturalisten. Bland annat var han redaktör för ett specialnummer av *Critical Inquiry* 1985 med titeln "Race, writing and Difference" där bland andra Jacques Derrida och Edward Said medverkade. Gates anser att svarta kritiker ska ägna sig åt närläsningar av svarta texter. Själv är han influerad av Paul de Man och dennes dekonstruktiva retorik. Gates vill ersätta äldre didaktiska och mimetiska teorier med en textteori som tar fasta på det svarta språkets särdrag.

År 1973 grundades National Black Feminist Organisation och sedan dess har den svarta feminismen vuxit aig allt starkare. De svarta feministiska litteraturforskarna har framför allt intresserat sig för att ta fram glömda kvinnliga svarta författare, diskutera receptionen av svarta kvinnliga förfat-

tare och göra sociopolitiska analyser. Barbara Smith anklagade i "Toward a black Feminist Criticism" (1977) de manliga svarta kritikerna för sexism och misogyni och de vita kvinnliga kritikerna för rasism och heterosexism. Själv menade hon att kön, ras och klass är avgörande faktorer för varje författare. Genom antologier och annat försökte de svarta feministerna upprätta en ny, kvinnlig, svart litterär kanon. De försökte också lansera en "tredje-världen-feminism" som skulle dra en gräns mot de vita feministerna.

Jean E. Howard på Columbia University som jag hade förmånen att få intervjua kan sägas representera inte bara feminismen utan också den nya vänstern, en inte ovanlig kombination. Kombinationen av kulturmaterialism och feminism har hon demonstrerat i *Shakespeare's Art of Orchestration: Stage Technique and Audience Response* (1984) och *Shakespeare Reproduced: The Text in History and Ideology* (1987), en bok hon skrev tillsammans med Marion O'Connor och Margaret Ferguson. Viktiga texter av Jean Howard är också "Towards a Postmodern, Politically Committed, Historical Practise" i *Uses of History: Marxism, Postmodernism and the Renaissance* (1991) och "Feminism and the Question of History: Resituating the Debate" i *Women's Studies* 1991:2.

Den nya vänstern som kom fram i USA under 60- och tidigt 70-tal påverkade naturligtvis också universitetsväsendet. Den feministiska kritiken och den svarta estetiken är bara två av de med vänstern förknippade nya rörelserna. Den amerikanska marxismen är fullt accepterad på universiteten och vänstergenerationen från 60-talet sitter nu på de viktiga platserna på institutionerna.

Det mest oväntade vid mina resor — förutom feminismens utomordentligt starka ställning — var just med vilken självklarhet marxistiska frågor diskuterades. Frankfurtskolan och den vänsterpolitiska Foucault var de stora inspirationskällorna. Jag kom aldrig att träffa Stephan Greenblatt men förstod vilket stort inflytande "The New Historicism" haft. Inspirerad av framför allt Foucault har nyhistorikerna under 80-talet gått till attack mot dekonstruktivisternas och andras historielöshet. I den amerikanska litteraturhistorien har det alltid funnits ett starkt stråk av historicism, en känsla för att litteraturhistorien bara är en del av den kulturella, den politiska och den sociala historien. Nykritiken och i viss mån dekonstruktionen hämma-

de länge den sidan av litteraturvetenskapen men nu öppnades fördämningarna i en kombination av feminism, multikulturalism och nyhistoricism. Stephen Greenblatts *Renaissance Self-Fashioning: From More to Shakespeare* (1980) blev mycket inflytelserik med sin syn på jagets autonomitet: det mänskliga subjektet är i själva verket en ideologisk produkt av vissa maktkonstellationer under en given tidsperiod. Inte heller den litterära texten är autonom. Den måste betraktas i relation till de sociala institutioner som fanns då den producerades. Det poststrukturalistiska tänkandet påverkade också nyhistoricismen. Det finns ingen "historia", enhetlig och objektiv. Det finns bara "historier", motsägelsefulla och fragmentariska och historiker, subjektiva och påverkade av sin egen historiska situation.

Greenblatt och hans lärjungar (Louis Montrose, Jonathan Goldberg med flera) har framför allt sysslat med renässansen och avstått från att delta i de mer generella teoretiska debatterna. De två viktigaste postmarxistiska teoretikerna har varit Edward Said och Fredric Jameson. Said engagerade sig i polemik med andra samtida litteraturvetenskapliga rörelser och etablerade sig som talesman för en vänsterradikal forskning i Foucaults anda. Hans bok *Orientalism* (1978) blev central för utvecklingen av ett multikulturellt perspektiv och för den postkolonialistiska litteraturkritiken. Under senare år har han alltmer övergått till politiken och framstår numera framför allt som palestiniernas ledande språkrör i USA.

Edward Said har trots sin radikala hållning inte velat kalla sig marxist. Fredric Jameson ville i *Marxism and form: Twentieth Century Dialectical Theories of Literature* (1971) inte heller bära bördan av de traditionella marxismerna. Han var mer influerad av de moderna europeiska neomarxisterna. Jameson ville studera konsumtionskapitalismen och postindustrialismen och om detta hade den traditionella marxismen inget att säga. Jameson hade börjat som elev till Erich Auerbach och Henri Peyre vid Yale och var framför allt filologiskt och fenomenologist intresserad. Sartre blev en länk för honom på vägen från fenomenologin till marxismen. Jameson ville ha en litteraturkritik som inte bara studerade stil och retorik utan också offentlighet och samhällshistoria. Metoden skulle vara den dialektiska analysen. I *The Political Unconscious: Narrative as a Socially Symbolic Act* (1981) utvidgade Jameson sin modell till att omfatta även lärdomar hämtade från Derrida, Greimas, Lacan och Ricoeur. Hans kombination av neomarxism,

dekonstruktion, mytkritik, semiotik, psykoanalys och hermeneutik var mycket framgångsrik och gjorde honom till en av de absolut mest omtalade litteraturforskarna i USA. *Postmodernism, or, The cultural logic of late capitalism* (1991) har ytterligare ökat hans ryktbarhet.

Av de yngre forskare jag fick möjlighet att samtala med kan flertalet sägas höra till de kulturmaterialismen närstående. **Vince Pecora** från UCLA har bidragit till antologin *The New Historicism* (1989, red: H. Veesser) med "The Limits of Local Knowledge" men också skrivit om "Ethics, Politics, and the Middle Voice" (*Yale French Studies* 1991) och "Adversarial Culture and the Fate of Dialectics" (*Cultural Critique* 1987—88, Winter). Hans avhandling hade titeln *Modernism and the Problem of the Self: Conrad, Joyce and James* (1984). **David Lloyd** från Berkeley har bland annat skrivit om "Genet's Genealogy: European Minorities and the Ends of the Canon" (1990, i *The Nature and Context of Minority Discourse*, red: Abdul JanMuhamed och David Lloyd) och "Race under Representation" (*The Oxford Literary Review*, 1991:1—2). **Christopher Wilson** från Boston College har bland annat givit ut *The Labor of Words* (1985) och *White Collar Fictions* (1992).

Jean-Jacques Thomas, prefekt för Romanska institutionen på Duke University, kommer från Frankrike och hans böcker *La Langue, la Poésie...* (1989) och *La Langue Volée: histoire intellectuelle...* (1989) behandlar fransk litteratur ur stilistisk, strukturalistisk synvinkel. **Richard Lehan** från UCLA är en bit äldre än de övriga och har framför allt sysslat med 1900-talslitteratur. Han har bland annat skrivit *The Great Gatsby: the Limits of Wonder* (1990) och "Sister Carrie: The City, the Self, and the Modes of Narrative Discourse" (1991, i *New Essays on Sister Carrie*, red: Donald Pizer). Men han har också diskuterat "The Theoretical Limits of the New Historicism" (1990, i *New Literary history*, 1990, Spring).

Lika svårt som det kan vara att definiera radikal och konservativ idag, lika besvärligt kan det vara att se var motsättningarna egentligen går i samtidens amerikanska litteraturforskning. Är det mellan textligt orienterade rörelser som dekonstruktionen och kontextualistiska strömningar som ny-historicismen och feminismen? Eller är det mellan teoretiskt inspirerade skolor och närläsningsorienterade? Mellan ahistoricism och historicism? Det finns en inte i offentligheten så synlig men klart märkbar irritation från

mer traditionella litteraturforskare riktad mot alla nya strömningar, antingen de kallar sig poststrukturalistiska, dekonstruktivistiska eller nyhistoriska. Det finns många som tycker att arbetet bedrivs bäst i det tysta utanför de massmediala sfärerna och utanför den akademiska stjärnkulten. Några hävdar att det är 60-talets radikaler som misslyckades med att ta över regeringen men nu hotar den västerländska kulturen inifrån universiteten.⁸ Eller som Mark Edmundson skriver: "One hears that the light of humane learning is dying out, the victim of feminism, deconstruction, pragmatism, Lacanian psychoanalysis, cultural studies, and all of the other arcane druidic faiths the professors are practising".⁹ Jag fann det dock mycket svårt att få intervjuva någon som öppet ville stå för sådana inopportuna åsikter. Alan Bloom och E.D. Hirsch tillhör dem som utåt sett verkat vara centrala kritiker av de senaste decenniernas utveckling inom amerikansk humaniora. **Hugh Kenner** var den ende jag träffade som rakt ut sade vad han tyckte om det nya. Själv var han stolt över att vara "en gammalmodig litteraturhistoriker". Marjorie Perloff konstaterar i sin översikt över modernismforskningen att Hugh Kenner sällan kommer med när man skriver böcker om modern teori och att detta beror på att Kenner inte passar in i någon skola. Han är vare sig nykritiker, formalist, historicist, fenomenolog, strukturalist, heideggerian, marxist eller feminist. Ändå menar Perloff, "the more modernist literature one reads, the more one realizes that no other critic of modernism has made as much difference as has Kenner".¹⁰ Kenner är kanske mest känd för sitt arbete med Ezra Pound, påbörjat 1951 med *The Poetry of Ezra Pound* och och som mest utförligt behandlat i *The Pound Era* (1971), men han har också skrivit böcker om Wyndham Lewis, T.S. Eliot, James Joyce, Samuel Beckett och G. K. Chesterton.

Hazard Adams (University of Washington, Seattle) är ytterligare en central gestalt i amerikansk litteraturforskning som hamnar utanför de flesta skolbildningar. Han har framför allt intresserat sig för Blake och Yeats men också skrivit böcker som *Contexts of Poetry* (1963), *Fiction as Process* (1968), *Academic Tribes* (1976) och *Antithetical Essays in Literary Criticism* (1990). Han var med om att starta The School of Criticism and Theory och har varit redaktör för antologin *Critical Theory since 1965* (1986).

Ulrich Weisstein (f.d. University of Indiana, Bloomington) är å andra sidan alldeles klart en del av en skolbildning, men av en som han menar är i upplösning: den komparativa litteraturforskningen. Han har bland annat skrivit *Comparative literature and literary theory* (1973), och *Expressivism as an international literary phenomenon* (1973). I stället för jämförande litteraturforskning vill han nu i stället tala om interart-studier, en jämförelse mellan medier istället för litteraturer.

Det finns mycket annat man skulle kunna ta upp av vad som händer i amerikansk litteraturforskning idag. Så till exempel har textkritikerna vädrat morgonluft med den nya teorin. I *Devils and Angels. Textual editing and Literary Theory* (1991, ed: Philip Cohen) hävdar man att den klyfta som uppstått mellan textkritikerna som studerar texters genes och transformationer och litteraturteoretikerna som sysslar med hur texters mening skapas är olycklig. Båda sysslar egentligen med teoretiska aktiviteter och borde ha en del att lära av varandra. Textkritiken borde ta till sig Derridas frånvarometafysik när man arbetar med att återskapa författarintentionen. Likaså har man nytta av att betänka poststrukturalismens idé om att litterärt skapande är en process byggd på en rad sociala diskurser. Å andra sidan är litteraturteoretikerna för snabba att begrava frågor om textens konstitution och instabilitet med författarintentionen. De ser inte tydligt problemen kring texters komposition, revision, spridning etc. Vad är egentligen en text och hur är den konstituerad?

En annan grupp som visserligen alltid existerat men nu åter kommit i centrum med de nya historicistiska rörelserna är de litterära biograferna. Den litterära biografen beträder nya vägar.

Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att den amerikanska litteraturforskningen varit inne i en period av snabba och i viss mån förvirrande förändringar. Nya områden som till exempel medeltida studier, postmodernistiska studier, afroamerikanska och indianska studier har kommit till. Nya metodiska inriktningar har lanserats, ofta i kombination med tvärvetenskapliga initiativ: dekonstruktion, kulturmaterialism, nyhistoricism.

Tidigare bestod den amerikanska litteraturundervisningen framför allt av att en kombination av äldre litteraturhistoriker och nykritiker blandade historisk överblick med övningar i närläsning av de litterära verk som ingick i den litterära kanonen. Nu fokuserar man i stället diverse minoriteters och

grupper tillskott till kanon och diskuterar det befogade i att över huvud taget ha en kanon. Man kan inte längre utge sig för att ha kunskap om hela litteraturhistorien utan utbildar specialister på medeltid, renässans, 1700-tal, modernism, postmodernism osv. Man kritiserar tanken att en författare kan arbeta isolerad från samhället och historien, att litterära texter kan ses isolerade från andra, att tolkning och forskning är sekundära aktiviteter, att text och kontext kan hållas isär.

Vad jag tyckte mig märka under mina resor var en viss mättnad vid teorier och helhetsperspektiv över huvud taget. Richard Rorty och hans nypragmatiska hållning var definitivt aktuell. Ja, man talade till och med om ett i sig motsägelsefullt begrepp som nyfragmentarismen. Holismen har visat sig inte vara så användbar inom olika vetenskaper som man trott. Fram för fragmentet! Vilket låter mycket postmodernistiskt. Och det visar sig också att Rorty i all sin pragmatism ansluter sig till Heidegger och Derrida och menar att postmodernisterna har rätt när de kritiserar "objektiva värden" och "objektiv sanning". Även antiteorin är en teori. Och Rorty som tycker att man hellre bör läsa skönlitteratur än teori skriver själv teori. Filosofins paradox.

Vad ska man då dra för slutsatser för den svenska litteraturvetenskapens del av den amerikanska utvecklingen? Låt oss hoppas att vi slipper den frenetiskt trendinriktade stjärnkulten. Samtidigt bör vi dock inte avstå från den mångfald av metoder, infallsvinklar, teorier som bjuds fram. I Sverige har vi ju knappt hunnit smaka på strukturalismen än och jag är rädd för att vi inte kan följa den ordning som USA tog sig an rörelserna med.

Vi får ta allt på en gång. Använda det vi vill ha och kasta bort det andra. Kanske kan vi för en gång skull inte behöver hålla oss till en allmän och helig tro utan tillåta varandra att visa de olika skepnader vi ändå har. Låta textualister och kontextualister arbeta bredvid varandra. Låta närläsare, teoretiker och historiker var och en arbeta på sitt sätt.

Noter

1. Informationen i denna introduktion är i stor utsträckning hämtad från M. H. Abrams & James Ackerman, *Theories of Criticism. Essays in Literature and Art* (1984), *Redrawing the boundaries. The Transformation of English and American Studies*, ed. Stephen Greenblatt & Giles Gunn,

- (1992), Vincent B. Leitch, *American Literary Criticism from the 30s to the 80s*. (1988) och *Wild Orchids and Trotsky*, ed. Mark Edmundson, (1993).
2. Vincent B. Leitch, *American Literary Criticism from the 30s to the 80s* (1988), s XI.
 3. Ibid., s 261.
 4. Ibid., s. 269.
 5. Alice Jardine, "Gynesis", *Diacritics* 12 (Sommar 1982), s 56—61.
 6. Prospekt för The School of Criticism and Theory at Dartmouth College sommar 1994.
 7. K. K. Ruthven, *Feminist Literary Studies: an Introduction* (1984), s 19.
 8. Se t.ex. Roger Kimball, *Tenured Radicals: How Politics has Corrupted our Higher Education* (1990).
 9. *Wild Orchids and Trotsky*, s 3.
 10. Marjorie Perloff, "Modernist Studies", *Redrawing the boundaries. The Transformation of English and American Studies*, ed. Stephen Greenblatt & Giles Gunn (1992), s 173.

Murray Krieger

“Jag känner mig lite grann som trollkarlens
lärling som inte förstod vad han satte
i gång”

CGH: Vad är egentligen ”The School of Criticism and Theory” som har blivit så omtalad?

MK: Jag startade den skolan 1975 när jag fick en hel rad framstående kritiker och teoretiker från hela landet och också från utlandet att delta i ett sommarprogram. Det finansierades ursprungligen av The National Endowments for the Humanities och togs senare upp av universitetet. Alla sorters folk var med. Det hölls i Irvine till och med 1979. Sen flyttade jag det till Northwestern University, Illinois, och efter ett år blev Geoffrey Hartman ledare och ledde det i fem år. Vi hade folk från många olika länder hos oss. Det fanns ett otal stipendier, speciellt för folk från andra länder. Det är ett bra ställe om man vill bekanta sig med vad som händer i kritisk teori. Alla de kända namnen har undervisat där, åtminstone ett par gånger var. Delta-garna är huvudsakligen universitetsfolk, som arbetar på det här området och diskussionerna är väldigt ivriga, som du kan föreställa dig.

CGH: Vi borde skicka dit folk. Är det dyrt att vara med?

MK: Det finns stipendier för folk med mycket bra rekommendationer. Jag tror att man begär prov på vad de skrivit. Utan stipendier är det dyrt. Nu är jag hedersledamot liksom Geoffrey Hartman, och Michael Riffaterre leder det.

CGH: Skulle du vilja summera utvecklingen inom den amerikanska litteraturforskningen från 1975 till nu?

MK: Ja gärna, fast jag säger väl sådant som du hört av andra, men jag kan

möjligen utveckla det lite och har kanske ett annat perspektiv. Det är helt klart att det från mitten av 50-talet kom en förändring. Inte bara så att nykritiken kom att kännas föråldrad, men också så att kritiken som främst baserats på den anglo-amerikanska litterära traditionen nu kom att bli enormt influerad av kontinentalt tänkande, speciellt från Frankrike. Man kan se en rad riktningar som ersätter varandra den ena efter den andra med olika franska gurus som tas upp som ”den nye gudfadern”. I slutet av 50-talet, efter Northrop Frye i Kanada, kom först George Poulet och den s.k. Genèveskolan med fenomenologisk medvetandekritik, som de kallade det. I början på 70-talet minskade intresset för Poulet och medvetandekritiken, som tagit starkt intryck av Bergson och hans syn på litteraturen som medvetandehöjande, och i stället kom poststrukturalismen.

Strukturalismen i sig spelade bara en mycket liten roll i den amerikanska universitetskritiken. I slutet på 60-talet och i början på 70-talet fick den ett visst fäste i och med semiotiken och med strukturalistiska kritiker som Todorov och Genette. Men nästan innan de fick någon riktig framgång vid det amerikanska universitetet, började poststrukturalisterna med sin attack på strukturalismen att få övertaget. Det finns en essä av Hillis Miller som kom i en bok utgiven av O. B. Hardison. Boken heter *The Quest for Imagination* eller något liknande. Essän börjar på Poulet-vis, så som Miller hade arbetat fram till dess, med medvetandekritik, men ungefär mitt i essän kommer en underrubrik. Här tycks Miller vända om på klacken och gå från Poulet till Derrida och sedan kritisera Poulet från Derridas synpunkt. Den essän kom ungefär 1970–71. Miller var förstås ett mycket tidigt stöd för dekonstruktionen. Och jag skulle vilja säga, att vid mitten på 70-talet hade den kommit väl igång. Mitten på 70-talet var en mycket förvirrande tid vid universiteten. Om man ser på börsen vilka papper som står högt och vilka som står lågt, så är det tydligt att nykritiken föll för varje dag. Frye stod också ganska lågt. Poulet och hans grupp hade heller inte så många anhängare längre. En del strukturalism talade man fortfarande om, men dekonstruktionen var på tydlig uppgång. Jag kunde mäta något av detta, eftersom vi drev *The School of Criticism and Theory* då. Varje år fick vi hundratals ansökningar från unga universitetslärare, och av vad de höll på med kunde man se hur modet växlade. Jag vill inte gärna säga det, för det är olyckligt att så mycket av den moderna kritiken i det här landet är bero-

ende av modet, av vad som är inne och vad som är ute. Jag tycker att det är ett av de olyckligaste resultaten av den franska importen. Mycket av det vi fått från Frankrike är ett värdefullt och viktigt komplement till det vi hållit på med, liksom inflytandet från kontinentalt tänkande över huvud taget, men en olycklig aspekt är att vi tycks ha lärt av fransmännen att låta det gå mode i kritiken. Man finner att folk som gjort en sak i ett antal år, plötsligt börjar göra något helt annat. Och vid ett universitet som vårt, som är så hårt engagerat i kritisk teori, ser man hos de forskarstuderande en stor oro för att sitta kvar på fel tåg när det andra lämnar stationen. Det är sorgligt därför att så mycket då visar sig vara en sorts naiv tro på att det som är nyare måste vara bättre och att det gamla måste vara fel. Den tron på framåtskridandet präglas alltid av en viss ytlighet, och det blir väldigt svårt att mäta någonting utom i termer av akademisk institutionalism och vad som betalar sig, och en del av detta är mycket olyckligt. Faktum är att folk får bättre arbeten om de håller på med vad man vid de universitet som anställer dem värderar vid en viss tidpunkt. Det värsta man kan säga om det någon gör är att det är gammalmodigt, och det är väldigt olyckligt. Nu pekar jag, som du förstår, på avigsidan.

Låt oss gå tillbaka till 1975. Då är dekonstruktionen definitivt på väg upp. Och det känns konstigt i det här landet för inbyggt i amerikanernas vanor finns, kanske som ett minne av den anglo-saxiska traditionen, ett drag av empiri. Man kan säga att mycket av skillnaden mellan amerikansk tradition och fransk tradition, beror på att vi hade Bacon och de hade Descartes, och vi har på något sätt aldrig kommit över den skillnaden. Den baconska induktiva common-sense-attityden är på något sätt inbyggd i den amerikanska undervisningen i engelsk litteratur. Dekonstruktionen i Amerika var från början mycket olik vad dekonstruktionen var i Europa. Den amerikanska vanan att i undervisningen vilja ha texter framför sig att tala om betydde att de dekonstruktivister verkade vara mest framgångsrika i Amerika, som var villiga att försöka göra dekonstruktivismen till en kritisk metod för att tala om dikter, romaner eller skådespel. Men därför sa ofta kontinentala dekonstruktivister, ibland på andra litteraturinstitutioner än de engelska, vid amerikanska universitetet: amerikansk dekonstruktivism är inte korrekt, inte riktigt derridiansk, och i mitten av 70-talet var dekonstruktionen och Derrida nästan helt identiska. För Derrida avsåg med

dekonstruktionen en dekonstruktion av västerländsk metafysik från Platon och framåt, ett avslöjande av den utsträckning i vilken den västerländska filosofins vana att ha en logocentrisk syn på hur språket fungerar gav en idé av närvaro till hela den västerländska filosofins tradition, och detta måste dekonstrueras. Detta beror på Derridas relationer till Heidegger osv. Men i undervisningen i engelsk litteratur, betydde dekonstruktionen mest att studera hur dikter dekonstruerar sig själva. Detta gällde mycket av Millers arbete, och också en dekonstruktivist vid UCLA vid namn Joseph Riddel, som förresten också gick från Poulet till Derrida. Hans första bok om Wallace Stevens från tidigt 70-tal är en Poulet-studie av Stevens. Riddels bok om William Carlos Williams i början på 80-talet eller sent på 70-talet är en helt derridiansk, heideggeriansk studie. I vilket fall som helst, folk som de här kom från nykritiken över Poulet till Derrida. Så var fallet med Hillis Miller. Han fick liksom jag sin utbildning under den nykritiska perioden, men blev påverkad när han studerade vid Johns Hopkins University och George Poulet kom som gästprofessor. Han blev helt fängslad av Poulet och gick över till den sortens arbete, och sedan, när Derrida också kom till Hopkins och han i Derrida såg en kritiker av Poulet, bytte han igen. När man ser på hans senaste bok, ser man hur kapitel om enskilda verk av George Eliot, Herman Melville och Henry James, alla har en teoretisk inledning eller avslutning som är kraftigt påverkad av Derridas teorier.

Jag anser att dekonstruktionen i Amerika anpassats till den amerikanska, empiriska undervisningstraditionen. Det är därför som de mer radikala, som på 80-talet attraherades av dekonstruktivismen, långsamt blev alltmer otåliga på vad som hände. De ansåg att den amerikanska dekonstruktivismen på grund av sin betoning av det sätt på vilket språket tar och ger endast blev en utvidgad, något mer komplicerad och obunden version av nykritiken. Nykritikens favoritspråk var paradoxens, ironins och tvetydighetens språk. Och de radikala dekonstruktivisterna insisterar förstås, och det med rätta, att det finns stora skillnader. Nykritikerna är mest intresserade av organisk enhet och konstruktion och att sätta ihop saker. Själva är de intresserade av hur orden exploderar och sönderdelar. Men språkets uppförande, denna duplistiska användning av språket, är något som för den utanförstående kan se nästan likadan ut. Om man gick in i en föreläsningssal och hörde en nykritiker tala om samma sak som en dekonstruktivist, skulle

man finna en mängd skillnader, men också en mängd likheter. Man skulle kunna anföra att nykritikens anda på något sätt hängde kvar och tämjde dekonstruktivismens radikala åsikter. För i många fall hade man professorer som i sin undervisning använde litterära texter som gick att analysera, medan dekonstruktivisterna var mycket mer radikala. Så vad har vi då i mitten på 70-talet? Vi har dekonstruktivism, man är intresserad av den, man är medveten om den, och den ökar snabbt. Troligen tillräckligt för att få strukturalisternas åsikt, att man kan kategorisera litteratur och ha en stor taxonomi av litterära verk baserad på intrigformer och gestalttyper eller, med ett lån från Lévi-Strauss, i litteraturen finna allegorier över valutor osv. att verka föråldrad. Dessa aktiviteter ansågs alldeles för platonska och universalistiska för dekonstruktivisten. Och intresset försköts så mot en starkare form av dekonstruktion, men på samma gång blev mycket av dekonstruktivismens intresse starkt modifierat och tämjt av det amerikanska sättet att bedriva litteraturkritik och blev därför mycket mindre radikalt än det kunde ha blivit. Dekonstruktivismen förlorade mycket av sitt inflytande på kontinenten, i Frankrike, innan det hände i USA. Detta skapade en konstig situation, där en person som Derrida är mycket mer uppburen i det här landet än i Frankrike. Här är han fortfarande eftersökt och undervisar vid vår fakultet. Till viss grad kan man se på hela raden av rörelser — varje ny rörelse säger sig vara en ren rörelse, intresserad bara av en viss språkfilosofi — som uttryck för tanken att språket skapar världen. Den verkliga världen försvinner och allt är ord. Varje riktning gör anspråk på att äga en ren metod, och sen säger nästa metod: nej, nej, vad du ansåg vara en metod är en filosofi eller en förklädd metafysik. Så vad som händer är att dekonstruktivisterna av sina motståndare anklagas för att ha en nihilistisk metafysik och för att inte äga någon ren metod. Att man bara försöker allegoriseratextläsningen för att tillfredsställa en förutfattad mening om diskursens universum som en samling av "mis-a-l'abyme" — en fransk term som betyder den avgrund som uppstår vid oändlig regress. Det är vad Hillis Miller kallar "the Quaker oats-box effect" — när man har en bild av någon som håller ett cornflakespaket på vilket man kan se någon som håller i ett cornflakespaket osv. Man har "the mis-a-l'abyme", avgrunden, där det inte finns något annat än en rad fallande språk som töms ut i mera språk, som töms ut i mera språk och så vidare och ingenting där bakom utom det

slutliga mörkret. Så dekonstruktivisterna kom att mer och mer anklagas för en viss sorts metafysik. Northrop Frye sa, att han hade en ren metod, men dekonstruktivisterna visade att han hade en metafysisk struktur.

Så man kan säga, att den moderna kritikens historia är en historia om hur dekonstruktivister blir dekonstruerade. Varenda dekonstruktivist kommer fram, men visar sig ha en förklädd konstruktivism, som i sin tur måste dekonstrueras. Och så går det med dekonstruktionen i USA, i en rörelse som troligen är den viktigaste i det sena 80-talet. Och alltid när man talar om riktningar som kommer efter varandra, så blir det rörigt förstås, för det finns motståndsfickor — det finns en del nykritiker, det finns en del Frye-anhängare och en del strukturalister. Det är mycket komplicerat. Vi talar om långa perioder med en massa eftersläpningar här och där, men den sk nyhistoricismen har absolut kommit tillbaka för att ta hämnd på dekonstruktionen.

Nyhistoricismen är en mycket vag fras. Den har en mer speciell betydelse också. I den tycks den syfta på en speciell grupp kritiker runt Stephen Greenblatt vid Berkeley och den litterära tidskriften *Representations* som Greenblatt och hans grupp ger ut vid Berkeley och som kanske influeras av Michel Foucault mer än av någon annan. De försöker framförallt lokalisera basspråket, "Discourse formation", i ett givet historiskt ögonblick. Och att sen finna all diskurs på något sätt genljuda denna enda "discourse formation". När de då går till litterära verk behandlar de dem ungefär på samma sätt som de behandlar allt annat. Man behandlar Shakespeares *Stormen* och en dagbok om revolutionen på Bermudas på samma sätt, finner samma metaforer i båda och att båda framkallar samma "discourse formation". Den springande punkten — som jag tror de kan ha ärvt från dekonstruktivisterna — är att läsa litteratur och att hitta en mängd intressanta saker där, men också att läsa alla andra texter som om det vore litteratur.

Jag har skrivit nånstans att det nya hos dekonstruktivisterna inte var att de gjorde litteraturen till diskurs utan att de gjorde diskurs till litteratur. Inte att de dekonstruerade litteratur till diskurs, utan att de konstruerade diskurs till litteratur, så att varenda text, av vilket slag som helst, fick samma status. Det är det stora tvistefröet visavi de gamla nykritikerna, och det viktigaste sättet att dekonstruera de gamla nykritikerna. Den stora striden gäller att alla nykritiker och hela den kritiska traditionen från och med

Kant, behandlade estetiken som ett speciellt slags diskurs. Estetiken är olik alla andra aktiviteter, och estetiska texter är olika alla andra. Själva säger de att textbegreppet är uniformt, universellt.

Alla riktningar som störtas, för över något av sina karakteristika till den riktning som störtar den. Man kan se nykritikerna i dekonstruktivisterna, dekonstruktivisterna i poststrukturalisterna: Det är lite av vad Harold Bloom skriver så mycket om, hur sonen försöker störta fadern men får bära med sig fadern på ryggen. Det är inte så att poststrukturalisterna är anti-strukturalister, men det är helt annan sorts strukturalister. De är inte emot nykritiken, de är nykritiker, men helt annorlunda, och nyhistorikerna är faktiskt på sitt sätt dekonstruktivister, de bara dekonstruerar något annat. I stället för att dekonstruera texter till språk, vill de dekonstruera texter till politisk-ekonomisk-sociala relationer, maktrelationer, och nyckelordet för nyhistorikerna är förstås makt. Det är på något vis bara "discourse formation", och det har de fått från Foucault, allt är grundat på makt, maktrelationer i samhället. Anledningen till nyhistorikernas angrepp på dekonstruktivisterna är att dekonstruktivisterna bortser från de sociala realiteterna, att de är så försjunkna i textualitetens värld, att det inte finns något riktigt liv. Edward Said påstod en gång att bekymret med Derrida är att för honom är världen heltäckande (wall-to-wall) text. Allt vi vet är heltäckande text, medan nyhistorikerna måste finna en väg från språket till verkliga maktrelationer i ett verkligt samhälle. Detta är en av de saker som gör nyhistorikernas vision vidare än den grupp jag förband dem med. Enligt min åsikt omfattar nyhistorikerna mycket mer än den smala gruppen Foucault-anhängare. På ett sätt innefattar nyhistoricismen också nymarxisterna, fastän dessa båda grupperingar avskyr varann. De använder ofta samma idéer. Nymarxisterna är kanske mer intresserade av exklusivt ekonomiska klassrelationer. Men på vissa punkter överensstämmer nymarxismen med foucaultismen, även om Foucault, som du vet ansåg sig som icke-marxist.

Om du vill kan jag tala om vilka skillnaderna är. Fred Jameson är den mest kände marxistiske tänkaren vid sidan av Terry Eagleton (och på Berkeley finns det en kvinna som polemiserat mot nyhistorikerna ur marxistiskt perspektiv: Caroline Porter. Hon är speciellt intressant eftersom hon tar upp det nyhistoriska perspektivet). I stort sett är problemet att nyhistorikerna — som ser all diskurs som emanerande från de "discourse forma-

tions” som skapats av maktrelationer i en kulturell utveckling — anses vara mekaniskt determinerande. Man skulle kunna säga att marxisternas argument gentemot nyhistorikerna är analogt med det argument som Marx och Engels använde mot Feuerbach och den mekaniska materialismen.

Så finns det gruppen av ”kulturmaterialister”, som de kallar sig. Alla dessa grupper liknar varann på många sätt. Alla ser på litteraturen som en avspegling av viktiga sätt på vilka verkliga människor förtrycker verkliga människor. De kan läsa alla texter som på något vis syftande på detta. Det är faktiskt en ny version av vad vi hade i Tyskland för många år sedan, nämligen Frankfurtskolan. Det finns förstås stora skillnader eftersom Frankfurtskolan var prestrukturalister och de nya grupperingarna vill vara poststrukturalister. Ibland var det svårt för dem att förbli poststrukturalister, för strukturalister tror på språkets oreducerbarhet, och för dem måste det finnas en väg från språket till verkligheten. För nyhistorikerna är varje skrivet ord en avspegling av den hegemoniska diskursen i den existerande maktstrukturen. Detta är mycket konservativt. Det påverkar alltings förstärkning av det som redan existerar. Marxisterna måste i texten ha frihet att skapa revolution mot maktstrukturen, och därför tycker de att nyhistorikerna inte är tillräckligt dialektiska utan alltför mekaniska i sin syn på relationen mellan text och makt. De vill också lämna rum för den litterära textens revolutionära förmåga, och därför måste texten stå fri från den existerande maktstrukturen för att kunna manifestera den antihegemoniska diskursen. Men alla går samman i angreppet på dekonstruktionen. Många dekonstruktivister försöker förena de båda riktningarna. På min egen institution finns en derridian, elev till Joseph Riddel, som gjorde sina tidiga arbeten som dekonstruktivist. Han har arbetat mycket hårt på att inte förlora det perspektivet men ändå vända det mot det sociopolitiskt radikala hållet. Han är nu med i redaktionen för tidskriften *Cultural Critique* som trycks av University of Minnesota och han är inflytelserik där. Han och andra angriper nyhistoricismen för att vara för vältalig, för akademisk och bunden till ett elitistiskt litteraturbegrepp. Bakom allt jag talat om finns en annan revolution som pågår: revolutionen i synen på kanon, frågan om litterärt värde, om det litterära värdets anknytning till den anglosaxiska medelklassens smak.

Jag har ännu inte nämnt feminismen som i högsta grad är del av den kulturmaterialistiska och neomarxistiska strömningen. Det finns många överlappningar här. Feminismen har lånat flera av de andra riktningarnas idéer och applicerat dem på könsrelaterade diskurser. Feminismen, intresset för minoritetslitteraturer, kanonrevolutionen, allt detta arbetade mot dekonstruktionen som sågs som en fiende. De såg i dekonstruktionen en mycket radikal filosofisk position som anpassats till att bekräfta alla de gamla, traditionella texterna som litteraturvetenskapliga institutioner alltid sysslat med. Dekonstruktivisterna arbetade visserligen med delvis nya angreppssätt på de här texterna men de sysslade ändå inte med etniska, könsmässiga, sociala frågeställningar, alla de infallsvinklar där man behöver någon som Foucault eller Marx eller Bakhtin eller Gramsci att luta sig mot för att nå från text till samhälle. Och om detta är nytt eller snarare en tillbakagång till 30-talets marxistiska metoder kan man diskutera. Jag gick tillbaka till läggen och studerade historicisternas attacker mot nykritikerna på 40-talet och debatten mellan nykritikerna och de historiska och sociala kritikerna på 30- och 40-tal och jämförde dem med debatten om dekonstruktionen. Och visserligen har språket blivit svårare och yvigare men likheterna är överväldigande. Om man vill se på det här som ett slags drama så förstörde nykritikerna studiet av historien inom litteraturvetenskapen men litteraturhistorien fick sin hämnd på nykritikernas arvtagare, dekonstruktivisterna. Dekonstruktivismen som ren textanalys har nu mycket lågt marknadsvärde på börsen medan nyhistoricismen fortfarande är på gång. Jag tror dock att folk håller på att bli lite trötta på nyhistoricismen här och där därför att varje text ser ut att likna varje annan text. Frankfurtskolan hade en bra fras som karakteriserar det som görs nu: misstankens hermeneutik. Varje text utsätts för misstankens hermeneutik, dvs den är läst för att upptäcka den dolda undertexten, dess socio-politiska agenda. Varje text är ett slags undermedvetenhetens verktyg för retorisk övertalan.

Alla de rörelser vi talat om ser sig i krig med Kant och den kantska estetiken. Och i det perspektivet bör man se kampen mot nykritiken, som ses som den slutgiltiga realiseringen av den kantska estetiken. För esteticismen är fienden. För länge sedan talade Benjamin om politikens esteticering som roten till all politisk reaktion. Och de nutida rörelser vi talar om går i hans fotspår. De ser allt som är ont i västerländsk politik från Nazityskland och

framåt som en följd av att ta idén om organisk form och applicera den på staten och estetisera politiken, dvs göra nationalstaten till ett slags estetiskt djur, att stänga ute det sociala, det humana och tillåta "closure" som leder till repression, utestängning, allt det onda som leder till förtryck. Argumentet lyder att dekonstruktivismen vänder ryggen åt alla dessa problem för att i stället odla textens "lekfullhet", ett slags estetisk hedonism, vilket också nykritiken anklagades för. Frank Lentricchia i sin *After the New Criticism* försökte göra alla till vad han kallade "meandrande" kritiker, utom de nya sociala kritikerna. Dessa tog han upp i sin nästa bok *Criticism and Social Change* som försökte visa upp en ny verklighet. Själv gjorde jag förra året ett utspel i René Wellek Lecture Series som ges ut av Columbia University Press (tidigare har bl a Harold Bloom, Perry Anderson, Frank Kermode, Jacques Derrida, Jean-François Lyotard gjort det), titeln på min essä var "The Reopening of Closure — Organicism against Itself" och jag försökte visa hur alltför lätt politiserad den analogin är som antyder att om man läser en poetisk text som en sluten värld är man nödvändigtvis politiskt reaktionär. Jag menar att organicismens tradition alltid haft inbyggd i sig en förmåga till att öppna slutenheten och att därför attacken på organicismen som ledande till slutenhet är ogrundad. Det är sant att ytlig organicism verkligen använde den organiska metaforen på varierande och förfärliga sätt men detta är inte byggt in i organicismen som sådan. Några av oss försöker sträcka ut en hand till de nya rörelserna så mycket vi kan utan att för den skull slänga ut allt det gamla. Det är ett försök att applicera vad Coleridge kallade "genial criticism", ett försök att komma till tals med en serie antagonister och verkligen göra teorin till en progressiv disciplin. "Kasta inte ut barnet med badvattnet"-klichén.

Vi har alltså just nu en stor mängd sociopolitiska teoriinriktningar som alla letar efter undertexter medan många av oss är oroade över om det finns några som läser texter överhuvudtaget längre. Deras argument är däremot att vi kanske inte ska läsa texter eftersom detta bara leder till elittolkningar och till uteslutningar av texter som ligger utanför den traditionella medelklassens bild av bra texter vilken kultiverades till filosofi av Kant och kallades "disinterested", medan vi vet att själva begreppet "opartisk, intresselös" i själva verket är ett mycket "partiskt" begrepp och vi kan spåra dess politiska och historiska källor. Ta en kritiker som Barbara Herrnstein Smith

— en kritiker som existerat i många olika inkarnationer — hon studerar nu inte värden utan värderingens sociologi, hur kulturen kommer att värdera saker och hur den har som bas att det alltid är frågan om en kulturell relativism. Varje kultur skapar sitt eget system och försöker sedan göra det universellt. Hennes nyligen utkomna bok *Contingencies of Value* är av den sorten. Men vem har någonsin förnekat detta? Vi vet alla att vi är produkter av vår kultur och att vi kan bara se genom våra egna ögon och att de är bestämda av det vi sett. Men efter att ha insett det försöker hon gå vidare och säga att det är det enda vi någonsin kan tala om. Att det inte finns någon möjlighet att komma utanför. Hon vill därför inte längre tala om litterära verk utan om ”kulturella objekt”. Men om man väl börjat tala om ”kulturella objekt” finns det inte längre några begränsningar för vad litteraturanalytikern eller snarare kulturanalytikern kan arbeta med. Men hon vill ändå inte sluta med litteraturkritik utan hon vill få oss att förstå att när vi sysslar med kritik gör vi det inte för att värdera objekten utan för att bekräfta våra mycket provinsiella kulturella föreställningar. Hon hoppas att vi ska inse att för vissa människor har kulturella objekt har vissa värden knutna till sig. Man kan till exempel inte studera serier och säga att serieläsarna är en undermålig publik i förhållande till den som vill ägna sig åt Beethoven eller Shakespeare. Och försöker man säga det avslöjar man bara sin egen kulturella megalomani.

Många säger att sådana tankars popularitet beror på att de studenter som på 60- och 70-talet kämpade på barriaderna nu har kommit till makten i universitetsvärlden. Jag var nyligen i Ryssland och där påpekade de att de enda marxister som finns kvar i världen idag finns vid de amerikanska universiteten. Många har dåligt samvete för det sätt på vilket minoriteter blir behandlade här i landet, dåligt samvete för ghettona, ”the barrios”, de hemlösa. En vän till mig sa en gång: anledningen till att vi får så många revolutionärer inom litteraturvetenskapen är att samhällsvetarna inte sköter sitt jobb. Samhällsvetenskapen i USA har i stor utsträckning varit kvantitativ, deskriptiv och kvasivetenskaplig. Många av de människor som på grund av sin känsla för socialt ansvar skulle ha gått till samhällsvetenskaperna fann dessa ointressanta och gick till humaniora i stället. Det samhälleliga intresset bland litteraturstudenterna har ibland stigit till den grad att man tyckt det vara tråkigt att läsa litterära texter med den noggrannhet som både gam-

la och nya analytiker tyckt vara nödvändigt. Om man ser på den revolution som pågår nu är den delvis inriktad på att ta kål på de traditionella humanistiska institutionerna. De unga tycker att institutionsstrukturen är en olycklig kvarleva från den filologiska tradition vi lånade från Tyskland kring sekelskiftet.

På våra litteraturkurser har vi nu kurser i Kant, Hegel och Heidegger eftersom filosofiska institutionen inte är intresserad av sådant. Och dessa kurser leds av lärare som fackfilosoferna tycker är rena amatörerna. De senare tycker i sin tur att filosoferna inte vet vad *de* talar om. De har reducerat allt till Oxfordanalys, postwittgenstein osv. och därför måste vi göra jobbet för dem. Engelska institutionen håller på att bli en sorts mädchen-für-alles: lite filosofi, lite psykoanalys (som psykologiska institutionen inte lär ut), lite marxism (som statsvetarna inte undervisar i), osv. På gott och ont är det numera svårt för en student i engelska att gå en traditionell engelskkurs.

Jag minns för länge sedan när jag läste *Main Currents in American Thought*, en hemsk bok, författaren/Vernon Parrington/ hade ingen litterär känsla alls. Jag kommer ihåg hur han avfärdade Henry James på ett par rader. Idag har studenterna handbokslitteratur som döljer den sortens primitivitet. Men den finns fortfarande där. En student frågade mig härom dagen: hur länge kommer det att dröja innan de unga lärarna som utexamineras nu har glömt att lära ut hur man läser. Den viktigaste orsaken till att nykritiken hade en sådan framgång i det här landet var att de lärde oss läsa — och jag var med. Vi kom tillbaks från andra världskriget och gick in i litteraturstudiet. Vi blev uttråkade därför att vi hade ett stort antal tråkiga lärare som bara talade om författarnas liv, deras familj och litterära förbindelser, om de olika saker som hände i samhället just då. Men de gjorde mycket ytliga förbindelser mellan samhälle och text. Det var vad vi nu kallar ”gammal-historicism”. Allt vi ville var att få veta vad som egentligen pågick i de böcker som gjort att vi valt att läsa litteraturvetenskap — och nykritiken växte framför allt fram som en serie närläsningstekniker. Den föddes ur studenternas otålighet med sina lärare som inte visste hur man läste. Nu är faran att vi går miste om de kunskaperna igen. Om allt man är intresserad av är vem författaren egentligen var och vilka sociopolitiska omständigheter som födde hans verk och inte hur gestalterna i verket förhåller sig till varandra då glömmer man de här långsamt tillkämpade lästeknikerna.

Varje rörelse är en spännande rörelse under sina första år. De som skapar rörelsen är sådana som har gått i en annan rörelses skola. När Stephen Greenblatt gör sina briljanta studier som han kallar nyhistoricism, till exempel när han läser *Stormen*, lär han mig saker om den texten som jag inte visste förut. Men Greenblatt kommer ur en gammal närläsningstradition och han är mycket noggrann när han etablerar historiska relationer eller sociala maktrelationer mellan text och kontext. Det är mycket precist. Nästa generation tycks mig bara fånga det elementära i infallsvinkeln och glömma nyanserna. Och så är det väl alltid med epigoner. De förlorar sinnet för proportioner. När man talar med någon av de yngre representanterna för neomarxismen, nyhistoricismen eller kulturkritiken undrar man om de kommer att kunna läsa texter ordentligt. Och då är vi illa ute. Det finns de som vill uppmuntra oss att glömma konsten att närläsa texter. De säger att det sätt vi lärde oss läsa på bara var en tvångströja som inte lämnade plats för sådana texter som inte passade medelklassens arroganta syn på vad texter borde vara. Därför är hela begreppet estetik lika bra att slänga bort.

De viktigaste former av teoretiserande vi har nu är teoretiserandet mot teorin. Det finns en naturlig antagonism mellan den rena idén om teori och den rena idén om historia. Teori antyder något transhistoriskt. Om man vill tala estetisk teori och argumentera för att den är bra för mer än ett visst historiskt ögonblick då påstår man att det finns en teori som sätter sig över historien. Om man vill påstå att allt är beroende av historien blir teorin bara en del av historien och endast intressant för att se var den kommer ifrån, då vet man nämligen också vad den är. Jag deltog i en debatt för ett par år sedan där det argumenterades för att vi inte behövde läsa Kants estetik längre eftersom vi vet att den bara var en apologi för det stigande begäret att ge ekonomiskt värde åt estetiska objekt. Jag har skrivit en bok om detta som heter *Arts on the Level*. Den handlar om det intressanta i att museer och lantgods uppstår ungefär samtidigt med den nya estetiken på 1700-talet. Hur man skiljer ut den estetiska världen från den övriga så att man kan börja visa upp estetiska objekt i museerna och de bättre hemmen. Och Kants "intresselösa välbefinnande" är bara en täckmantel för den nya, förvärvande, medelklassen. Att inse detta är att syssla med en slags social dekonstruktion, man dekonstruerar en teori, en serie påståenden genom att visa på dess/deras politiska genes. Om man är lacanian kan man dekonstruera

vad som helst genom att visa dess ursprung i begäret. Så begreppet dekonstruktion har vidgats från den ursprungliga textliga dekonstruktionen genom att man i det ena fallet går in samhället, i det andra i den mänskliga hjärnan.

Paul De Man och jag hade olika uppfattningar om mycket. Jag undrade ofta över varför han var så antiorganistisk. Han höll sig till allegorin medan jag valde symbolen. Han höll på autonomin medan jag sysslade med metaforens möjlighet. Nu förstår jag hans rädsla för det organiska. Det ironiska är att hans förflutna naturligtvis är hemskt. Som ung man förfördes han av den ytliga organiska myten som bland annat ledde till pangermanska teorier. Jag tror att De Mans dekonstruktiva sida, ja, hans hela verk är neurotiskt ägnat åt antitotalisering, att ta avstånd från hans ungdomstro. Alltså: dekonstruktionen är inte alls en spegling av fascismen utan tvärtom en antifascistisk ursäkt för hans liv.

Det tråkiga med det nya är att varje text tenderar att likna de andra. När jag tänker efter är det kanske så med varje rörelse som är på nedåtgående. Jag minns när nykritiken varit här för länge. Man får den andra, tredje, fjärde generationen. Varje ny generation är mer mekanisk än den förra. Och man fick dessa urtråkiga exegesiser: var är paradoxen, var är ironin osv. Också i dekonstruktionens senare generationer kan man hitta mekanik. Varje text dekonstruerar sig själv. Det slutar med att man letar efter metaforiska eller tropologiska eller narratologiska drag som vänder texten mot det den tycks säga och allt blir tröttande förutsägbart. Med nyhistoricismen händer detta ännu kvickare. Entropiprincipen tar över allt snabbare. Jämför med hur länge nykritiken var vid makten: från sent 40-tal till tidigt 60-tal. Frye varade mycket kortare tid, dekonstruktion och nyhistoricism ännu kortare. Detta beror kanske delvis på att även om vi inte har det franska inflytandet längre fortsätter vi med den franska förkärleken för stil och mode. Ett av problemen finns i de amerikanska universitetens natur. Så länge de amerikanska professorerna avlönas som de gör finns det en stor bonus i att vara på rätt tåg vid rätt tid. Folk hoppar fort mellan tågen här. Om den historicitiska-marxistiska rörelsen kommer att försvinna lika fort som de andra vet jag inte. Vi har ett stort problem här. Folk som inte lärt sig läsa texter och undertexter ordentligt har inte råd att byta bana. Om man lär upp en hel generation på det här viset, vad kommer då att hända? Om det är sant att det

är 68-generationen som styr nu så har de ju helt andra skäl än modet att styra saker i en viss riktning. Detsamma gäller för feminismen och minoritetsrörelserna

Ingen av de andra rörelser vi talat om åstadkom egentligen någon större förändring på institutionerna. Vad händer om det blir verkliga förändringar i vad en akademisk institution är? Vilka förutsättningar för att bli antagen är? Sådana institutionella förändringar kan ge rörelser ett mer långvarigt inflytande eftersom de finns inbyggda i systemet. Och då måste nästa rörelse göra uppror mot institutionen.

Representerar de här sociopolitiska rörelserna bara en ny skola i mängden? Eller står de för slutet på något? Jag vill inte låta alltför apokalyptisk. Jag är ingen apokalyptisk person. Men det har varit så mycket intensitet inom teorin det senaste decenniet. Och jag har själv varit med om att skapa det genom att starta School of Criticism and Theory osv. Jag hade då inte en aning om vilken enorm uppsving teorin skulle få. Jag känner mig lite grann som trollkarlens lärling som inte förstod vad han satte igång. Jag minns att så sent som på 60-talet när jag tillsammans med bland annat Geoffrey Hartman försökte starta en grupp intresserade av teori var University of Iowa det enda universitet som var radikalt nog att ta emot oss. När jag kom till Irvine 1967 startade vi ett program som inkluderade mycket teori. I början fick vi då övertala andra universitet att acceptera våra studenter. Så nyligen var det som teorin slog igenom! Sedan kom Johns Hopkins, därefter Yale och så rullade det igång. Från tidigt 70-tal till sent 80-tal blommade verkligen teorin! Utvecklade sig som ja, en del skulle säga som cancer! Det är typiskt för USA. När någonting tar fart hoppar alla på tåget. När Lagens änglar får framgång i TV startas det genast 50 andra advokatserier. Vi är ett land som är mycket energiskt, mycket intensivt, med mycket kort uppmärksamhetsnivå. Och det som gäller för de sämsta elementen i vår kultur gäller också för universiteten. Folk blir otåliga fort här. Och det gäller också för de litteraturvetenskapliga tidskrifterna. Ett undantag är "New Literary History" som är ett resultat av en mans tålamod och vishet.

Nu är det inte längre fråga om vi tröttnar på den senaste rörelsen utan om vi helt enkelt är på väg satt bli uttråkade av teorin själv. Vad gör vi nu? Höjdpunkten inom modernismen: Mann, Joyce, Faulkner, Yeats, Kafka re-

flekteras bäst av nykritiken. Nykritiken såg på litteraturen som en tradition från Homeros och framåt till högmodernisterna. Det var den traditionen de var satta att bevaka. Frye, som inte var nykritiker, såg ändå samma tradition som sitt arbetsområde. Men allting efter det tenderar att splittra den enhetliga traditionen av 2000 års västerländsk litteratur. Efter det kommer det postmoderna som försöker bryta upp den totaliseringen, den estetiken. Entropin har brutit in. Och därför kommer vi kanske inte längre att ha en kontinuitet, en följd av rörelser. Vi har forskare som Alan Bloom och E.D. Hirsch som ses som försvarare av det gamla, som reaktionärer. Och där ser man att litteraturstudiet bara är en liten del i en mycket större kamp som pågår just nu. Många litteraturforskare blir nu kulturteoretiker, går in i den stora världen och söker spela en större social roll. Litteraturvetarna försöker annektera nya områden. Se till exempel på hur misstroendets hermeneutik förändrat studiet av juridik i USA. På 70-talet började man med "Critical legal studies" vid Harvard influerad av litteraturforskarna. Hur kan det finnas rättvisa när allt som finns är den hegemoniska diskursens lagar? Det lär oss Foucaults böcker om fängelser och sinnessjukdom. Vem som sitter i fängelse eller vem som är sinnessjuk beror på vem som sitter vid makten.

Stanley Fish

“Jag är generellt emot att ge generella svar”

CGH: Hur skulle du vilja beskriva situationen inom litteraturforskningen i USA idag? Vi har ju ett lite annorlunda institutionellt system för litterära studier i Sverige. Vi studerar både svensk och internationell litteratur på samma institution och det är också där vi sysslar med litteraturteori och litteraturhistoria.

SF: Att vi fortfarande har engelskinstitutioner tror jag är ett kvardröjande spår av historien. Jag tror inte att den traditionella engelskinstitutionen med dess ganska smala fokusering på en grupp texter från gammalengelska till idag kommer att överleva särskilt långt in på nästa sekel. Unga forskare som blir lärare vid institutioner som den här har en mycket större bredd än min generation hade. Jag fick min examen i början på 60-talet och vi skulle känna till den klassiska litteraturtraditionen. Om man som jag arbetade med renässansen kände man till den franska och italienska traditionen, och man hade ett hum om filosofi och historia under de perioderna. Men det var inte som nu att man måste kunna tala intelligent om psykoanalys, ekonomi, marxistisk filosofi, olika litteraturteoretiska riktningar, antropologi — listan kan göras hur lång som helst. Och om vi får fler och fler med den sortens utbildning, så kommer den gamla utbildningen, som i och för sig var utomordentlig, inte att finnas kvar. Den kommer att förvandlas till något annat. Detta har redan skett på somliga ställen.

CGH: Kan man säga att det pågår en strid mellan det gamla och det nya?

SF: Visst är det en strid som pågår, i den meningen att folk som fick sin utbildning för 20-30 år sedan har reagerat på olika sätt på de nya forskningsfälten, de nya interdisciplinära blandningarna och korsbefruktningsarna. Somliga har gått med och ivrigt sugit upp det nyare, andra har mer eller mindre stannat kvar i den vetenskapliga tradition där de började. Och inom den gruppen finns det också skillnader. Somliga stannar i den vetenskapli-

ga tradition där de började men intar vad vi skulle kunna kalla en välvillig eller liberal attityd mot det nya. Andra har reagerat på ett mindre positivt sätt av olika skäl. Ett skäl är helt förståeligt: de känner sig hotade i sin yrkesidentitet, och därför i hela sitt väsen. Hotet består i att det arbete man utträttat under vissa förutsättningar nu kan tyckas få mindre värde när dessa förutsättningar själva kritiseras. Detta är inte ett särskilt positivt gensvar, och ett annat är ännu fientligare. Den reaktionen ser det nya inte bara som ett personligt hot utan som ett hot mot hela den västerländska kulturens struktur: civilisationen, rationaliteten, normerna, omdömet etc. För dem är mycket av det som händer i den litterära och humanistiska forskarvärlden varken mer eller mindre än barbarernas intåg i templet.

CGH: Och då är du en av barbarerna?

SF: Ja och nej. Jag är inte helt lämplig som barbar eftersom jag alltid framhåller att under de 28 år som jag har forskat och skrivit har de kurser jag hållit i alltid fokuserats på kanoniska, traditionella författare. Jag började som specialist på medeltiden, och jag har inte sysslat med medeltiden sedan 1968 eller 69. Men när jag höll på med den, sysslade jag med standardtexterna och en del ganska okända texter, därför att min period var 1400-talet och ingenting kunde vara mer respektabelt än det. Och sen när jag gått över till 1500- och 1600-talet har jag hela tiden undervisat om Milton, Spenser, Donne, Bacon, George Herbert, Marvell etc. Jag har aldrig undervisat i något annat, och det mesta jag har skrivit behandlar teologiska motiv och icke-dramatisk renässanspoesi. Och på juridiska fakulteten, där jag undervisar på halvtid, har jag två alternerande kurser: ena året undervisar jag i affärskontrakt, vilket knappast är någon omstörtande kurs, och andra året har jag ett seminarium i juridisk teori från 1900-talets början fram till våra dagar. Så det är ingen lista som kan skaffa mig äran eller vanäran av att vara någon revolutionär pedagogisk radikal. Jag håller de kurserna och skriver om de texterna, inte därför att jag tror att bara detta slags arbete är Guds sanning utan därför att min egen utbildning lett mig åt det hållet och jag fortfarande finner stor tillfredsställelse att skriva och undervisa om dessa texter. Men jag inbillar mig inte att mina böjelser, min utbildning eller min tillfredsställelse måste vara någon annans. Så konflikten mellan

mig och några av dem som angriper mig som inkarnationen av detta radikala hot mot den västerländska traditionen — fastän jag inte har mycket att komma med i den vägen — beror på att allt mitt arbete handlar om litteraturteori. I stort sett är det verk om epistemologiska problem och problem som traditionellt ställes i språkfilosofin. Senare har jag kommit in på institutionernas historia, hur institutioner fungerar och relationer mellan tillvägagångssätt, praktik, övertygelse och rationalitet i institutionerna. Men ingenting av detta är speciellt ovanligt. Jag är inte ute på hal is.

CGH: Det finns två sätt att rubba kanonen, tycks det mig. Det ena är att påstå att kanonen måste utvidgas till att omfatta fler svarta författare, fler kvinnliga författare osv. Det andra är att utgå från populärkulturen och säga att det inte bara är de finlitterära böckerna som är värda att studera. Vilken strid är viktigast?

SF: Det beror på. Man kan antingen säga, som somliga gör, att det är OK att studera ting av sekundärt intresse och värde, antingen det är feministiskt eller minoritets- eller regionalt eller populärt eller folkligt material bara man inser att man när man gör det inte håller på med det bästa som har tänkts och sagts. Ty det som står på spel är en fråga om kontextoberoende värde. Därför kan det inte vara så, som några av dem som fruktar denna nya utveckling säger, att kulturer och subkulturer äger normativa standarder och estetiska kriterier som inte kan bedömas med någon neutral kalkyl. För om det är så, säger de, då har vi ett tillstånd av relativistisk anarki och det visar sig, att värdering och bedömning, som alltid varit primära i litteraturstudiet — det har de ju inte varit i praktiken, men så säger man — blir omöjliga. Eller man kan gå med i striden inom den så kallade högkulturella världen, genom att säga att de som nu undervisar i Shakespeare och diskuterar klädbyten (cross-dressing) och könsförväxling eller det sena 1500-talets politik, förvirrar den estetiska världen med allt från vilket den måste ta avstånd och gör det värsta man kan göra: för in politiska, sociala och ekonomiska frågor i de stora mästerverkens värld. Jag tycker inte att detta egentligen är olika sätt att uppleva denna fruktan och detta hot. De är båda avhängiga av att man förutsätter, att det finns transkontextuella, transhistoriska antaganden eller principer eller kalkyler eller bedömningar, som

man kan ta sin tillflykt till, om det blir dispyt om någon värdering som kan göras. Så att folk som ser allt detta fruktbara nya arbete, känner att de har förlorat utrymmet för neutral bedömning. Och det känner de, antingen det har tagits ifrån dem av dem som nu studerar TV-komedier med stort allvar eller av dem som nu studerar Shakespeare på sätt som de tycker är skandalöst politiserande.

CGH: Håller du med om att det tycks som om litteraturforskningen på senare år expanderat in på andra fält och att detta är positivt?

SF: Jag tycker att det är bra eftersom jag är en litterär person, åtminstone på halvtid. Jag tycker att detta är de senaste årens intressantaste politiska faktum. Med politisk menar jag då politisk inom undervisningssystemet och den akademiska världen. När jag fick min utbildning i slutet av femtiotalet och början av sextiotalet, verkade det som om litteraturstudiet alltid var på defensiven i förhållande till andra ämnen (även inom humaniora) som tycktes ha en fastare bas och på något vis vara mer respektabelt solida. Litteraturstudiet kunde förstås inte ens komma i närheten av fysikens klarhet och precision.

Det kunde heller aldrig komma i närheten av klarheten i statistisk sociologi eller ekonomi, och man kände också att det saknade begrepps- strängheten i till exempel filosofi, och den empiriska basen i historia. Så i alla dessa jämförelser förlorade alltid litteraturen, och jag kommer ihåg att litteraturfolket på 50- och 60-talen och i början av 70-talet alltid sökte efter modeller och metoder i andra ämnen för att kunna liera sig med något mera respektabelt än sitt eget ämne. Nu har det blivit precis tvärt om. Litterära modeller finner nu sin väg in i alla dessa världar. Det finns folk som liksom Richard Rorty påstår, att filosofin bör vara helt igenom litterär. Det finns nu en "litteratur och ekonomi"-riktning, och en "litteratur och juridik"- rörelse som båda är väldigt spridda och mycket produktiva. Förra året skrev en av mina studenter en uppsats som hette "Radikal handelsräkning", så handelsräkningen har invaderats av det litterära perspektivet. För ett och ett halvt år sedan kom en professor vid Business school till mitt rum på juridiska fakulteten med en uppsats hon inte förstod sig på. Det var en sorts feministisk-lacansk analys av strukturerna hos juridiska personer. Hon ville först

av allt veta vad det var för mening med dessa nya metoder, och när jag förklarat det för henne sa jag: ”detta är det första av det här slaget som du sett, men det blir inte det sista”. Så jag tror det händer överallt, och jag tycker det får intressanta konsekvenser.

CGH: Detta kanske beror på att filosofin, teologin etc avstått från de nya teorierna?

SF: Jag tror att det beror på hela den epistemologiska förändring som har skett sedan början på 60-talet. Jag tycker att det är förbluffande att nyckeltexter kom fram i slutet av 50-talet och i början av 60-talet i ett stort antal ämnen, och att dessa texter kom att utöva inflytande långt bortom det ämnets egna gränser. Mest framstående och inflytelserik blev tror jag, Thomas Kuhns *The Structure of Scientific Revolutions*, men också JL Austins *How to do Things with Words*, en bok vars inflytande man ännu inte har insett till fullo, var viktig. I litteraturstudiet har en bok som Wayne Booths *The Writer of Fiction*, fått ett oerhört stort inflytande. Vidare kom en av Clifford Geertz mycket betydande böcker under den här perioden.

De kom alla med ungefär samma budskap, ett budskap som väl nu bäst har kommit fram i Richard Rortys nypragmatism, som ibland också identifieras med mig. Det är ett budskap som säger att sökandet efter övergripande system för universella principer och bedömningar — oberoende av kontext eller personlig inverkan — bör angripas. I stället ska man ställa krav på kontext, paradigm, tolkningsgemenskaper, epistome — med en Foucaultmodell — eller på det undermedvetna, vilket inte är någon logisk struktur men en struktur i vilken många palimpsester existerar i ändlösa kombinationer, åtminstone i Freuds version. Detta antiformella tänkande började komma in i olika ämnen igen, och då blev resultatet — vilket man inte insåg och kanske inte kunde ha förutsett — att litterärt multitänkande: symboliskt, metaforiskt, analogiskt, plötsligt verkade stå i centrum och inte i periferin. Och som litteraturvetare tycker jag förstås att det är toppen.

CGH: Inom litteraturforskningen verkar feminismen och Frankfurtskolan ha starka positioner just nu?

SF: Feminismen är mycket stark och kommer att fortsätta att vara det ännu mer än marxismen. Frankfurtskolans styrka eller popularitet tycker jag är ett intellektuellt misstag.

CGH: Hur kommer det sig att Frankfurtskolan ändå är så livaktig?

SF: Jag kan berätta varför. Om du alls följt med i De Man-affären så vet du att en sak som har sagts i flera år emot dekonstruktivismen är att den slutgiltigt tycks eliminera den historiska processen och ersätta den med en idé om den genomträngande förmågan (pervasiveness) i textens språk. Man kände att detta var en till intet förpliktigande form av litterärt eller filosofiskt tänkande, som kunde leda till kvietism eller kanonisering av status quo etc. De som då var missnöjda med Foucault, Derrida, Lacan och andra som hade att göra med poststrukturalismen, måste söka efter något eller någon, och vad många av dem fann var Habermas. Först och främst skriver han mer än andra. Han producerar alltid något. För det andra verkade Habermas vara en modern, respektabel — för han hade tydligen läst allting som alla andra läste — version av 1700-talsrationalismen, utan en del av de, åtminstone för tillfället, besvärande kantska övertonerna. Så nu har vi Habermas som säger: jaha, allt ligger i kontexten. Vi är inneslutna i livsformer. Vi kan inte fatta det sant rationella. Men, säger han, detta är kanske ett övergående tillstånd, och så får han fram dessa system: den universella pragmatismen, den ideala talsituationen, etc, som alla skapar en hel rad sätt att från vår diskurs och därför från våra liv avlägsna bedrägeri, strategiskt tänkande, övertalning i ond avsikt, och ersätta alla dessa med en sorts rationell diskussion. Om vi alla bekänner oss till den och håller oss borta från det onda i lingvistisk kommunikation, kommer den att leda oss till ett visst slags rationell befrielse, eller som han förut sade, till emancipation. Om vi bara kan gripa tag i intresset för emancipation, som ligger i varje rationellt påstående, kommer vi med tiden att kämpa oss fram till detta Utopia, där det inte kommer att finnas något bedrägeri, inga onda avsikter, inga partisaner, bara allmängiltighet, där påståenden förs fram i ett luftkonditionerat rum. Ja detta är, såvitt jag förstår, helt bisarrt. Men det är tilltalande, därför att en massa människor vid universiteten, speciellt på politisk nivå, vill att det ska finnas en väg där de kan använda något slags filosofi eller akade-

miskt tänkande i ett stort sociopolitiskt projekts tjänst. Så det är därför jag tror att Habermas Frankfurtskola kändes så lockande här i landet.

CGH: I Sverige tycks Bourdieu just nu vara mer lockande än Habermas.

SF: Bourdieu är alright. Jag gillar honom — jag tycker att han är bra. Jag tycker bara att jag gör det bättre.

CGH: Vilka yngre forskare tycker du är mest intressanta just nu?

SF: Jag läser allt. Det är kul. Men jag blev ganska förvånad när min vän Hillis Miller i slutet på en av sina artiklar sa att han skulle räkna upp de 16 främsta unga forskarna här i landet. Jag tyckte det var modigt men kanske också dumt, och jag vill inte göra om samma sak. Det görs en massa intressant inom feminismen just nu. Feminismen är ett så starkt undersökningsfält, därför att man känner att det är viktigt för de människor som är inblandade. Jag gillar populärkulturen. Jag tycker om att texter som sedan länge verkade vara sådant som man slängde bort när man använt det, har blivit analysobjekt. För ett antal år sedan, 1975 eller 1976, analyserade jag några av MacDonalds TV-annonser i ett NBC-program. Jag är mycket intresserad av sådant och jag tycker det är meningsfullt. Jag gillar det arbete om könsroller som görs. Jag gillar att det blir mer att göra för akademiker — och det är förstås en misstänkt insiders, en professionell konsuments synpunkt. Men jag uppskattar också studier över yrken, institutioner och dylikt, och jag skulle kunna räkna upp 50 personer i de här kategorierna som gör intressanta saker.

CGH: Vad tror du om afroamerikanska studier och Chicano-studier?

SF: Jag tror det är oundvikligt med studier om afroamerikaner, indianer, zigenare osv. Förra året var jag några dagar vid University of Arizona i Tucson, och de har ett mycket viktigt sydvästligt litterärt program om både ursprungsbefolkningens och den mexikansk-amerikanska befolkningens litteratur, och det är precis vad man kan vänta sig i sydväst. Återupptäckandet, uppskattningen och renoverandet av regionala och etniska kulturer är

underbart. Här skulle jag vilja breda ut mig lite och inte bara begränsa mig till yrkesmässiga observationer, inte bara röra mig inom det akademiska utan tala för de kulturer som nu kan se sig som lika värda att ingå i en akademisk miljö som några andra. Det är utomordentligt positivt och viktigt. Studiet av svart litteratur har kanske fått mest uppmärksamhet på grund av rasismens historia och amerikanernas ständiga reviderande av sina åsikter om inbördeskriget, vilket vi just sett ännu ett exempel på i den fantastiska TV-serien. Det var bara en fråga om tid. Eftersom Black Studies som fenomen har hunnit före produktionen av svarta akademiker har det skapat en marknad. Alla universitet jag känner till försöker få en eller två lärare i Black Studies, men det finns inte ens så många, att det räcker för en enda stat.

CGH: Ska man separera svarta författare eller ska man tala om bra eller dåliga författare i allmänhet?

SF: Jag tror det beror på var universitetet ligger, vilka studenter det har och läroplanens historia. Jag är generellt sett emot att ge generella svar. Jag tror de flesta frågor fordrar svar som beror på lokala förhållanden. För mig är det ingen teoretisk fråga utan en praktisk, som bör avgöras av vad man lokalt anser bra.

CGH: Vad arbetar du själv med nu?

SF: Jag håller på att avsluta två böcker, en om Milton, "Milton's Aesthetical Testimony", en studie av relationerna mellan Miltons våldsamma auktoritära teologi och hans vers sätt att fungera i relation till frågorna om program, makt, politisk auktoritet osv. Och så håller jag på att bli färdig med en bok om 1600-tals lyrik, "The Dark Side of the Force", om George Herbert, Ben Jonson, Andrew Marvell och John Donne. Den har undertiteln "Self in Community in 17th-Century Lyric". Den handlar om hur de här fyra diktarna balanserar sin känsla av behovet av en specifik kristen församling i relation till jagets önskan att alltid kunna definiera sig som något fristående. Det är mycket intressant att se hur olika dessa fyra tänker om dessa problem — och givetvis aldrig kommer till något resultat. Jag ar-

betar på flera saker som handlar om juridik. Just idag har jag börjat på en essä om en bok av en viktig juridisk teoretiker och domare i USA, Richard Posner, som i boken *Problems of Jurisprudence*, säkert till mångas förvåning, förklarar sig vara pragmatiker. Jag använder den som förevändning för att tala om pragmatismen som synpunkt, som beskrivning av aktiviteter, som redogörelse för hur en disciplin fungerar och pragmatismen som program, något som, när man väl har bestämt att det är pragmatist man är, leder en att handla på ett speciellt sätt. Min tes är, föga förvånande, att pragmatismen som beskrivning (account) är korrekt, men att göra pragmatismen till program är att bryta mot beskrivningens antaganden. Så det borde inte finnas något pragmatiskt program. Om man som Posner blivit pragmatiker, bör inte ens tillämpning ändras åt någondera hållet. Slutligen har jag skrivit ett kapitel av en bok, som skall heta "The Domestic Quarrel". Jag är intresserad av att använda striden mellan makar, sambor, partner — det behöver inte vara män och kvinnor — för att fundera över kommunikationsproblem vid uppståendet och hanterandet av konflikter. Det kan sen leda vart som helst — till en studie av universitetsinstitutioner, en politisk studie i kommunal eller statlig styrelse, eller en studie i internationella konflikter. Jag vet inte riktigt vad det ska bli.

CGH: Var hittar du materialet?

SF: Material finns överallt. Det är det som är det fina. Studenterna är mer än villiga att ge mig material. När man använder exempel från husliga gräl, lyssnar alla, för alla har varit med om det under de senaste 48 timmarna. Det är underbart.

CGH: Jag såg nyligen en bok om varför män och kvinnor inte förstår varandra.

SF: Du måste mena Deborah Tannens *You just don't understand*. Det är en väldigt bra bok.

CGH: Varför är de yngre forskarna mer intresserade av 1800-talet än 1900-talet?

SF: För det första är det så, att århundraden eller perioder kommer i centrum för intresset och forskningen för en tid. Och sen säger någon: "ingen har arbetat med 1700-talet eller restaurationen på ett tag. Det är på tiden att gå tillbaka och arbeta på allvar med något som tidigare verkade vara så väl undersökt." Det är en marknadssituation. Dessutom har i det här landet några av de inflytelserikaste litteraturteoretikerna och -kritikerna startat med romantiken och den viktorsianska tiden och blivit kvar där: De Man, Geoffrey Hartman, Hillis Miller; vid vår institution Eve Sedgwick, Gilbert och Gubar i viss mån. Nästa skäl är att så mycket litterärt arbete i USA naturligt centreras till 1800-talet, så omkaraktiseras tex. den s. k. amerikanska renässansen nu av en hel rad nyhistoriker/feminister. De är här på institutionen nästan allihop. Och deras arbete leder till nytt arbete. Vi har många ungdomar som arbetar efter en modell: Janice Radways eller Cathy Davidsons eller Jane Tompkins. Så har vi folk som fått inflytande därför att de redan behärskade 1800-talet. I Amerika kommer 1800-tals litteraturen alltid att stå i centrum och man återvänder till den. Och så känner man, att allt modernt tänkande är en utveckling bort från kantianismen, åtminstone i dess renaste form. Det börjar hos Hegel och fortsätter mot det tänkande som kombineras fram under vårt århundrade, först hos Nietzsche, så hos Heidegger och nu hos Derrida och Lacan osv. Modellen av var vi kommit ifrån ställer tydligt upp 1800-talet som ursprunget. Detta gäller också i lingvistikens historia, som börjar förändras på 1800-talet och peka framåt mot vår tids lingvistik. Jag tror att det är rätt lätt att förklara. Men det kommer inte att vara för evigt. Akademiker kan alltid snusa upp nästa område och man kan nästan förutsäga vilket det ska bli.

CGH: Även de yngre amerikanska författarna jag intervjuat har uppgivit 1800-talsförebilder.

SF: Kom ihåg att modernismen, åtminstone högmodernismen, hade en sorts renhet, antingen man nu talar om högmodernistisk arkitektur, högmodernistisk formalistisk poesi eller högmodernistisk abstrakt konst. Det fanns en stor efterfrågan på en viss konsekvens, en viss renhet. Postmodernismen, åtminstone som de flesta människor beskriver den, är en återgång till brist på sammanhang, brytning, ytor som inte alls förenas till en djup

enhet utan går åt var sitt håll. Och de stora monumentala formerna, som 1800-talsromanen, 1800-talsmusiken, stora ateljémålningar osv med historiska ämnen, sådana blandningar verkar därför mycket mer tilltalande nu än när alla försökte skriva den perfekta imagistdikten eller haikun.

CGH: Kampen mellan det nya och det traditionella verkar bitter och hård här i USA?

SF: Jag tror, att organisationernas framväxt och det medlöperi som vi har är begripligt på grund av den personliga, professionella, och ibland sexuella oro, som hänger ihop med framväxten av dessa nya tänkesätt. Jag tror att många helt enkelt inte är psykologiskt rustade att ta itu med det nya på ett positivt sätt, och det är ju ingenting nytt. Men jag tror ändå, att instinkten att stämpla det som är nytt som sämre eller som avfall från en bättre period som vi nyss hade är, som den alltid varit i historien, missledd. Den kommer inte att överleva, för segern tillfaller alltid de unga och de unga riktningarna. Jag hoppas bara, att jag kan hänga med länge nog och inte bli bitter, som somliga blivit.

CGH: En del av dina fiender verkar finnas i andra discipliner?

SF: Det är lätt att förstå. När man ser på de organisationer vid olika universitet, som försvarar den gamla ordningen och det gamla litteraturstudiet, så är de flesta i dem zoologer, biokemister eller medicinare. Och vad de säger är: det var ju bra 1955, när jag gick i skolan, varför skulle det vara annorlunda nu? Och alla naturvetare, som ju också i visst avseende är intellektuella, känner sig kvalificerade att bedöma humaniora. Vad de gör är att läsa böcker och se på konst. Det kan jag också göra. Men när humanisterna försöker göra samma bedömningar visavi naturvetenskapen, blir de genast avvisade, och folk säger: ”men detta är något speciellt som man bara kan komma fram till via en initiationsprocess, träning i en tradition” osv. Och det gäller förstås humaniora också, även om många institutioner aldrig riktigt inser det. Så det är inte så förvånansvärt.

CGH: Ja, det är klart att de drömmer sig tillbaka till en mycket angenäm period i deras egna liv. Allt var så mycket enklare då.

SF: Ja, när någon säger att Shakespeare bara är en fetisch, som råkat hållas vid liv de senaste tre-fyra hundra åren av olika intressen, inklusive den brittiska turismen, så blir de vansinniga. Att bara tänka en sådan tanke är att demonstrera att världen är upp och nervänd och allt sammanhang borta.

CGH: Skulle du, till slut, vilja kommentera begreppet "High Theory"?

SF: High-theory hade, när den stod i full blom, två stadier. Det första bestod i att man försökte konstruera en begreppsbyggnad som skulle kunna förklara nästan vad som helst, förutspå allt och som skulle ge en tolkningsmetod som enbart skulle producera korrekta tolkningar. I det stadiet höll man sig med en strukturalistisk metod. Den andra fasen, poststrukturalismen, var en demonstration av att den första riktningens mål omöjligt kunde uppnås. Så man måste dekonstruera objektiviteten, dekonstruera vissa språkbruk, dekonstruera rationaliteten osv. Och när allt detta är gjort — som det är nu, och jag har gjort en del av det själv — vad är det då för mening med att göra alltihop en gång till? Vem vill se en bok till med titeln "The Nature of the Interpretative Act" eller "The Meaning of Text", eller något sådant? Det betyder inte att alla kan utföra vad man skulle kunna kalla "the theory rap" — men det är bara för att de inte har föresatt sig det. Alltihop är mer eller mindre utforskat nu. Om man vill, kan man dansa alla stegen: Derridas steg, Foucaults steg, Lacans steg, Fishs steg. Jag har polemiserat mot historikerna nu i två, tre år. Det ska jag fortsätta med, men det kommer snart inte att bli nödvändigt, för historikerna ställer inte samma anspråk som de gjorde förr. Och de som tror att det går en direkt linje från akademiskt litteraturstudium till revolutionär politik, börjar också tänka om. Vi kommer att gå tillbaka till närläsning av lyrik, det garanterar jag. Det har faktiskt redan börjat komma tillbaka, delvis därför att en generation studenter i vårt land aldrig har provat på det. När man nu gör det är det som att trolla fram en kanin ur en hög hatt. Det är ren magi, och de vill se en göra det en gång till.

Vad ska man göra, om man vill hänga med? Då får man hålla igång. Det är svårt för takten har blivit mycket högre. Man kan inte hålla fast vid Horatius råd längre och låta sitt manus ligga i nio år, för då är ingen intresserad längre. Så nu måste man gå framåt eller sätta upp ett brohuvud någonsans och tillbringa resten av livet med att klaga över att den vilseledda hopen har gått åt fel håll och att man själv sitter där med den enda sanna tron. Det är en massa folk som gör så. Det stadiet hoppas jag att jag aldrig kommer till. Men man vet aldrig.

Geoffrey Hartman

“Jag är intresserad av förutsättningslös läsning och tolkning av texter”

CGH: Jag har talat med forskare som Murray Krieger, Frank Lentricchia och andra och de tycker sig se en vridning av litteraturforskningen åt det historiska hållet. Kan du bekräfta det?

GH: Ja, men det säger inte så mycket. Det finns ett nytt intresse för relationerna mellan litteraturen och historiska, empiriska händelser. Men i själva verket håller ingen på med litteraturhistoria. Positivistisk litteraturhistoria var mycket stark, speciellt i amerikanska ”graduate”-skolor fram till andra världskriget, tills den nya kritiken kom. Det pågick en väldig strid mellan litteraturkritik och litteraturhistoria och litteraturkritiken vann, framförallt på det pedagogiska planet. Från 1945 till 1985 pågick en utveckling där först närläsning och sedan teori kom i förgrunden. Detta skapade ett vakuum, inte bara i förhållandet mellan litteratur och historia utan också, grovt måttat, inom litteraturens sociologi. Vi har ingen litteratursociologi. Och vi har också väldigt lite intresse för att förstå litteraturen med historiska termer. Men varken den horisontella förståelsen av litteraturens samband med politiska händelser eller den vertikala förståelsen av historiska händelsesekvenser försvann helt. Så nu, fastän ingen egentligen skriver litteraturhistoria, är det många som försöker förstå litteraturen genom att placera den inom olika sekvenser, interna och externa. Det finns ett genuint intresse för att koppla ihop litteraturen med samhället. Det finns också ett nytt intresse för etniska frågor. Som om litteraturen hade något att säga om etniska frågor. Bakom ligger antagandet att före ett visst datum hade man bara varit intresserad av den estetiska dimensionen.

CGH: Vad har du för uppfattning om New Historicism?

GH: Jag är inte säker på att den är ny men det finns väldigt intelligenta människor inom den. Egentligen är det en sorts sociologi de bedriver, skri-

ven med några teser hos Foucault som bas. Det är ett mycket uppfinningsrikt sätt att åter sätta in litteraturen i dess allmänna sociala infattning. På 20- och 30-talen hade detta troligen gått in under begreppet sensibilitetens historia. Nu ligger fokus på relationen mellan litterära tänkare och "det andra", hur man ser på det främmande. Relationen mellan imperialism och mänsklig sympati, hur aggressiv och nationalistisk imperialismen är osv. Hur litteraturen skildrar kampen mellan interna system av sympati och förståelse och utmaningar från andra kulturer. Jag läser nyhistorikerna med ett visst nöje. Problemet de har är detsamma som allt studium av litteraturen i samhället: man dramatiserar ofta vissa aspekter och även om man påstår att man sysslar med vardagslivet är jag inte säker på att det är det man gör på grund av den dramatiserande formen.

CGH: Vad tycker du om feminismens och marxismens starka positioner i den amerikanska litteraturforskningen idag?

GH: Ja, detta är mer påtagligt än nyhistoricismen, även om det finns en slags lös allians mellan alla dessa rörelser. Feminismen är en starkt politisk rörelse på det sätt att den har till mål att få in fler kvinnor på universiteten. Men nu har den gått vidare. Den har utvecklat teorier, metodologier och är en mycket vital rörelse. Den har gått in i ett självreflekterande stadium. Det blir då problem med att gå från brist till överflöd. Varje kvinna förväntas nu, av andra kvinnor, bli feminist och praktisera feministiska metoder. Nu är visserligen inte feminismen en rörelse bara för kvinnor men faktum är, trots allt, att det är ovanligt när kvinnliga studenter inte är feminister och praktiserar en feministisk litteraturforskning. Det finns naturligtvis mycket att göra på det här området men för mig är det viktigaste återupptäckten av bortglömda författare. De behöver inte vara stora författare även om de också *kan* vara det. Min hustru, till exempel, intresserar sig för Sarah Fielding.

CGH: Feminism och marxism — det låter som ett återuppväckande av 60-talet?

GH: På sätt och vis men det finns också stora skillnader. På 60-talet var energin i första hand politisk och kom utifrån. Nu är det i högsta grad inifrån universiteten rörelsen kommer. Ett av de största problemen nu är att nå utanför universiteten — om man har sådana ambitioner. Åtminstone de med marxistiska ideal i botten borde ju vilja påverka också omvärlden.

CGH: Vart är teorin på väg nu?

GH: Vi är alldeles tydligt i en period när de yngre akademikerna ser en motsättning mellan teorin och mer praktiska, etiska värderingar. Antingen vill de dra teorin mot ett mer etiskt håll eller betona det gemensamhetsskapande inom studierna. Men teorin är på intet sätt försvunnen. Men den stora spänningen är borta. Händer det något nytt inom semiotiken eller lingvistikerna nu väcker det inte samma entusiasm som tidigare. Om man ser på vad som hänt med litteraturteorin de senaste åren så har den emigrerat till exempelvis filmteorin eller till kulturanthropologin. Den senare har verkligen haft nytta av litteraturteorin. Där finner man en massa intressanta applikationer av den. *Writing Culture* är en nyutkommen bok som betonar vikten av skrivandeakten inom kulturen. I den teoretiserar man på ett sätt som var mycket ovanligt inom kulturanthropologin tidigare — om man undantar en originell tänkare som Clifford Geertz.

CGH: Några intressanta yngre forskare vid Yale?

GH: Det finns många. I mellangenerationen har vi till exempel Leslie Brisman och Paul Fry. Michael Holquist är en viktig forskare om än inte så ung. Cathy Caruth arbetar med psykoanalys och litteratur på ett dekonstruktivistiskt sätt.

CGH: Vilka universitet är de mest intressanta just nu?

GH: Det finns många. Duke är väl det universitet som satsat mest på att få ihop ett stjärngäng. Men en samling primadonnor bildar inget bra lag. Här vid Yale var det annorlunda. Här fanns en liten grupp avantgardistiska forskare som arbetade inom en mycket intelligent men icke-avantgardistisk

kontext. Detta skapade en mycket intressant mix. Så den så kallade Yale-skolan var i själva verket en ytterst liten del av institutionen. De flesta av våra kolleger såg på oss med ett visst löje, med en viss förundran eller med ett visst obehag. När vi började arbeta här på 60-talet hade vi inga privilegier alls men vi arbetade ändå inom systemet. När det gäller Duke har man en känsla av att den lilla gruppen där just nu — det kan naturligtvis ändra på sig — arbetar helt isolerat från omgivningen. Princeton var länge mycket intressant men de senaste 5—6 åren har de inte haft några särskilt spännande personer och omgivningen där har blivit mer och mer antagonistisk till förnyelse. Columbia är viktigt. Där finns ju bland andra Michael Riffaterre och Edward Said. Men Said sysslar inte med litteratur längre. Du borde också tala med redaktionen för *Yale Journal of Criticism*. De får en bra överblick över vad som händer just nu.

CGH: Vad kommer att ske inom litteraturforskningen de närmaste tio åren? Kommer intresset för historia att stå sig?

GH: Som jag redan sagt tror jag egentligen inte på att det finns något stort intresse för historia, men visst kommer man att fortsätta undersöka förbindelserna mellan samhälle och litteratur. Detta för med sig också teoretiska, filosofiska dimensioner. Ett av problemen är om man kan tänka sig några framsteg på det här området. Jag är intresserad av förutsättningslös läsning och tolkning av texter medan nyhistoricismen och det nya etniska tänkandet bygger på en viss förförståelse inför texten. I båda fallen har metodologin kommit långt. Kanske vi inte kan nå längre här. I framtiden kommer kanske den enskilde, briljante forskaren att vara i centrum, oberoende av vilka tekniker han använder sig av. Ett av flera viktiga teman i vår rörelse (Derrida, Riffaterre, Hartman etc.) var att lära våra elever läsa mycket nära texten. Att förstå att vi till en början bara såg toppen på isberget. För att förstå en text på djupet behövdes både hermeneutik och tolkning. Jag tycker inte att sådant lärs ut ordentligt längre. Visserligen används Foucault mycket men han var aldrig någon riktigt bra läsare. Han var enormt uppslagsrik men han kunde inte läsa. Man ser alltså inga framsteg inom läsningen nu. Och om man inte gör några framsteg förlorar teorin sin betydelse.

Hazard Adams

“Jag är inte någon som följer någon speciell signal i tiden”

CGH: Hur skulle du vilja beskriva utvecklingen under de senaste tio åren inom litteraturforskningen?

HA: Jag skulle vilja beskriva den som ett slags kaos. På mig verkar det som om vi är mitt inne i en tillbakablickande rörelse, att vi kommit tillbaks till en starkt politiserad hållning som inte fäster så stor uppmärksamhet vid vad man skulle kunna kalla de traditionella frågorna inom historia och filosofi. Det är en slags kontinuerlig reaktion mot vad vi brukade kalla ”close reading”. De två starkaste rörelserna är helt klart feminismen och olika sorters litteraturhistoriska rörelser.

CGH: Den nya historicismen?

HA: Ja, men nyhistoricismen är en mycket stor entitet. Det finns bara två saker som skiljer den från den gamla historicismen. Det ena är att det historiska studiet idag är så mycket mer intresserad av livets detaljer eller en speciell tid i livet än den politiska och kulturella utvecklingen i stort. Det andra är att nyhistoricism ofta skrivs utifrån en klart uttalad politisk position. Man försöker inte dölja sitt politiska ställningstagande och jag antar att den stora kraften bakom det var Foucault. Dekonstruktionen har som rörelse verkat dö ut men den har lämnat stora spår efter sig eftersom nästan alla diskurser man läser kämpar med frågan om språket, språk-strukturer osv. Detta känns ofta pinsamt för många kritiker som försöker undvika dekonstruktivismens problem.

Ett annat sätt att se på det som hänt är att alla grundläggande discipliner tycks ha blivit oskarpa i konturerna så att i universitetsvärlden just nu är det vanligare att en professor förklarar sig höra ihop mer med en grupp människor från olika discipliner än till den egna institutionen. Med andra ord universitetens sätt att organisera sig är inte längre det sätt på vilket folk

bildar grupper och det för med sig en del intressanta konsekvenser, varav några är negativa. De positiva effekterna är lätt insedda: folk blir mer mångsidiga och får kunskaper på många olika områden. Risken är att humanistiska studier försvinner och går upp i samhällssvetenskapen och det sammanfaller med vägen bort från det estetiska i litteraturforskningen.

CGH: Jag har hört något om en utbildning i teori och litteraturkritik här?

HA: För fyra år sedan blev komparativ litteraturforskning en egen institution och det fanns också andra program, som till exempel det idéhistoriska programmet, språk-i-samhället-programmet, filmprogrammet med flera plus det inominstitutionella intresset för teoretisk diskurs. När de här sakerna utvecklades så las de *inom* "comparative literature", men då blev det inget annat än komparativ litteraturforskning. Så härom året fick vi en idé om att på fakultetsnivå starta en skola för humanistiska studier som kunde omfatta alla de program som överskrider nationella och språkliga barriärer och just nu håller vi på och väger för och emot.

En del av den nya enheten skulle bli ett "graduate"-program i kritik och teori.

Jag har slagits för att ordet "criticism" ska få finnas med därför att ordet teori så ofta är identifierat med Frankfurtskolan och min ide om begreppet teori har alltid varit att det helt enkelt är det filosofiska studiet av litteratur.

Så nu har vi en "faculty of criticism and theory" som kommer från olika institutioner och just nu lyder under "Comparative literature".

Vi har skapat en utbildning där en student kan ta betyg i ett traditionellt ämne men där en del av betyget kan tas genom att läsa teori. Det största problemet är att undvika att en sådan utbildning blir ideologiskt fixerad och det är inte lätt eftersom de yngre generationerna forskare i det här landet i hög grad är ideologiska. Det är märkligt att vid en tid då hela kommunistvärlden kollapsar så är det 68-generationen som styr universiteten här och de var ju politiskt radikala.

CGH: Hur förklarar du feminismens starka ställning?

HA: Det var väl deras tid nu. Feministrörelsen tog fart i början av 70-talet när Vietnamkriget höll på att bryta samman och jag tror att många människor letade efter en sak att kämpa för och en massa kraftfulla kvinnor såg chansen och tog den. Det som hänt är enormt förvånande. Antalet skrifter av kvinnor är enormt. Jag spår att vid slutet av århundradet kommer majoriteten av de humanistiska institutionerna att domineras av kvinnor. Och det bekymrar inte mig förutom att det kommer att befästa ghettoiseringen av humaniora inom de akademiska studierna eftersom kvinnorna inte går in i naturvetenskaperna.

Feminismen är, trots alla dess försök att bli teoretiskt sofistikerad, i första hand en litteraturhistorisk rörelse. Det är mest män som sysslat med teori.

Feminismen kommer att få en hel del praktiska konsekvenser för det akademiska livet men jag tror att dess momentum kommer att minska när alla kvinnliga författare är upptäckta.

CGH: Vad är din uppfattning om dekonstruktionen?

HA: Jag tror att den återupplivade teorin. När jag tänker på alla rörelser efter nykritiken är den mest intressanta. Jag betraktar mig inte som dekonstruktivist men den intresserar mig för jag ser den som slutet på en rörelse som började på 1700-talet med intresset för språkets ursprung över de ryska formalisterna och strukturalisterna fram till semantikerna och nykritikerna. För mig verkar det som Derrida helt enkelt är kulminationen av vad jag kallat lingvistikens tid.

Jag delar in litteraturkritikens historia i tre faser: 1. Antologins tid som dominerar till 15-1600-talen, 2. historiologins tid och 3. lingvistikens tid. I var och en av dessa faser finns det vissa figurer som gör reduktioner av hela rörelsen, ibland till det absurda, och det är vad Derrida gjorde. Han tog speklutionerna kring språket och sa: OK om ni vill tänka på det sättet så måste ni gå den här vägen.

CGH: Men tystade han inte teorin genom att påpeka dess absurditet?

HA: Nej jag tror inte han tystade den för språket är för kraftfullt för det. Men det tystade en viss besvärjande form av språkintresse vilket sedan gjorde det möjligt för Foucault och nyhistorikerna att säga: tillbaks till innehållet, tillbaks till makten, till de saker Foucault säger kräver två språk. Detta verkar för mig vara en vändpunkt, ungefär på samma sätt som omkring år 1800 när språkintresset kom fram ur historiologins värld och jag tror vi ser en nytt paradigm på gång nu.

CGH: Vad kommer att hända i framtiden med teorin?

HA: Jag tror det kommer att bli en kamp — som vi knappt sett början av än — och detta beroende på intensiteten i den politiska diskursen. Det kommer att bli en reaktion mot den, precis som esteticismen var en reaktion mot den och som nykritiken var en reaktion mot marxismen på 30-talet. Det kommer att göras nya ansträngningar för att återinstallera konstens rike, som nu nästan försvunnit. Det kommer också att bli en återkomst för värdeomdömet. Den samtida kritiken har intresserat sig för tolkning men inte för värdeomdömen (bortsett från den politiska och den feministiska kritiken). Problemet med hur man läser och förstår har varit så dominerande att många människor inte är vana vid att använda värdeomdömen när de sysslar med litteratur. Jag vet inte hur stark den här återkomsten av värdediskussioner kommer att bli för det har alltid varit problematiskt med värdediskussioner.

Med nykritiken kom "creative writing" in i universiteten, nykritikerna var ofta författare själva så det är inte så konstigt att den kom in som disciplin ungefär vid samma tid.

Jag studerade vid Princeton när R.P. Blackmur var där och han var författare, inte akademiker, och han undervisade i "creative writing". Poängen är att han, som hörde till de mest kända nykritikerna och var en av de mest inflytelsrika akademiska lärarna, såg på saker och ting som en författare. Detta existerar inte längre inom den centrala akademiska sfären. Nu är "creative writing"-lärare specialiserade till den grad att de antingen är poeter eller prosaister. Det måste vara ungefär som i Rafaels skola: en person gör alla näsor, andra gör en viss del av bakgrunden osv.

Utvecklingen inom det här området är samtidig med värdeomdömenas försvinnande. Jag tror att det kommer att bli ett förnyat intresse för litteraturen sett ur författarens synvinkel. Ett av skälen till att detta försvann var att det blev så mycket av det ett tag att folk blev uttråkade, men nu är det dags igen.

CGH: Vad tycker du om kanondiskussionen?. Där har väl i högsta grad värdediskussioner varit inblandade?

HA: Nej, den är i första hand politisk och har nästan uteslutande handlat om hur vi gör oss av med rasisterna, imperialisterna osv. Jag skrev en artikel om kanondebatten i *Critical Enquiry* där jag försökte föreslå att hela frågan om kanonisering i grunden är politisk. Den har inte så mycket med värdeomdömen att göra. Jag påstod också att kanonen förändrats mer genom åren än folk vill erkänna, det kan vem som helst som tittar i antologier från 1800-talet se. Så de som ser kanonen som en stor, monolitisk, förtryckande kraft har inte rätt.

CGH: Är du optimistisk eller pessimistisk om litteraturforskningens framtid?

HA: Både och. Jag tycker inte om politiserandet av det litterära studiet. Jag är mer intresserad av litteratur ur författarens perspektiv och jag finner mycket av mina kollegers diskurs uttråkande. Men min egen uppfattning om det här yrket är att allt tenderar att vara cykliskt, jag skulle säkert bli lika uttråkad om det var den motsatta uppfattningen som dominerade. Den bästa situationen för en akademisk organisation är den eklektiska. Jag är inte säker på om vi har det nu, vissa saker fattas, men det är bättre nu än förut. En massa arbete blir gjort — även om det inte är bättre än tidigare. Jag tror att vi lär ut bättre än förut. Jag är inte pessimistisk men vi får se upp för överbalanser.

CGH: Vilka universitet är de mest intressanta just nu?

HA: På västkusten är det Irvine. Jag var själv med om att grunda institutionen där och hyrde in Murray Krieger. Berkeley är alltid bra. Det har varit mycket uppmärksamhet kring samlingen människor de samlat på Duke, men jag är inte själv så intresserad. Jag känner Frank Lentricchia. Han började som nykritiker men var också mycket influerad av Murray Krieger. Sedan fick han en ideologisk reaktion som sammanföll med uppsvinget för det politiska intresset och han blev marxist över en natt och har fortsatt skriva någon sorts social kritik sedan dess. Hans bok *After The New Criticism* var mycket intressant och innehöll viktiga analyser, några av dem orättvisa men intressanta. Boken därefter, som mest handlar om Kenneth Burke, blev jag besviken på.

Yale är intressant. Det är en stor institution och den har varit centrum för två stora rörelser: nykritikerna och sen dekonstruktionen men båda dessa rörelser mötte starkt motstånd från institutionens majoritet. Det har alltid funnits en starkt konservativ, traditionalistisk institution på Yale, så dekonstruktivistgruppen, Bloom, Hartman, Miller, De Man och sedan Derrida har spritts nu. Bloom är inte ens på engelska institutionen. Hartman blev extremt intresserad av att starta Jewish Studies och lade sina krafter där. Hillis Miller flyttade till Irvine. Han insåg plötsligt när de Man dog att institutionen inte skulle ersätta de Man med någon som han gillade så han stack. Egentligen är de alla borta. Yale är såvitt jag kan se en ganska traditionell institution nu. De har dock många bra människor där. Det är en bra institution, en av de bästa på vårt område.

En institutions styrka är inte alltid lika med dess image. University of Virginia och University of Chicago har starka litteraturinstitutioner men det som händer där fångar inte fantasin.

University of Washington har en fin tradition trots dess provinsiella läge och relativa ungdom. Det finns en lång tradition av litteraturforskning här. På 30-talet fanns det en stark radikal grupp här som sedan ersattes när Robert Heilman kom 1948. Han var kollega till Brooks och Warren och folket vid Louisiana State University. Han introducerade nykritiken och det blev en lång period av nykritisk dominans här. På 60- och 70-talen växte institutionen radikalt. Vi hade ända upp till 88 lärare. Nu har vi 60.

En annan sak är att det alltid funnits en litterär tradition i det här området som har skapat en del intressanta författare och poeter som blivit associera-

de med institutionen. Den har alltid identifierats med en viss hållning även om den är mer eklektisk nu, tror jag.

När jag kom hit 1977 var det fortfarande mest nykritiker här och jag återupplivade kritikhistorieseminariet. Tillsammans med några yngre skapade jag ett intresse för teori. Jag befinner mig i den underliga positionen att vara den ende i min generation som är med i teoridiskussionen. De andra är mellan 30 och 40 år. Det var helt annorlunda i Irvine där jag var tidigare, där deltog min generation mycket. Men jag känner mig inte isolerad intellektuellt här för det.

CGH: Vad har det europeiska inflytandet betytt?

HA: Vi svalde en massa i det här landet och var kanske för mottagliga. Amerikaner har en tendens att metodologisera saker. Ta en sådan som Derrida. Han är filosof men inte någon metodologisk författare och ändå var det det amerikanerna gjorde: metodologiserade honom och snart var unga forskare mer derridaska än Derrida själv. De var så mekaniska att de dödade honom. 1952 skrev Blackmur en artikel där han beklagade vad som hände i nykritiken. Problemet var att en massa människor förvandlat metoden till en maskin som mal sönder författaren och detsamma hände med dekonstruktionen. Alla författare kördes genom köttkvarnen, det är amerikanernas sätt att vara. Vi har en ingenjörsmentalitet medan europeisk kritik är mycket starkt filosofisk och försiktig för att inte bli för metodisk. Sådana är också engelsmännen men jag tycker inte de producerat något intressant inom den kritiska teorin på länge. Vi är teorins kyrkogård. Vi utmattar teorierna, kör dem i botten

CGH: Vad sysslar du med själv just nu?

HA: Jag har just kommit ut med två böcker, en om Yeats och en essäsamling. Boken om Yeats är en studie över hans poesi. Just nu håller jag på med en antologi om kritisk teori som jag nästan är färdig med. Jag håller också på med en annan studie över Yeats. Jag använder hans bok *A Vision* som språngbräda för teoretiska spekulationer. Jag arbetar också på en essä om Seamus Heney som kritiker och jag har funderat på en bok om de långa

dikterna i den engelska romantiken där jag ser dem som experiment. Jag har också en roman på väg till trycket. Jag är inte någon som följer någon speciell signal i tiden. Min teori kommer från Blake och det mesta jag tänker finns där. Det gör mig kanske till någon slags excentriker.

CGH: Yeats tycks också ha följt dig genom åren?

HA: Ja, min första bok var om Blake och Yeats och sedan skrev jag en bok om Blakes dikter. men jag är också en söndagsromanförfattare. Jag har givit ut två och har, som jag nämnde, en på gång. Nästa år ska jag syssla mycket med en roman, en metafiktionsövning med mycket teori-lek. Jag är inte så intresserad av att bedriva tidskriftspolemik. Jag har också skrivit en del om pedagogik vilket är ett ämne jag inte rekommenderar någon att ägna sig åt.

Hugh Kenner

“Jag är en gammaldags litteraturhistoriker”

CGH: Vad har hänt inom litteraturforskningen under din tid?

HK: Det mest uppenbara som hänt i det här landet är maktövertagandet inom litteraturstudiet av teorin, speciellt dekonstruktionen. Och jag är rädd för att vi nått ett stadium där studenterna inte läser skönlitteratur längre, de läser teoretikerna.

En kollega till mig kom med en intressant anmärkning för några år sedan: Det har alltid funnits doktorander som inte har klarat tentamina men nu klarar sig inte ens de bra eleverna. Anledningen är att folk ger dem frågor om böcker de inte läst. Det är ett nytt fenomen. Och det var naturligtvis en palatsrevolution, ett sätt att göra folk som mig obsoleta.

Varje institution måste ha en teoretiker eller två och en feminist. Och det skapade alla möjliga slags jobb, det är min cyniska syn på det.

Vår egen teoretiker, Walter Benn Michaels, är en av de bästa. Han är en intelligent man som läser böcker. Och vi får hit Allan Grosman nästa år. Han är en intressant teoretiker som är intresserad av vad som finns i texten, inte hur en text kan sättas in i ett paradigm. Ett paradigm som kan sammanfattas i en mening. Det är vad som hänt i Europa.

CGH: Är teorins sötebrödsdagar över nu?

HK: Jag hoppas det — även om jag inte vill bannlysa teoretikerna helt. Ett av problemen med Johns Hopkins University är att det är ett mycket litet universitet. Folk inser det inte därför att det har så stor prestige. Engelska institutionen består av 10 personer. Och det innebär att två eller tre professorer kan förändra utseendet på en institution en hel generation framåt.

CGH: Vad tycker du om nyhistoricismen?

HK: Jag utbildades vid The University of Toronto. Jag är en gammaldags

litteraturhistoriker. Utbildningen var så bra att när jag kom till "graduate"-skolan vid Yale 1948 och de försökte råda mig att gå olika kurser kunde de inte hitta något jag inte redan studerat. Till slut valde min handledare ut ett par stycken kurser i London åt mig därför att han trodde att jag skulle gilla lärarna där. Det var ett mycket bra val. Jag står på en fast historisk grund och som du vet är den rådande teorin ahistorisk, synkronisk, allt existerar nu och till och med Shakespeare kan bara läsas på 1900-tals-sätt.

En del av den utvecklingen beror på omständigheterna, till exempel att Jacques Lacan och Jacques Derrida blev gästprofessorer vid några amerikanska universitet. Det skapade en sorts ögonblicklig tradition. Jag måste erkänna att Johns Hopkins fungerade som en språngbräda för många av dessa nyheter. Vi har ett humanistiskt center här, det är det närmaste vi kommer en Comparative Literature-avdelning. Där tar man emot gästprofessorer, speciellt européer. Derrida var här och fortsatte sedan till Yale. Yale är ett spektakulärt exempel på en institution som tagits över.

CGH: Det verkar som om teoretikerna där flyttat till andra platser?

HK: Det är ett förvånansvärt stort antal människor som rest till Yale och bestämt sig för att inte stanna där.

CGH: Ska vi tala lite om ditt eget arbete? Pound verkar vara inne igen?

HK: Här har han aldrig varit ute. Men det är lite av en tillfällighet. Det finns en tidskrift här ägnad åt Pounds författarskap och mannen som sköter den är mycket energisk. Han håller konferenser och tar hit en massa folk. Att det finns ett sådant pågående projekt hjälper till att hålla intresset uppe. Pound upptäcktes som poet först efter *Pisan Cantos* 1948. Vid den tiden var nykritiken livaktig här i USA — det var den man talade om då. Vad nykritiken brukade göra var att beskriva den traditionella litteraturhistorien som irrelevant. Det visade sig dock att Poundstudiet framför allt behövde en gammaldags historisk litteraturforskning.

Det finns hur mycket som helst att göra. Folk har gjort mängder med arbete för att hitta källorna till olika partier i *Cantos*. Jag tror att det ihållande intresset för Pound har att göra med att det finns så mycket kvar att upp-

täcka. Ett av skälen till att Eliot mer eller mindre försvann en tid efter sin död har att göra med att hans till kvantiteten ganska begränsade verk tycktes vara uttömt. Jag kommer ihåg tiden när det kom en tunn bok om *Four Quartets* varje år. Och de var ganska lika varandra. Då kändes det som om Eliot var urmjölkad. Nu är han på väg tillbaka, delvis därför att forskningen är intresserad av hans omvändelse när han var vid Harvard, hans filosofiska böcker och hans förbindelse med Bradley och Bertrand Russell. Forskare som trodde att Eliots skarpsinne enbart avslöjades i hans kritiska essäer får tänka om.

CGH: Jag träffade Richard Stern på University of Chicago och han tycks ha haft god kontakt med Pound?

HK: Dick är en gammal vän till mig, mycket trevlig och mycket intelligent. Han är offer för lagen som säger att det bara finns plats för tre av någonting vid varje tidpunkt och han är alltid den fjärde. Malamud, Bellow och Roth ordnade det för sig det på något sätt, men inte Dick. Men han är filosofiskt lagd och bryr sig inte så mycket. Han behöver inte någon yttlig ryktbarhet. Han är en författarnas författare. Hans roman *Stitch* handlar om Pound. Han gjorde huvudpersonen till skulptör i stället för poet. Nära Oslo finns det ett museum där en man gjort en massa skulpturer

CGH: Vigeland?

HK: Just det. *Stitch* är alldeles tydligt en metafor för *Cantos*. *Stitch* gör en stor sak av sig själv, blir själv en skulptur. Om man känner till Pound det minsta inser man att gestalten är baserad på honom.

CGH: Vad arbetar du själv på nu?

HK: Jag har ett kontrakt på en kort bok om animatören Chuck Jones. Det var han som uppfann "Gråben och Hjulben". Han är en fascinerande och bildad man. Han var den ende intellektuelle i den konstformen. Han kan mycket väl tänka sig att citera George Santayana i ett samtal om Gråben. Santayana säger nånstans att en fanatiker är någon som fördubblar sina be-

mödanden men har glömt sitt mål. Han är inte intresserad av att äta Hjulben, han bara måste fånga honom. Jag tillbringade en vecka med Jones i Kalifornien i somras.

Animationen har just upptäckts som en konstform i det här landet. Folk som Jones, som tillhörde den tecknade filmens guldålder som slutade på 60-talet, hade den stora fördelen av att inte se sig som konstnärer. De behövde inte bekymra sig om vad kritikerna skulle tänka om dem. De hade roligt. Av någon anledning, förmodligen just därför att de hade roligt, blir animatörer väldigt gamla. Chuck Jones är 78 och mannen som skapade Betty Boop fyllde 100 år förra månaden. Nu är den tecknade filmen en konstform och animatörerna har blivit självmedvetna — och kommer förmodligen inte att leva så länge.

CGH: Vad säger du om det förnyade intresset för den litterära biografen?

HK: Jag ser cyniskt på det. Det amerikanska sättet att hantera ett geni är att skriva en biografi. Då kan man förklara det geniala som ett symptom. Den effekten hade Richard Ellmans bok om James Joyce. Den förhandlade hans verk till symptom från en något stressad och tvångsmässig personlighet. Jag anser att biografen är en gren av skönlitteraturen. Biografen följer den historiske romanförfattarens grepp, utom i det att han inte antas hitta på fakta. En följd av att skriva en biografi över en irländare som Joyce är att folk kan berätta vad som helst för en. Det kallar jag "irländska fakta". Ett "irländskt faktum" är något som blir en bra historia.

Jag kommer ihåg en scen i *The Portrait of the Artist as a Young Man* där Stephen har ett långt samtal med studierektorn som håller på att tända en brasa. Det var i University of Dublins gamla lokaler. 1982, vid Joyces hundraårsjubileum, återöppnades byggnaderna och en mängd möten hölls i dem. De var ursprungligen irländska radhus och principen när man eldar där är att det finns en brasa i varje rum, ingen centralvärme. Jag roade mig med att varje morgon gå från rum till rum och fråga folk var Stephen hade sitt samtal med rektorn och jag fick alltid samma svar: Precis därborta. Det spelade ingen roll vilket rum vi var i. I boken råkar det stå att det var i fysiksalen men ingen vet var den låg.

CGH: Vilken av dina böcker tycker du mest om?

HK: *The Pound Era* är uppenbart den som står sig bäst. Den som jag själv tycker mest om är *The Counterfeiters*. Där prövade jag formen inför Poundboken, jag försökte se om jag kunde göra samma sak i liten skala. Det finns teman som går igenom boken men i varje kapitel kommer ett av dem i förgrunden och drar sig sedan tillbaka. Anledningen till att jag tycker om den är delvis att det var så trevligt att skriva den. Det var roligt och det gick kvickt.

CGH: Ja, dina andra verk är ju mycket stora och måste ha tagit lång tid att skriva?

HK: *The Pound Era* tog 8 år. Men jag tror jag var först att skriva om den perioden. Sedan har det ju kommit massor. Det är bra att ha information samlad och tryckt, till exempel James Longenbachs *Stone Cottage* om Pound och Yeats i *Stone Cottage*. Det var förvånande att läsa om hur mycket information som har överlevt om man bara vet var man ska leta. Jag visste ingenting om den episoden utom att den ägde rum men av brev som har hittats kan man få ut mycket information. Det är en värdefull bok.

De böcker jag tycker illa om är de som bara upprepar information från tidigare böcker. De brukar komma från England. Det finns alltför många böcker där engelsmän försöker förklara modernismen utifrån historiska orsaker. Hur många gånger har man inte läst samma historia om Robert McAlmon, hur han skrev ut Penelope på maskin och blandade ihop saker utan att veta det. Det är fullständigt uttjat.

Pound hyste stor sympati för McAlmon. Jag kommer ihåg hur han en gång jämförde honom med Hemingway. Där Hemingway polerade och polerade och polerade rev McAlmon ut sidan och började om. Första gången McAlmon och Pound möttes sa McAlmon: Mr Pound, jag måste berätta för er att jag inte beundrar er poesi. Och Pound tyckte om den öppenheten. Han föredrog att någon sa som det var i stället för att hyckla.

CGH: Och jag antar att han under sina senare år till och med föredragit det uttalandet?

HK: Jag förstår vad du syftar på. När han sa det var han ännu inte i sin självföraktande period. Men detta har överdrivits. Det var delvis en italiensk intervju som trycktes om och om igen som var upphovet och sedan brukade en gammal man som varit George Santayanas medarbetare berätta historien var helst han kom. Men det sista Pound någonsin publicerade på vers är en översättning av ett ode av Horatius som börjar: "Slutfört har jag ett verk, fastare stöpt än brons". Och där finns ingen självunderskattning. *Cantos* blev inte riktigt vad han hoppats, det är sant, men det betyder inte att han ville förstöra dem.

CGH: Vilka är de bästa forskarna inom litteraturforskningen just nu?

HK: Svårt att veta. Jag tror vi håller på att få en ny generation av unga män. Jag nämnde Longenbachs *Stone Cottage* och det måste finnas fler i hans generation, i 30-årsåldern, som jag inte känner till. Jag hänger inte med så bra, men Guy Davenport är en bra kille. Han skriver mest skönlitteratur nu men det finns en samling essäer utgivna på Northpoint Press: *The Geography of the Imagination*. Det är en underbar bok, det har blivit en underground-klassiker. Själv har jag också gett ut böcker på Northpoint Press, två essäsamlingar. En heter *Mazes* och den andra *Historical Fictions*.

CGH: Hur är det att undervisa i dag mot tidigare?

HK: Studenterna kan mindre och mindre. Det kanske beror på att de inte kan de saker jag förväntar mig att de ska veta. Men det har nog också varit en allmän nedgång i betydelsen att folk inte längre läser för att skaffa sig kunskap. De får sin information genom andra källor, så jag måste hela tiden förklara saker jag inte tidigare behövde

När jag kom till Johns Hopkins 1973 fanns det av någon anledning många judiska studenter här och när jag undervisade om "Odysseus" var de till stor hjälp för de kunde förklara för klassen och mig vad jag inte visste om judiska, bibliska allusioner. Nu lär jag ut till andra studenter vad de lärde mig. Men en hel värld av kunskap och litteratur, den bibliska, håller på att gå förlorad.

Michael Riffaterre

“Att arbeta med litteratur har varit en livslång sysselsättning”

CGH: Hur kommer det sig att du som är känd för att skriva om litteraturens litteraritet väljer att syssla så mycket med författare som Balzac och Dickens som är mer kända för sin representationalitet, sin anknytning till verkligheten?

MR: Det är ingen slump. Mina motiv är många. Jag förstår till exempel inte varför man ska vara uttråkad i sitt arbete. Jag finner dessa författare utomordentligt intressanta. De representerar en höjdpunkt i romanens historia: viktorianerna i England, Balzac och Flaubert i Frankrike. De har alla lämnat spår i litteraturhistorien. Ett annat, mer allvarligt skäl, är att de inriktar sig på representationen av verkligheten och därför är mycket utmanande att syssla med. Det är mycket tillfredsställande att kunna visa att verklighetsrepresentationen i deras fall är en illusion, att det för läsarens verklighetskänsla inte krävs någon kunskap om den verklighet som böckerna beskriver. Det ger mig möjlighet att — genom att använda exempel som inte tycks idealiska sett ur min ståndpunkt — påvisa att en del av mina mest extrema åsikter om verklighetens illusion är sanna även när de används på texter som brukar kallas bra exempel på realism.

CGH: Har du någonsin tänkt på att expandera — nu när först poesin, sedan romanen och kritiken gått igenom — till andra texter, till exempel nyheter i televisionen?

MR: Nej. Jag skulle naturligtvis kunna det eftersom de regler jag ställt upp gäller också för dessa texter som, även om de inte är skönlitterära, ändå är fiktiva. Om man bygger upp en representationalitet som bygger på fiktiva premisser måste man kunna göra bruk av samma tekniker som används av författaren i skönlitteraturen. Men jag föredrar att arbeta med litteratur, det har varit en livslång sysselsättning. Litteraturen uppvisar de mest intressan-

ta problem jag kan tänka mig, speciellt när man funderar på alla de paradoxer man måste reda ut för att kunna visa hur en litterär text fungerar och hur den upprätthåller sin trovärdighet.

CGH: Den amerikanske författaren William Gass har en gång sagt att han medvetet aldrig besökte den stad han skrev om i en roman för att inte låta sig påverkas av representationella krav som han själv och läsaren skulle kunna ställa. Ändå påstod läsarna att de aldrig läst en sannare skildring av just livet i den staden.

MR: Det bekräftar min huvudtes. Jag har haft en liknande upplevelse med en bok av Robbe-Grillet. Det är en bok som avbildar ett påhittat New York, men ett New York precis så som folk i Europa älskar att föreställa sig det. Representationen av verkligheten beror helt och hållet på synpunkten. Ändå betraktas Robbe-Grillet som en av centralgestalterna inom den nya, extrema realismen. Allt hos Robbe-Grillet representerar saker till den grad att den mäter dem, väger dem, men hans New York är inte det verkliga New York. Det är New York som kommet ur en mardröm med alla den gotiska romanens tricks och grepp — eller ”roman noir” som den moderniserade gotiken kallas — men den atmosfär av skräck som dramatiseras i den här futuristiska historien kan man hitta i de mest traditionella romaner. Så för att besvara din fråga: det är inte alls förvånande att se en författare påstå att den historia som kommer ur hans arbete och inspiration inte behöver någon kontakt med den verkliga platsen. Den behöver inte representeras utan ska hittas på, definieras genom romanens mål.

CGH: Skulle du vilja vända Lukács term ”realismens seger” till ”fiktionalitetens seger”?

MR: Vad man än hittar inom olika genrer som har med representation att göra är det en illusion. Det kan man påvisa varje gång. I min bok *The Fictional Truth* analyserar jag verk av Jane Austen och Henry James. Man kan inte tänka sig två mer skilda författare. I Jane Austens fall finns det beskrivningar men de beskriver i själva verket ingenting utom kanske ett skelett,

ett hus på landet, en park, ett minimum av representation. Allt detta beskrivet utan att respektera verkligheten.

Det man finner i Jane Austens verk är ett slags grundläggande schema eller diagram av saker plus adjektiv som uttrycker beundran inför allt utan att *visa* något speciellt. När det gäller Henry James är det tvärtom. Han är ytterst noggrann och han pekar ut att verkligheten han avbildar i själva verket är en konstruktion av livet.

Skillnaderna mellan dessa två ligger i stilen, i meningarnas längd och i den uppmärksamhet som ägnas olika saker. Tolkningssystemen är olika men de är båda mer eller mindre jämförbara när det gäller den konstnärliga visionen.

CGH: Ditt system verkar först mycket strängt men sedan ser man att det är fyllt av kärlek till litteraturen och även till läsaren.

MR: Det är en idé som hjälper oss förstå varför all slags konst, speciellt litteratur, har en sådan betydelse för oss. Jag har varit lycklig nog att kunna visa att texter skapar vissa reaktioner hos läsaren. Dessa reaktioner kräver i botten ett deltagande av läsaren, en skapande akt, ett samarbete med texten, som går långt bortom musiken där någon som spelar tolkar noterna. Läsarens frihet är större, skillnaden litteratur-musik är att i musiken finns ingen riktig representation, bara mimetiska tricks. I litteraturen finns det alltid representation och den måste filtreras genom läsarens hjärna. Däremot tror jag att i konflikten mellan texten som ett nät av instruktioner som väntar på läsarens underkastelse och läsarens önskan att förbli oberoende, att läsa in i texten vad han har i sinnet, i den konflikten har läsaren inte mycket frihet. Texten kontrollerar läsarens reaktioner. Det har varit en konstant i mitt arbete att alla dessa fantasifulla tolkningar, alla dessa motsatta tolkningar som varit så på modet på sistone inte har någon substans. Texten måste uppfattas som en notskrift och måste läsas mycket noggrant. Den enda friheten som läsaren ges är att anpassa vad texten säger till hennes erfarenheter.

CGH: Du sa förut att du satt i samma korridor som Edward Said, fast i andra änden, är den motsättningen metaforisk lika väl som representationell?

MR: Det har inget med mig som forskare att göra men jag delar verkligen inte hans bild av orienten och dess förflutna. Det han gör på den politiska arenan representerar en extrem form av nationalism och den är farlig. Där delar jag inte hans idéer. Jag kan förmodligen definieras som konservativ själv men det har bara med mitt privatliv att göra.

När det gäller Edward Said är vi kolleger och har en bra och öppen relation. Jag tycker inte om delar av hans retorik som är mycket aggressiv och jag är alltid lite bekymrad över att se en man som var en bra forskare förändras och bli — inte en politiker det är en för negativ term — intresserad av aktionsformer som inte har med det han brukade undervisa om att göra. Om hans idéer om litteratur och hans politiska idéer skulle mötas skulle det inte vara bra för litteraturen.

CGH: Vad har hänt i litteraturforskningen de senaste tio åren?

MR: Tre fenomen har varit typiska:

1. multikulturalismen.

Den är ett resultat av att nya etniska grupper fått tillgång till litteratur och kultur i stort. Reaktionen inför detta bland universitetsfolk var mycket långsam, men till slut förstod man att man måste intressera sig för nya aspekter inom den mänskliga mångfalden.

2. Dekonstruktionens död.

Den borde vara tydlig för alla idag. Det är slutet på ännu ett försök att undvika det som borde vara ett ansvar för varje forskare, ett försök till att presentera ofärdiga idéer och bevisa dem med hjälp av att alludera på några exemplariska karaktärer. Att påstå att den teoretiska delen av representationen också är verifierbar i den materiella texten.

3. Nyhistoricismen.

Den dök upp plötsligt och är just nu den mest aktiva, nya aspekten av litterär kritik med teoretisk utgångspunkt. Nyhistoricismen lider enligt min åsikt av samma begränsningar som den utsätts för. Min enda invändning mot nyhistoricismen är att den ersätter litteraturens verklighet, texterna, med ett nätverk av förbindelser inom vad som borde kallas icke-texten och därför faller offer för ett misstag som far som en löpeld genom kritiken nu: att använda indicier som inte finns i texten. New Historicism har givit upphov till en mängd intressanta studier, till exempel Greenblatts Shakespeare-

bok men den verkar ha vänt sin kollektiva rygg åt litteraturen. Litteraturen är bara en förevändning för att än en gång komma tillbaka till historiska förklaringar och den stora bristen med denna forskningsinriktning är att den förväxlar händelsesekvenser i historien med teckensekvenser som finns i litteraturen.

CGH: Finns det några personer eller rörelser du känner dig befryndad med?

MR: Nej! Man kan väl säga att jag hör till dem som sysslar med aspekter av den skapande akten men den enda anledningen till att vara intresserad av den är att den faktiskt skapade något! Jag tror det är mer belöning i att analysera resultaten än orsakerna. Jag vet att en del människor när de drar sig tillbaka från litteraturen för att göra något annat ändrar klädsel och skor men jag ser också många återvända till det de lämnat. Jag kan inte se någon gemensam hållning till litteraturen. Särskilt i USA är forskningen uppdelad i många olika trender. För att observera detta är det bäst att gå tillbaka till centrum för våra sysslor, det som måste uttolkas och det som är utgångspunkt för alla våra litterära erfarenheter, dvs. texten.

CGH: Vad kommer att hända i den nära framtiden? Vilka trender kommer att överleva?

MR: De trender som jag representerar i en extrem form. Många konkurrerande angreppssätt har visat sig vara sterila, till exempel den komparativa litteraturforskningen. Hela idén om att litteraturen är representation som varit så en vogue nu kommer att försvinna.

Jag har lite svårt att svara på dina frågor eftersom jag visserligen är mycket intresserad av litteraturteorier men bara av sådana som går att testas på texten själv. Teorier som bara är en serie påståenden kan jag inte säga något om, men jag försöker inte bekämpa dem heller eller utesluta dem ur gemenskapen. De dör ju ändå av sig själva.

CGH: Varför började du litteraturforska?

MR: Jo, jag såg att det fanns en underbar rad av intressanta problem, problem som sysselsatt människan under en mycket lång tid. Redan under antiken sökte man svar på samma frågor. Aristoteles och Quintilianus är fortfarande mycket moderna. Det som attraherade mig var möjligheten att utveckla en tolkningsmetod, som inte behövde bära bördan av den tidigare forskningen. Det är alltid bättre om man börjar med en teori, bygger en modell, och ser om den fungerar. Gör den inte det gör vi oss av med den och börjar om igen.

CGH: Finns det universella modeller i vår vetenskap precis som i de exakta?

MR: Ja, jag tror det. Jag tror att allt som är skapat av människan kan förklaras. Allt som fysiskt och psykiskt hör ihop med människan kan förklaras. Det finns visserligen vissa metafysiska och pseudometafysiska frågor kvar men de försvinner snabbt.

CGH: Du är en rationalist av den klassiska franska skolan?

MR: Jag vet inte det. Jag föredrar att se på mig själv som amerikansk forskare. Men jag tror på det rigorösa användande av logik och jag anstränger mig mycket hårt när jag publicerar något att vara logisk. Bortsett från det tillhör jag ingen skola och vill inte bli identifierad med någon. Det enda som gäller är att ha fullständigt och otvetydigt rätt.

CGH: När började ditt intresse för litteratur?

MR: I barndomen. Jag växte upp i en mycket litterär familj, inte skapande men analytisk. Under tyska ockupationen ökade mitt intresse för textanalyser. Det var svårt att gå på universitet och studera då så jag satt mest hemma. Jag ville inte ta några risker eftersom jag blev mer och mer inblandad i franska motståndsrörelsen, så jag studerade hemma med hjälp av korrespondenskurser. Min far hade en viktig funktion i motståndsrörelsen och jag, som bara var en pojke då men intresserad av mekanik, lärde motståndsmännen att använda automatvapen. Vi övade i ett garage på natten. I

ett garage var det lättare än någon annanstans, att gömma vapnets olika delar. Jag gick in i maquisen och när jag dök upp igen stannade jag i armén ett tag och höll på med underrättelsearbete.

CGH: Var det en slump att du flyttade till USA?

MR: Jag undersökte olika möjligheter men tyckte Amerika verkade mest intressant. Jag åkte dit och har bott där sedan dess och alltid trivts där.

CGH: Du har varit mycket trogen mot Columbia University i New York. De flesta forskare jag träffat i USA har endast stannat ett par år på varje plats?

MR: Jag hade tur nog att min alma mater skötte om mig hela tiden. Jag skrev en amerikansk avhandling för att visa att jag var lämplig. Den fick pris som årets bästa avhandling.

CGH: Du måste ha fått många erbjudanden om att byta till andra platser?

JMR: Ja, men Columbia har alltid svarat med ett mer attraktivt anbud och eftersom jag bor i New York så är det väldigt bekvämt.

CGH: Vilken roll har The Dartmoore School of Criticism and Theory spelat det senaste decenniet?

MR: Den har varit av stor betydelse för litteraturstudiet och ett förnuftigt sätt att förena traditionell litteraturforskning med cultural studies, litteratursociologi, marxism osv. Allt detta åstadkoms bäst av grupper som betonar teorin. Teorin är bättre för i den bygger man en modell och försöker falsifiera den. Om man inte lyckas med det har man sitt på det torra. Man lär sig bättre förstå litterära fenomen på det viset och det var det jag var ute efter.

Skolan har blivit ett forum där man kan presentera de mest djärva och ofta mycket fruktbara idéer. Det är också en plats där folk som representerar de mest skilda riktningar inom litteraturvetenskapen möts och även om

skolan är mycket liten — just nu har vi plats för 80 elever — så låter vi dessa yngre och även inte fullt så unga forskare möta det som är nytt inom litteraturforskningen.

Allt sker med totalt oberoende av all traditionell skolutbildning. Skolan är inte till för lärare utan för fria andar. Över allt annars sker studierna traditionellt. Man börjar med en filologisk grundval och bygger sedan vidare. Vi låter våra elever möta verk av hög komplexitet redan de första dagarna och sedan får de diskutera dessa verk.

I vår skola får eleverna ifrågasätta alla etablerade tankegångar och mötet mellan unga forskare från alla möjliga forskningsmiljöer ger dem möjligheten att se bakom det stadfästa och etablerade. Den här sommaren (94) kommer Stanley Fish, Christopher Norris, Naomi Schor, Elaine Showalter, Peter Brooks, Geoffrey Hartman och jag själv att undervisa där.

Vår idé är — även om det kostar en hel del — att till skolan ta sådana lärare som har något extra att säga. Var och en av dem är representanter för viktiga rörelser eller till och med galjonsfigurer för dem. Brooks är till exempel förknippad med psykoanalytisk litteraturforskning, Hartman med dekonstruktionen osv.

CGH: Finns det några forskare eller några forskningsriktningar du inte skulle vilja bjuda in till skolan?

MR: Nej, om deras idé bygger på ett seriöst undersökande av det ämne de sysslar med så går det bra för mig. Jag anser inte att min roll ska bygga på uteslutningar och avståndstaganden. Jag är öppen för alla som har något intressant att säga men det utesluter inte att jag gillar konflikter. Jag siktar på en viss polarisation och jag väljer ut lärarna med detta i åtanke. De här sex veckorna är inte avsedda att vara en viloperiod. Det gäller att rensa ut föråldrade ideer och hitta det fruktbara och nya.

Under de år jag har lett skolan har jag många gånger valt ut lärare med vilkas idéer jag långtifrån sympatiserar eller känner mig hemma hos men det är min plikt att se till att var och en som har något att säga blir hörd.

CGH: Hur skulle du vilja sammanfatta din egen insats inom litteraturforskningen?

MR: En lista på mina "obsessions", huvudpunkterna i min idévärld, skulle kunna se ut så här:

1. Det finns ingen frihet i några litterära händelser. Allt är tätt förbundet och styrs av järnhårda lagar. Jag brukar tala om "textens överdeterminering".

2. Man måste göra systematiska försök att bli av med gamla begrepp som inte längre är funktionella. Begrepp som ambiguitet/mångtydighet (nykritiken) och aporia (dekonstruktionen) är bara temporära stopp för uttolkaren. I slutfasen av tolkningsprocessen är man framme vid en icke mångtydig situation.

3. Jag har blivit anklagad av en del för att vara strukturalist, dvs representera en föråldrad hållning, eller leva på minnen från fornstora dagar. Men inte alls, jag är ingen strukturalist, långt därifrån.

Om jag själv skulle försöka analysera vad jag bidragit med inom litteraturforskningen är det till triumfen för begreppet "intertextualitet" och eliminerandet av begrepp som "influenser" och "rörelser". Jag har predikat att litteraturen är totalt oberoende av historien. Med detta i åtanke har jag arbetat mycket med begrepp som "intertextualitet" osv.

4. Ett litterärt verk är på samma gång "en värld i sig själv", stänger ute omvärlden men har ändå förbindelser med allt annat.

5. Jag var den förste som såg att man tydligt måste separera intertexten från textualiteten.

6. Jag har hela tiden sysslat med allmänbegrepp, "universalia". Detta har ifrågasatts av många av ideologerna inom ämnet men jag har aldrig förstått varför jag skulle behöva ta tillbaka något som var så viktigt i Aristoteles ögon. Att arbeta med universella begrepp betyder att man kan bygga en teoretisk modell som man sedan kan testa och eventuellt falsifiera beroende på hur den fungerar när det gäller att förklara litterära fenomen. Ett lysande exempel på detta finns i min bok *The Fictional Truth* där jag visar att allt som representerar "sanning" inte är byggt på sannolikhet utan på ett logiskt nätverk av relationer.

CGH: Du är inte strukturalist säger du, men är du semiotiker?

MR: Jag har ägnat mig mycket åt att demonstrera nyttan av den semiotiska angreppsmetoden. Den är för mig det enda tillvägagångssättet när det gäller att hålla sig nära verkets aktualitet och ifrågasätta de litterära tecknens natur. Länges antog folk att de litterära tecknen var desamma som de lingvistiska men i själva verket är det texten själv som för läsaren dikterar den riktiga segmenteringen. Man kan dela in texten i segment som inte behöver vara ord eller meningar.

Fördelen med det semiotiska tillvägagångssättet är att det är det kontinuerliga studiet av de villkor som gäller för skapande av nya tecken och förser en med mycket praktiska redskap för att studera meningen i vissa segment av texten och hur de förvandlas till hela textens signifikans.

Ulrich Weisstein

“Jag har varit strukturalist hela tiden utan att veta om det”

CGH: Hur såg 80-talet ut i USA när det gäller litteraturforskning?

UW: Du menar sett ur perspektivet hos någon vars huvudsyssla är komparativ litteratur och tysk litteratur? Jag hade nämligen en delad tjänst i Bloomington i Indiana. 80-talet, det var då litterär teori blev något för sig och drog över landet.

Den heroiska fasen i komparativ litteratur när de flesta stora böckerna kom ut var 60-talet och den fasen slutade under första hälften av 70-talet. Mellan 1968 och 1973 kom det största antalet handböcker i komparativ litteraturforskning. Vid den tidpunkten kunde man definiera den komparativa litteraturforskningen och få en konsensus om vad den stod för.

Det blev sedan allt svårare allteftersom alla de viktiga begreppen och metoderna började ifrågasättas av den yngre generationen när den applicerade den nya teorin på den komparativa forskningen.

När vi nått 80-talet hade generationsklyftan utvecklats så att en nyttig utväxling av idéer mellan de två fraktionerna — man kan nog kalla dem det — blev allt svårare, och nu, efter mitten på 80-talet har det blivit nästan omöjligt att definiera komparativ litteratur. Jag tycker att det blivit ett begrepp som man inte längre kan applicera på det som görs under den etiketten idag. Kanske har det tjänat ut sin användbarhet, i alla fall för ögonblicket. Kanske kan ett nytt perspektiv utvecklas i stället.

Mina yngre kolleger vid Indiana University började plocka sönder termer som “litteratur” och till och med begrepp som “konst” där konst och liv började smälta samman igen. Det är naturligtvis metodologiskt en mycket farlig procedur för gör man inte distinktioner och bygger upp någon sorts system hur ska man då kunna utveckla ett perspektiv från vilket man kan värdera? Hela tanken på “värden” i kritiken har mer eller mindre gått förlorad, dock inte nödvändigtvis i klassrummet. Det var en mycket konstig och kanske symptomatisk dikotymi mellan det som pågick i klass-

rummet, som var ganska konventionellt och ortodox och det som skrevs och publicerades. Den konflikten löstes aldrig enligt min åsikt.

CGH: En del av de nya begreppen som till exempel "intertextualitet" kom ju inom ditt område. Var det något du kunde använda eller såg du det som ett hot?

UW: När det gäller intertextualitet är det bara några år sedan det begreppet kom att beröra mig, framför allt i förlängningen av vad jag kallar "intermedialitet" som har en direkt betydelse för interartforskningen. När jag tittade på det omkring 1988 hade mycket litet gjorts. Det är en mycket användbar term men det är för tidigt att säga i vilken aspekt av interart-forskningen den meningsfullt kan användas. Min första tanke var naturligtvis att slåss mot vad Ernest Gilman har kallat "språkets imperialism": att en målning eller ett musikstycke kallas en "text". Därför föredrar jag termen "intermedialitet" som en utveckling av intertextualitetsbegreppet.

CGH: Nästa år är det en stor komparatistkonferens i Alberta i Kanada. Tyder inte det på att det fortfarande är liv i den komparativa litteraturforskningen?

UW: Det är ett allmänt känt historiskt fenomen att även om ett begrepp överlevt sin användbarhet som jag — och många med mig — tycker att komparativ litteraturforskning har så gör institutionaliseringen att ordet fortfarande har en magisk klang för universitetsbyråkratin. Det som gör det hela värre och ganska farligt är det faktum att om du kallar dig "germanist" antas det att du studerat tysk litteratur och tyskt språk och har examen i det men komparatist kan man kalla sig oberoende av vad man gjort. Folk anställs som prefekter för komparativa litteraturforskningsavdelningar överallt utan att ha några formella kvalifikationer. Hur kan man då säga att man är komparatist?

Jag kan säga det för jag har en doktorsgrad i komparativ litteraturforskning. Jag kan säga att jag är skolad som komparatist, men annars betyder det ingenting idag. Om man jämför olika curricula i komparativa litteratur-

institutioner över hela världen finner man en sådan mångfald och olikhet som man aldrig ser på en engelsk, tysk eller någon annan institution.

CGH: Tycker du att avdelningarna för komparativ litteratur borde gå tillbaks till de engelska, tyska etc. institutionerna?

UW: Det finns två saker att säga om det. Det ena är att det fanns en trend — inte så långlivad — att se på möjligheten av att skapa stora litteraturinstitutioner. På Cornell har man till exempel separerat språket från litteraturen. De har en institution för tyska språket och en för tyskspråkig litteratur. Men det skulle skapa sådana monstruösa institutioner att föra samman alla moderna språk till en och alla olika moderna litteraturer till en, så det är inte möjligt administrativt. Jag tror inte det skulle hjälpa den komparativa litteraturforskningen särskilt mycket.

Lösningen är. att man skaffar sig ett speciellt *program* i komparativ litteratur. Så gjorde vi i Indiana, där vi visserligen hade 8—9 heltidslärare men eftersom vi var ett program kunde vi också hämta folk från andra institutioner. Det gör det svårt administrativt men försäkrar oss om att vi får experter på varje område. Ur forskningssynpunkt och ur pedagogisk synvinkel är det en bättre lösning. Problemet för den komparativa litteraturen är att den faller mellan olika stolar.

Ett annat problem är terminologin. Den olyckliga termen “allmän litteratur”, “allgemeine literaturwissenschaft” är ett begrepp som filologiskt och semantiskt skapar problem. Vad är “allmän litteratur”? Från början avsågs med detta “litteraturteori” och till och med delar av det som brukar kallas “estetik” eftersom estetik som oberoende forskningsinriktning har försvunnit. Så man har en institution som egentligen skulle kallas “institutionen för litterär teori” men som också går under benämningen “institutionen för litteratur”. Det är ingen bra kombination. Allt beror på vad man benämner något.

CGH: Menar du att det är en sådan skillnad mellan de som sysslar med teori och de som sysslar med litteratur att de inte kan förenas?

UW: Ja, jag tror det! Om man inte kan hitta någon formel som löser det. Jag personligen är inte intresserad av litteraturteori som sådan, den tråkar ut mig, men jag använder den ständigt på grund av behovet av litterära begrepp. Jag är helt beredd att ta upp termer som intertextualitet som påverkar mig direkt och hjälper mig att förändra perspektiv, att få en bättre överblick över ett problemområde. Jag känner bara att teori för dess egen skull inte bidrar till förståelsen av litteratur.

CGH: Marxism och feminism har väckt ett stort intresse under de senaste åren?

UW: Ja, feminismen är verkligen stor. Den har redan nått sin högsta punkt och nu är det lite backlash igång från männens sida. Marxismen tycker jag dock inte spelar någon större roll nu, kanske i Berkeley och några sådana platser till. Men det är arriärgardet.

CGH: Men många unga är intresserade av Frankfurtskolan?

UW: Ja, men det kan kallas "salongsmarxism". Adorno är fortfarande den store kultfiguren och många av mina kolleger i tyskinstitutionerna använder honom fortfarande. Han är naturligtvis intressant för interartforskningen på grund av hans starka intresse för musik. Men en sak som bekymrade mig i vår avdelning i Bloomington var relationen mellan filmforskningen och den komparativa litteraturen. Vi har en mycket stark filmavdelning där men hur ska den anslutas? Är anslutningen till den komparativa litteraturen meningsfull? På grund av filmämnets enorma popularitet så drar man till sig en massa studenter som inte är seriösa i sin läsning. De tenderar att späda ut innehållet i filmkurserna och om de går in i den komparativa litteraturens curricula får vi potentiella problem.

I Bloomington hade vi tre separata avdelningar: 1. Med betoning på film, 2. Med betoning på interart, 3. Med betoning på litteratur. Det vill säga att vi hade tre olika sorters utbildningsvägar inom litteraturen, men filmstudierna dominerade kvantitativt.

CGH: Var inflytandet av kontinentala idéer under 80-talet bra eller dåligt?

UW: Det kontinentala inflytandet var främst franskt på vårt område och ursprunget till den komparativa litteraturforskningen kommer ju från Frankrike. Fransk komparativ litteratur var ända från början mycket ortodox och smalt i sitt perspektiv. Redan efter andra världskriget hade den förlorat sin intellektuella roll så modern teori kunde sopa bort den. Nu gör den komparativa litteraturen sin comeback i Frankrike i en mer öppen version som inkluderar de andra konstarterna. Men det var teorin som betydde något ett tag och tog bort marknaden för den komparativa litteraturen i USA.

En del av programmen i komparativ litteratur som till exempel det i University of Toronto och det i University of Minnesota var teoretiskt indoktrinerade. Vi visste att vi bara kunde skicka studenter dit om de var intresserade av teori.

CGH: Var detta mer negativt än positivt?

UW: Inte nödvändigtvis. Men det abstrakta tänkande som utvecklades där var ofta avlägset från det reella studiet av litteratur och så länge vi använder "litteratur" som en central term i vår vetenskap borde vi ligga nära det studiet. Man kan visserligen tänka sig ett program i "komparativ litterär teori". Det skulle säkert bli bra, men det är något annat.

CGH: Vad tycker du om en riktning som kommer från ett annat håll men också kan hota litteraturstudiet: nyhistoricismen?

UW: Jag tycker det är ett mycket hälsosamt och nödvändigt återuppdykande av ett historiskt perspektiv. Särskilt i ett bredare kulturellt perspektiv lyfter den upp litteraturstudiet på en ny nivå eller snarare nygammal, en slags ny version av "Geistesgeschichte", som blev så hårt angripen av Wellek och Warren. Detta på goda grunder när man tänker på det missbruk som metoden ledde till. Jag tycker man återerövrar tidigare mark men på en mycket högre nivå, en nivå mer anpassad till det samtida tänkandet.

CGH: Är du optimistisk om framtiden inom litteraturforskningen?

UW: Jag vet inte. Allt man kan säga är att de litterära programmen blomstrar. Litteraturstudiet har inte tappat mark, förutom att universiteten ur ekonomisk synvinkel alltmer missköter humaniora till förmån för till exempel samhällsvetenskapen. I Indiana har vi sett hur en avdelning med beteendevetenskap suger upp filosofin, så humaniora är under belägring.

CGH: Var det därför du lämnade Indiana?

UW: Nej, jag var visserligen oroad över detta som prefekt, men det var en mer naturlig process. Jag hade nått pensionsåldern, men jag såg också hur en generation forskare var på väg att försvinna, en generation som samarbetat väl. De flesta avdelningarna inom den komparativa litteraturen skapades av européer. Och avdelningarna fick det allt svårare när den generationen av forskare födda i Europa började dö ut. Det är självklart bara naturligt att det inte ska vara ett privilegium för européer, men man kan se det på studenterna också. De kan inte så mycket om litteratur som de kunde förr. Ska man doktorera i komparativ litteratur bör man ha startat läsa världslitteraturen vid 10 års ålder, annars hinner man inte ifatt! Där var vi privilegierade. Man måste ha den naturliga nyfikenheten att vilja se efter hur konstarnas stora verk är konstruerade. Det är väl min största besvikelse att studenterna nu inte tycks ha den.

CGH: Nu arbetar du i Österrike, hur är intresset där?

UW: I Österrike är intresset för komparativ litteraturforskning inte speciellt stort. De professorer som blir tillsatta nu blir det ofta på konstiga grunder. Jag tycker att Europa verkar bli alltmer centralt för interart-studier. Jag ser inte mycket framtid för det i USA, men jag ser det här i Lund och på andra ställen i Europa. Det är ju egentligen här det har sitt naturliga hem. Det är sorgligt att det tog så lång tid men nu är jag mycket hoppfull att Europa kommer att återta sin position inom kulturhistorieforskningen på en mycket hög nivå så jag valde rätt som återvände till Europa, dock utan att veta det!

CGH: Ge mig tre platser, tre personer som står för det viktigaste inom litteraturforskningen just nu?

UW: Sådana frågor är väldigt svåra att besvara. Allt är så decentraliserat. Ett exempel: bara för ett par år sedan kom vi på att en mycket stor avdelning för interartforskning fanns på ett universitet mycket nära Bloomington, nämligen Ohio University. Det hade blomstrat länge utan att något märkts utanför. När det gäller interartforskningen tror jag faktiskt att Lunds universitet kommer att bli centralt för hela den forskningsriktningen. Vi har naturligtvis också The Word and Image-Society i Utrecht men det är mer begränsat. I Indiana har vi ägnat oss åt sådana frågor i en 15–20 år, men det håller på att startas små centra för dessa frågor överallt. Det gäller bara att se upp med amatörismen. Vi måste vara mycket rigorösa i utvecklingen av den här metoden.

Jag hänger inte med så bra i det nya. Jag är mer intresserad av att studera vidare kring Panofskys ikonologiskola som inte utforskats tillräckligt.

Det finns till exempel tre versioner av den inflytelserika essä där han skisserar sin metod. I den första versionen förklarar han att hans metod har sitt ursprung inom litteraturforskningen. Detta döljer han sedan i den andra och tredje versionen, men jag finner fortfarande att hans verk innehåller den forskning som är mest intressant att studera.

CGH: Hur är det med semiotikerna? De säger sig ju också vilja studera både ord-, bild- och ljudkonst?

UW: Problemet med semiotiken är dess definitioner som ofta är mycket svåra att förstå. Jag tror att semiotiken fungerar väldigt bra på en teoretisk nivå om den utövas av någon som Roman Jakobson. Då är den fantastisk. Men så fort man försöker applicera den på specifika verk, särskilt inom interartforskningen, blir semiotiken antingen mycket ohanterlig eller också bryter den samman. För mig tycks det vara en vetenskap som åtminstone inom konstarterna — inte inom andra fält där fungerar den mycket bra — har svårt att nå ut. Nu påstår semiotikerna att det är det enda rätta paradigmet. Det är jag inte övertygad om, men den har kanske den potentialen. När jag läser Wendy Steiners essäer om strukturer inom operan låter allt

fint tills man synar strukturerna i sömmarna. Då ser man att man inte får mer ut ur hennes metoder än ur de mest konventionella.

Jag har varit en strukturalist hela tiden utan att veta om det, långt innan termen hittades på. Strukturalismen har kommit med en ny terminologi men metodologiskt har den inte kommit med mycket nytt. Jag fann Kristevas bok om intertextualitet och semiotik så tyngd av jargong, av alltför personliga definitioner, att hon inte övertygar mig. Vetenskapens syfte måste vara att det vetenskapliga samhället kommunicerar i sökandet efter en konsensus i terminologi och metodik. Detta kan inte uppnås om några uppehåller sig bakom låsta dörrar i hemliga kvarter och vägrar tala med de andra.

Frank Lentricchia

“Jag föredrar att vara sociopat”

CGH: Hur skulle du vilja summera situationen inom amerikansk litteraturforskning?

FL: Jag finner mer och mer att när jag försöker summera upp situationer så summerar jag bara mig själv. Kanske har jag alltid gjort just det. Men jag tror att litteraturteorins höjdpunkt är förbi. Den nådde sin topp under sent 70-tal och tidigt 80-tal.

Nu är det en tydlig tyngdpunkt på politiskt orienterade studier, frigörelsestudier, jag vet inte vad jag ska kalla det. Forskning som har med ras, kön, sexuella identiteter att göra. Det är en mycket stark rörelse i landet just nu. Det bästa sättet att konstatera detta är att se på PMLA:s höstnummer. Du kommer att se att många gruppdiskussioner är ägnade dessa ämnen.

Men jag tror också att en majoritet av de som undervisar i litteratur fortsätter att göra som de alltid gjort. Och så kommer det förmodligen alltid att vara så frågan är: i hur hög grad är den stora massan av amerikanska forskare influerade av det nya och hur ser de på sitt arbete? Jag är inte säker på hur det står till, även om det mesta oväsendet görs av frigörelsepolitikererna. Personligen är jag intresserad av allt det nya. Och jag tror att många människor har fått sitt arbete påverkat av de här nya historiska intressena.

Mitt eget arbete är litteraturhistoriskt. Jag är intresserad av att skriva min egen amerikanska modernistperiods historia. Det är det mitt arbete har handlat om i ett decennium nu. Jag är intresserad av det som kallas postmodernism. Jag vet inte vad ordet betyder, men jag har nån sorts känsla för det. Jag undervisar inom området ny amerikansk fiktion.

Det som hände med litteraturteorin var att den flagnade, men den bestämde sig också för att det som behövdes var en mer historiskt och politiskt grundad och kontextualiserad forskning. Och det är det som pågår nu. Äldre forskare, riktigt gamla, är lite roade av det här nya. De tycker att det innebär precis vad de alltid sysslat med och på ett visst sätt har de rätt. De har rätt men kanske av fel orsaker. Jag tycker att de nyhistoriska och poli-

tiskt orienterade verken ofta är bättre än de gamla litteraturhistoriska böckerna. Och jag tror att det beror på det stora intresset för teori som fanns under 70- och 80-talen. Och jag tror att vi som arbetade med teorin, studerade den och bekämpade den osv. drastiskt har förändrats av mötet med teorin.

CGH: Foucault tycks ha överlevt teorins nedgång?

FL: Ja, han överlevde dessa krig. För mig är han den mest intressante. Han har överlevt för han är användbar för de nya forskarna. Det mest negativa med det nya tycker jag är att det insisterar på en sorts identitetens politik. Som om man skulle kunna rösta på sin hudfärg, sitt kön. Och det kan vara smittsamt på ett sätt som bekymrar mig. De nya är för intresserade av att dela in världen i offer och plågoandar, mycket för intresserade. Jag tror att det leder till mycket farliga attityder. Jag menar, det finns ju redan alltför mycket intolerans inom akademien redan. Mer än på 70- och 80-talen och det kommer inte från det gamla gardet utan det nya. På sjuttioalet var det gamla gardet intolerant inför den nya utvecklingen, Nu är det nya gardet intolerant inför allt som inte är på deras egen agenda. Det äcklar mig.

CGH: Jag blev förvånad över marxismens och feminismens starka ställning i USA?

FL: Ja, det är konstigt, eller hur? Det borde skrivas en bok om detta. Att de så kallade marxistiska regimerna kollapsar över hela världen verkar inte ha avskräckt den litterära marxismen. Jag vet inte hur det är i övriga delen av världen men här är det i alla fall så. Vilket väcker frågan om de litteraturforskare som håller på med marxism egentligen någonsin var så intresserade av den reella sociala omorganisation som finns i Marx doktriner.

När det gäller feministerna har de framgång inom universitetet i den bemärkelse att fler kvinnor anställs till exempel. De har mer makt inom universitetet och över curriculum. Alla kvinnor är inte feminister men de institutionspolitiskt aktiva brukar vara det. Det finns många kvinnor som naturligtvis säger att den feministiska rörelsen är viktig men som inte nödvändigtvis identifierar sig med den intellektuellt.

CGH: Hur är det med det europeiska inflytandet?

FL: Det är på väg ner men en gång var det mycket stort. Baudrillard är fortfarande stor här och frågan om postmodernismen. Vad är den? Beskriver den vårt samhälle i den utvecklade världen? Är det ett bra samhälle vi lever i eller inte? Det är grundläggande frågor som jag tycker är viktiga. Baudrillard är en nyckelfigur. Men han borde läsa fler amerikanska böcker innan han skriver böcker om Amerika.

Själv sysslar jag just nu med postmodernismen hos Don DeLillo. Hur är det, finns alla Norman Mailers böcker översatta? *The White Negro*? Det är en fenomenal bok. Jag läste just om den. Jag blev golvad av hur han på många sätt förebådar Foucault. Lyricismen i hur psykopaten står mot samhällets ordning. Egentligen är boken en argumentation med Freud, om civilisationens missnöje med repressionen. Ett amerikanskt existentialistiskt dokument. Det har inte åldrats även om det kom på 50-talet. Det fortsätter vara en intressant intellektuell kontext för en massa amerikanska verk under de senaste 30 åren. Folk tyckte det var svårt att läsa när den kom ut men nu är den glasklar.

CGH: Vilka universitet är bäst just nu i litteraturvetenskap? Berkeley, Irvine och Duke är namn som nämns ofta?

FL: Jag har varit på Irvine. De har för många återanvända dekonstruktivister där men annars är de bra. De gamla fina skolorna: Harvard, Yale och Princeton har inte hållit sina litterära institutioner i bra form tycker jag. Så Duke, Berkeley och Irvine har tagit deras platser.

CGH: Det sägs att Duke skaffat sig sin plats genom att köpa upp stjärnorna. Stämmer det?

FL: Att antyda att människor kom hit bara för pengarnas skull är förföljelse från människor som inte är här, kanske folk vid andra universitet. Det är elakt förtal. Att Duke skulle ha de högsta lönerna i landet är förmodligen helt fel. Det finns en massa människor vid många universitet runt i landet som har sexsiffriga löner. Men det kommer de inte att berätta för dig. Det

är kanske sant att Duke bröt barriären för 5—6 år sedan men sedan dess har flera universitet givit sig in i konkurrensen. Jag tycker det är bra att det hände. Det har förmodligen höjt lönerna för hela yrkeskåren. Själv kom jag hit 1984 och hjälpte till att få hit Jameson och Fish.

CGH: Hurdana är doktoranderna du får?

FL: De är intresserade av amerikansk litteratur, modernism osv och de är naturligtvis influerade av de nya rörelserna inom litteraturforskningen. Men de identifierar inte mig med någon ideologi så de studenter som kommer till mig tenderar att vara mera öppna, inte så enkelspåriga, och det tycker jag är bra.

CGH: Vad kommer att hända under 90-talet?

FL: Jag vet inte. Det verkar som alla ser sig om och inte vet vad som ska hända. Vi lever i en eklektisk tid och några människor letar efter en livlina. Jag tror att vi kommer att få se en politisk kamp på universiteten. Höger- och vänsterkrafter kommer att slåss om vad som ska läras ut och om hur. Och jag tror att kampen kommer att bli offentlig och bitter och inte kommer att leda till något. Det kommer mer och mer att bli en polarisering i dessa frågor och många av oss kommer inte att känna oss anknutna till någondera parten utan hamna mitt emellan. Jag tror att det rör sig om mer än en litterär strid. Det kommer att ha med själva undervisningens natur att göra.

CGH: Jag såg att homosexuella studenter ordnade en demonstration här. Känner de sig förtryckta här?

FL: Förtryckta ja, men inte just här. De arbetar så här för att höja medvetandenivån hos studenterna. Organisationerna svarar mot folks behov av att kämpa mot samhället för grundläggande rättigheter. De amerikanska universiteten i själva verket är de platser i det amerikanska samhället där det är mest tillåtet att protestera mot samhället. Vi tillåter allt.

CGH: Hur ser du på kontroverserna om ditt eget arbete idag?

FL: För tio år sedan brydde jag mig mycket. Jag hade en stor fight med feministerna här, med Gilbert och Gubar. Jag är glad att jag gick in i den striden. Idag tar många feminister avstånd från Gilberts och Gubars idéer. Jag fick ta en del stryk men det var det värt. Många feminister applåderar i hemlighet det jag gjorde eftersom de själva inte kunde göra det. Speciellt de yngre som insett att *écriture féminine* bara är ett ny slags metafysik, en ny religion. För mig är det sexism med ett annorlunda ansikte och det var det jag sa att det var. De som jag attackerade har ännu inte förlåtit mig, de talar fortfarande om det tre år efteråt och det roar mig. Det var den sista polemiska striden jag var inblandad i. Jag är inte så intresserad av att slåss längre. Kanske det är åldern som gjort mig mjukare.

CGH: Har du inga andra fiender?

FL: Jo, det brukade vara dekonstruktivisterna. De tyckte att jag var ett problem. *Criticism and Social Change* var bland annat en attack på den amerikanska varianten av dekonstruktion. Men jag tror jag vann den kampen. Ingen vill längre bli identifierad med en ahistorisk arbetsmetod och det jag skrev på 80-talet förde den striden. En del människor menar att jag uppfunnit nyhistoricismen men det tror jag inte.

CGH: Du betraktar dig inte som nyhistoriker?

FL: Jag vet inte. Jag har aldrig betraktat mig som någonting. Jag har aldrig tyckt det vara produktivt att vara allierad med någon speciell teoretisk position. Jag antar att det beror på att jag alltid sett mig som en mer pragmatisk, empirisk person i mina verk än folk trott. Jag tycker att de olika teorierna var intressanta eftersom de gav oss ett verktyg här och ett verktyg där. Jag agiterar inte för eklekticism men jag fann insikter som var användbara lite över allt. Mitt eget verk förblir formalistiskt, biografiskt och historiskt. Det är de sakerna jag fortfarande är intresserad av att jobba med.

CGH: Uppskattar de äldre, traditionella forskarna vad du gör eller tycker de att det du gör bara är en variant av det nya?

FL: Det beror på vem du talar med. De extrema dekonstruktivisterna tycker att jag gav tröst till de gamla. De gamla däremot tycker att jag bara är en av dekonstruktivisterna. Mina fiender kommer från båda hållen och jag föredrar att ha det så. Det finns faktiskt folk vid Irvine som tänker på mig som en äkta reaktionär. Men så finns det folk på andra ställen som tycker att jag är en upprorisk ande. Och jag måste medge att det roar mig. För tio år sedan tog jag det lite allvarligare.

CGH: Ser du dig själv som en ensamvarg?

FL: Ja, jag är nog en ganska typisk amerikansk ensam cowboy! Jag har alltid känt mig utanför saker, utanför organisationer. Jag har alltid tyckt att det inte funnits någon ära eller sanning i organisationer. Och personer som går med i en sådan gruppering är tvungna att offra sitt sanna jag, sin individualitet för konformismen. För att uttrycka det extremt: jag föredrar att vara sociopat när det gäller sådant.

Richard Lehan

“Det som hänt de senaste 15 åren är att freudianismen ersatts av lacanismen”

CGH: Skapar en stark generation forskare, som till exempel vid Yale, studenter som är epigoner eller tillåter de en ny generation med från dem själva avvikande åsikter?

RL: Jag tror att Yale alltid får mycket starka studenter. Det är ett så prestigefyllt universitet att det alltid drar till sig de bästa studenterna. Men visst kan man se att Yaleskolan, som var som mest i ropet för 10–15 år sedan, utbildat en mängd viktiga forskare som på sätt och vis cementerat deras egen generation, forskare som Barbara Johnson som nu är vid Harvard till exempel. Men samtidigt skulle man kunna argumentera för motsatsen: att revolutionära rörelser, rörelser som bryter med äldre traditioner inom litteraturforskningen, knappast kan äga rum någon annanstans än på Yale, därför att Yale har sådan prestige. Den andra saken som händer är att de bästa doktoranderna vid Yale blir kända runt om i USA och skaffar sig goda positioner på andra institutioner. Det är de som anställer folk till institutionerna, det är de som blir engagerade i redaktionerna för lärda tidskrifter och andra publikationer, det är de som invalda i kommittéer för kongresser och så vidare. Och de har en tendens att reproducera sig själva. Jag tror att sådana rörelser kommer ur en kontext av makt och prestige.

CGH: Var började du själv studera?

RL: Jag har varit här på UCLA i 30 år. Dessförinnan var jag lärare i 4 år vid The University of Texas at Austin och före det, 1953–1957 var jag vid The University of Wisconsin.

CGH: Vad tycker du om uppdelningen i separata institutioner för komparativ litteraturforskning och engelska?

RL: Vid UCLA tror jag det bara är en slump. Det finns många universitet där Comparative Literature bara är en del av en stor litteraturinstitution. Så är det i University of California, Irvine och University of California, San Diego. Det är bara en organisationsfråga. Ett revolutionärt sätt att organisera universitetet vore att ha ett brett, tvärvetenskapligt program som skar igenom väldigt många institutioner. På så vis skulle inte bara kunna ha kurser i engelsk eller amerikansk litteratur eller komparativ litteraturforskning utan kurser där man också kunde läsa Kant, Hegel och Voltaire och studera den västerländska kulturens historia på samma gång.

CGH: Och det kan man alltså inte alls göra här?

RL: Nej, allt blir departementaliserat här. Filosofiska institutionen lär ut Kant och Hegel, historiska institutionen har kurser om upplysningen, på franska institutionen studerar man Voltaire och på den engelska Defoe.

CGH: Så för att få en rejäl överblick måste man gå på en mängd olika kurser?

RL: Ja, studenten får själv ordna det.

CGH: Den litterära teorin av idag har lagt sig nära filosofin sägs det, stämmer det?

RL: Ja, det gör det. Jag tror inte man kan tala om litterär teori idag utan att tala om filosofi. men så har det alltid varit. Det är inget nytt med det. Om man tänker på de viktiga teoretiska och kritiska positioner som kommer direkt från filosofin så är det otaliga. Ta Kants essä om "Kritik der Urteilkraft" till exempel, på många sätt utgjorde den basen för idén om den organiska formen.

CGH: Om jag påstår att det finns tre sorters litteraturvetare: 1. Teoretikerna, 2. Esteterna och 3. Historikerna — som alla tre föraktar varandra — var skulle du placera dig på den skalan?

RL: Min intressesfär skär faktiskt igenom alla tre. Jag är mycket intresserad av teori men jag anser inte att bör skiljas från intresset för kultur i allmänhet. Jag tänker på Marx och Engels som teoretiker. Och en person som Fredric Jameson är i högsta grad en filosof. Han är väl bekant med teori samtidigt som han är marxist. Jag är intresserad av att läsa litterära texter och uttolla dem. Men nykritiken med dess idé om textens totala autonomi är föråldrad. Man kan inte koncentrera sig enbart på den enskilda texten längre.

CGH: Men är det inte många lärare som fortfarande arbetar så?

RL: Jo, i klassrummet kanske. Men det skulle vara svårt för dem att publicera ännu en uttolkning av "The Wings of the Dove" i någon tidskrift, åtminstone i Amerika. Jag tror att du har rätt när det gäller klassrummet men som vetenskaplig metod har nykritiken uttömt sig själv.

CGH: Så vilken är den viktigaste trenden just nu?

RL: Det finns ett antal trender just nu. Den viktigaste kommer från vissa strukturalistiska och poststrukturalistiska antaganden om att språket är modell för "verkligheten". Vi måste komma underfund med betydelsen av språkets funktioner, inte bara för att tala om litterära texter utan om kulturella system överhuvudtaget. Allt är baserat på teckensystem. Och eftersom språket är ett teckensystem och semiotiken går in där liksom Derrida som tror på att teckensystem är lekfulla, att de inte har någon mening inbyggd i sig, allt sådant gör detta till en central strömning i tiden.

CGH: Du ser detta som en strömning. Men kan man inte samtidigt se Derrida och dekonstruktivisterna som ett korrektiv mot strukturalisternas tendens att tvinga på litteraturen nästan naturvetenskapliga lagar. Varnar oss inte Derrida för detta och säger att litteraturen har en inbyggd motståndskraft mot alla totalitära system?

RL: Jag håller med dig till en viss del. Men en sak som inte påpekas så ofta är att Derrida aldrig ifrågasatte den lingvistiska modellen. Han tror fortfa-

rande på den. Det han har ifrågasatt är metafysiken inom den lingvistiska modellen, det vill säga någon sorts absolut enhet som kodifieras i språkdiskussionen. Han studerade folk som Saussure och antropologen Lévi-Strauss och såg att de skapade metafysik ur språket eller snarare ur språkssystemet, språkmodellen. Han betvivlade inte språkmodellen som paradigm för en diskussion av litteraturen eller kulturen. Det enda han gjorde var att påpeka förekomsten av någon sorts absolut mening, inbyggt i systemet. Han är fortfarande en strukturalist i den bemärkelsen att han tror på tecken och på kodsystemet. Men han menar att kodsystemet leker med sig självt, att det inte finns någon absolut mening eller statisk mening, en viss-het. Det verkar på mig som man skulle kunna visa hur språkmodellen har blivit totaliserad. Språket är helt enkelt en metafor och anta att språket är en slags verklighet, att totalisera det, är att gå tillbaks till det vi försökte bli av med.

CGH: Vad sysslar du själv med just nu?

RL: Jag har just skrivit en essä om New Historicism för *New Literary History*. Jag sympatiserar delvis med nyhistorikerna men jag ser också problem med dem. De ägnar sig mycket åt det tropologiska och det passar inte så bra när det kommer till läsandet eller till hela idén om narrativ tid. Allt fastnar på den retoriska nivån.

CGH: Du arbetar på engelska institutionen. Har ni samma attityd till litteraturen allihop eller finns det olika fraktioner?

RL: Ja, det gör det verkligen. Engelska institutionen är i grunden en mycket konservativ institution. Det finns gott om "gammalhistoriker" eller snarare filologer och textutgivare. Det är en stor institution. Vi är över 70 anställda lärare och forskare. Eftersom Los Angeles är stort lever folk så långt bort från varandra och har så olika liv att de inte har tid och intresse för att umgås. Det finns väldigt lite kollegialitet. Man får sällan någon chans att prata med kollegerna om sitt arbete. Det är nästan bara folk utanför engelska institutionen jag talar med. De personer inom institutionen jag har kontakt med är de som är intresserade av teori. Speciellt bland de yngre

finns många som är intresserade av det. Väldigt få av dem blir gammaldags filologer. Jag sysslar ju med amerikansk litteratur och mina doktorander föredrar att skiva om ganska ny amerikansk litteratur. Jag har studenter som skriver om Don DeLillo och om hela den amerikanska "gothic"-traditionen ur 1900-talsperspektiv. Metodiskt försöker de kontextualisera litteraturen — sätta verket i samband med den modernistiska traditionen, med postmodernismen. Postmodernismen är mycket i ropet, kanske just för att den är så svårbestämd. Man vill precisera den lite. Ett sätt att börja göra det är att tala om den som ett slags paradigm för vad som finns inbyggt i språkmodellen. Och många försöker göra modellen vidare. En av mina studenter arbetar genom Don DeLillo på det som kallas systemteori, Von Bertalanffy, Bateson och andra.

CGH: Receptionsforskningen, har den haft någon genomslagskraft här?

RL: Jag tror inte det. Det finns nog mer intresse för det i Tyskland. I Konstanz. Iser är visserligen vid Irvine då och då och Jauss har undervisat vid University of southern California. Men det närmaste man kan komma receptionsforskning i USA är nog Stanley Fish. Han har dock rört sig bort från receptionsteorin och är nu mer intresserad av juridiska texter. Han undervisar just nu på juridiska fakulteten.

Vad vi behöver nu är någon som åter tar upp den historiska och materiella kontexten. Det är säkert ett nödvändigt korrektiv och den väg litteraturforskningen kommer att gå de närmaste tio-tjugo åren. Vad vi talar om nu är en mycket radikal form av filosofisk idealism. Om man antar att vår verklighet är baserad på språkets struktur och att all mening är inbyggd i den strukturen då är man nästan tillbaks hos Kant, där rum, tid, relationer, modalitet är inbyggda i hjärnan. Hos oss är de i stället inbyggda i språket. Jag tror inte för ett ögonblick på det. Jag tror visserligen på paradigm. Och att det enda sätt vi kan organisera kaoset omkring oss är att komma med paradigmatiska förklaringar. Men dessa paradigm måste testas mot materialiteten hos det de representerar. Och om de inte testas är de fullständigt idealiserade, det är värre än hos Platon.

CGH: Tror du att vi lever i en eklektisk tid nu med flera olika, samtidiga paradigm?

RL: Jag antar det. Som du påpekade förut finns det teoretiker, historiker och esteter inom vårt fält. Men jag tror ändå att under de sista 10—15 åren har strukturalismen, poststrukturalismen och naturligtvis semiotiken (som är oskiljbar från strukturalismen) lett vägen. Till och med en sådan som Fredric Jameson som är på sin vakt mot "språkets fängelse" kommer till slut att skapa en litterär text baserad på vissa språkmodeller. Man kan se det i hans bok om det undermedvetnas politik. Han vacklar fram och tillbaka mellan den hermeneutiska världen och den marxistiska och han skapar nästan två slags verkligheter: den utopiska verkligheten han talar om är inbäddad i vissa marxistiska antaganden som den dialektiska historien fört den till. Samtidigt är texten han talar om en text som i slutändan är fylld med strukturalistiska, lingvistiska antaganden. Men på det hela är Jameson en mycket begåvad forskare vars senare essäer jag finner mycket användbara. Han går inte in i individuella texter men med den kontext han ger oss kan andra göra det.

Om jag blickar framåt ser jag inga speciell nya stjärnor. Fältet domineras fortfarande av européer och vilka reservationer folk än har mot Derrida har han fortfarande ett väldigt gott rykte och jag kan inte se vem som skulle ta hans plats. Det finns naturligtvis många forskare ute i världen som har viktiga saker att säga men som inte fått den uppmärksamhet Derrida fick. Ta George Steiner till exempel. Han undervisar vid Cambridge och också i Geneve tror jag. Hans bok *After Babel* är en mycket intelligent bok och den tar upp huvudproblemet: vad är språket och hur fungerar det. Han kommer med viktiga invändningar mot strukturalismen och Saussures språkmodell. Det är en bok som aldrig fick den uppmärksamhet den förtjänade eftersom den gick mot strömmen. Vad som kommer att hända är, tror jag, att den nya teorin kommer att genomgå transformationer som kommer att ge oss nya forskare. Men jag ser inte någon som Harold Bloom för tjugo år sedan. På mig ser det snarare ut som om det Barbara Johnson — för att bara nämna någon — gör är ett slags uppstädning. Hon arbetar med det gamla paradigmet. Det finns inget nytt i hennes arbete. Kanske blir det feminismen som

kommer med det nya. Elaine Showalter, till exempel, har kommit med en ny, intressant bok.

Det som har hänt de senaste 15 åren är att freudianismen ersatts av lacanianismen. Det finns fler studenter intresserade av Lacan nu än av Freud. Jag tror till exempel inte att en sådan som Althusser haft lika stort inflytande som Lacan. Även om han transformerar Marx som Lacan transformerade Freud. Fred Jameson för på sätt och vis vidare den althusserska traditionen eller traditionen för att uppdatera Marx. Problemet för marxismen just nu är att det paradigmet har råkat ut för dåliga tider. Det som Marx i all sin briljans inte kunde förutse var hur stark medelklassen skulle bli, speciellt i USA där den absorberat delar av arbetarklassen. Här finns mycket rika elektriker, rörmokare osv. som gör mer pengar än universitetsprofessorer. Han insåg inte heller hur stark nationalismen skulle bli.

CGH: Efter vårt möte ska jag möta Vince Pecora. Vad tycker du om honom?

RL: Han är en av de skarpaste yngre forskarna vi har här. Han är intresserad av Frankfurtskolan. Han har precis skrivit en bok om Joyce, James och Conrad, om hela idén om jaget som subjektet. Annars tillhör inte UCLA toppuniversiteten när det gäller litteraturteori. Våra institutioner är inte skapade för sådant. Du hittar mycket vid till exempel Irvine, där programmet gjordes för att trycka just på litteraturteori. Inflytandet från Yale har deklinerat kraftigt de senaste 10 åren. Duke University däremot är den ledande platsen just nu: Där finns Jameson, Fish med flera. I USA har intresset för filosofi blivit allvarligt stympat av den logiska positivismen, den analytiska filosofin. Så intresset för filosofiska grundfrågor har gått över till litteraturvetenskapen. Om man vill studera kontinental filosofi i USA har man det bättre om man går på ett katolskt universitet, till exempel Loyola i Chicago.

Gerald Graff

“Det har alltid funnits ett stort hat mot litteraturprofessorer här i landet”

CGH: Hur skulle du vilja beskriva litteraturvetenskapens nuvarande ställning i USA?

GG: Den är mycket intressant. Det finns en stor antagonism på institutionerna, speciellt på ställen som har mycket folk som håller på med teori och multikulturellt arbete, kvinnostudier osv. Fiendskapen är otrolig. Det blir hela tiden värre. För några år sedan fanns det bara några enstaka teoretiker och feminister. Det var bara ett fåtal som höll på med ett högpolitiserat litteraturstudium. Men sen kom man till den punkt där det fanns tillräckligt många vid varje institution, så att de — som yrkesgrupper alltid vill — ville ta kommandot eller åtminstone få kontroll över utnämningarna och reproducera sig själva. Jag tror att detta har skapat en andra våg av fiendskap. Och det har inte förbättrat saken att middlebrow-pressen, *The New York Times Book Review* och andra litteraturtidskrifter hyser stort agg till litteraturprofessorer. Det har alltid funnits ett hat mot litteraturprofessorer här i landet, ett hat som bygger på känslan att forskarna har förstört litteraturen genom att göra den till forskningsmetodologi osv. En del av animositeten går långt tillbaka, till tiden före framväxten av de nya politiserade teorierna, men när man lägger till de nya teorierna med deras politiska aggressivitet, får man en än starkare fiendskap. Miljön är starkt fientlig, men jag tycker också att den är väldigt lovande.

CGH: Så motståndet kommer både inifrån och utifrån?

GG: Ja. Naturligtvis är det rörigt. Jag säger teoretiker, men det är en lös term för en väldigt lös gruppering. Ordet teori har kommit att betyda de nya metoderna. Men när man är på en konferens med bara dem som sysslar med de nya metoderna, så kommer förstås deltagarna där inte speciellt bra överens med varandra heller. Jag menar marxister och dekonstruktivister/

poststrukturalister tittar snett på varandra och feminister gillar inte poststrukturalister. Men dessa grupper tenderar att hålla ihop gentemot de mer traditionella humanisterna eller middlebrow-kritikerna. Det gör det också intressant, det är mycket komplicerat. Men jag tror att den största konflikten, den konflikt som upptar allas intresse, är den mellan folk som identifierar sig med en eller annan sorts traditionell humanistisk inställning och de som anser det traditionella litteraturstudiet som en mystifikation, en ideologi eller något alltför restriktivt.

CGH: Var hamnar nyhistorikerna i ditt schema?

GG: Jag skulle definitivt placera nyhistorikerna bland de nya trenderna. Folk utifrån, som till exempel från *New Criterion* eller *Commentary*, ser nyhistoricismen som omöjlig att skilja från marxismen, vilket är fel. Nyhistorikerna försöker sudda ut skillnaderna mellan litteratur och icke-litteratur. De använder sig av Foucault och i viss mån Derrida. Det är en textualistisk metod som försöker destabilisera hierarkin mellan litteratur och materiell kultur. Därför tillhör den helt klart den teoretiska sidan, även om det är en massa strider inom grupperna. Det finns en del som identifierar sig mycket starkt med Derrida eller Lacan, som skulle betrakta nyhistorikerna som reaktionära, och jag förstår varför. Det komplicerar saken att var man placerar dem beror på var man själv står och vilken ståndpunkt man intar. Samma grupper, som av en fraktion avvisas som för radikala, beskrivs av en annan som alltför konservativa. Detta händer mig själv: de konservativa anser mig radikal och de radikala anser mig konservativ. Det är mycket förvirrande.

CGH: Tycker du att det är en angenäm position?

GG: Inte speciellt.

CGH: Skulle du kunna beskriva din väg till den positionen?

GG: Det skulle bli en lång historia. Jag är lite äldre än 60-tals-generationen. Jag fick min doktorsexamen 1963. Jag tror att jag på 60- och 70-talen

kulturellt sett stod på den konservativa sidan, men politiskt till vänster. Jag gillade Lukács. Jag var anhängare av folk som George Orwell och den gammaldags vänstermarxismen, men situationen blev på 70- och 80-talen sådan, att om man inte var kulturellt korrekt, ansågs man som politiskt diskrediterad. Jag skrev en bok, *Literature Against Itself* som angrep många av de nya teorierna. Fast jag alltid ansåg mig stå på den teoretiska sidan, så angrep jag poststrukturalismen osv.

Jag tycker inte något vidare om den boken längre även om jag fortfarande skulle vilja föra fram vissa av resonemangen. Bland det som fick mig att vilja ändra ståndpunkt var att jag inte gillade många av dem som gillade min bok. Jag trivdes bättre med mina motståndare. Som resultat av att man skrivit en bok kommer man i kontakt med dem man angriper, och jag tyckte, att de var mycket intressantare. Man kunde lära mycket mer av dem än av dem som beundrade mig. Så i min senaste bok, *Professing Literature*, försökte jag att mycket mer klargöra mina sympatier för teorin. Sedan dess tror jag att min sympati för dekonstruktivismen ökat. Jag gav ut Derridaboken och började arbeta med Derrida och fann att jag blev överbevisad om ting som jag tror jag inte hade förstått förut. Det finns ett långt efterord i slutet av den boken.

CGH: Så du gör motsatsen till det som de flesta verkar göra nu: går från den rena teorin i riktning mot historia och kultursyntes?

GG: Jag går alltid åt andra hållet. Om något hotar att bli accepterat, så går jag min väg. Jag är verkligen oroad över det fullständigt okunniga, ja faktiskt enfaldiga, förkastandet av teorin och Derrida.

CGH: Men det verkar finns en viss utmattning när det gäller teorin?

GG: Jag vet. De säger: vi måste gå tillbaka till litteraturen. De är störda över att vi inte läser litteratur, vilket jag tycker är rent nonsens. Vi läser lika mycket litteratur som vi alltid har gjort, vi läser den bara på ett annat sätt och skriver om den på ett annat sätt. Att det är brist på folk som skriver om litteratur är rent nonsens.

CGH: Vad arbetar du med just nu?

GG: Jag försöker faktiskt just nu avsluta en bok med titeln *Beyond the Culture Wars* om alla kontroverserna. Känner du till den aspekt som jag försöker föra fram där: att vad vi bör göra är att använda konflikterna för att göra läroplanen mer energisk och hjälpa till att försöka förklara intellektuella resonemang för studenterna?

CGH: Min erfarenhet är annars att akademiker är rädd för att ta öppna konflikter.

GG: Jag tror att det kan ändra sig. Jag tror att de unga i det här yrket inte är rädda för konflikter. Ord som problematisera och problematisk innebär faktiskt en kontrovers. Den nya inriktningen inom retoriken innebär bara att resonemanget föres i en omtvistad social kontext. Populariteten hos folk som Rorty, Habermas och Kenneth Burke beror inte minst på att de alla är forskare för vilka konversation eller konflikt är centralt. Derrida och Bakhtin tillhör dem som har en dialogisk syn på kulturen. Det borde skapa en ny läroplan.

CGH: Men är det inte lättare att vara öppen och konfliktorädd när man skriver än när man måste se personen man argumenterar med i ögonen?

GG: Till konferenser kommer ofta folk som tänker väldigt lika, men jag tycker att det är väldigt livliga kontroverser på konferenser. Men de finns inte på universiteten. Jag tror att det beror på den jäkla läroplanen. Om man har kurser hela tiden blir man isolerad från kollegerna. Man vet inte vad de gör och de vet inte vad man själv gör. Folk väntar sig konfrontation på konferenser. Jag har sagt att vi borde införa något som liknar konferensmodellen, bygga in den i läroplanens kurser och ta med studenterna också.

CGH: Vi har försökt med små, informella diskussionsgrupper. Vad tror du om det?

GG: Jag tror att man måste lägga in det i kurserna, annars fungerar det inte. Allra först måste man ta reda på vilka texter studenterna läser. Bygg på det de redan gör, försök inte tvinga dem att göra något de inte vill. Om två lärare använder samma kritiska eller litterära texter samma termin kan man locka dem att ha dem samma dag eller samma vecka och ge studenterna en kontext för gemensam läsning, skapa samspel mellan kurserna. Kurserna talar redan implicit till varandra, men vi har inget strukturellt medel att utnyttja detta, och det behövs. Man kunde också ha gemensamma kurser. Det finns modeller för detta. Det finns en bok som du kanske vill titta på som heter *Learned Communities*. Den handlar om universitet som sysslar med detta problem. Sådana experiment kan göras både på grund- och påbyggnadsnivå och på en mängd olika sätt.

CGH: Men när man har flera lärare närvarande samtidigt blir det ofta de som talar, inte eleverna.

GG: Det är sant. Men jag tror att om man redan förutsett detta finns det en del man kan göra för att blockera den effekten. Man kan till exempel tilldela studenterna bestämda roller i diskussionen och gradvis ge dem ansvaret att leda diskussionerna eller låta dem organisera diskussionen. Det kräver förberedelse och eftertanke.

CGH: För ett antal år sedan beslöt jag och andra dåvarande doktorander oss för att försöka ta över en termins undervisning. Vi startade projektet "Romantik", åtog oss vissa arbetsuppgifter själva och kallade in de lärare vi trodde kunde ha någonting att säga om ämnet. Detta sätt att arbeta fungerade ett par terminer men sedan var vi tillbaka i det vanliga igen.

GG: Det är därför som det måste struktureras. Om man bara säger: Låt oss göra det!...blir det inget. Läroplanen är väldigt atomistiskt strukturerad, och den byråkratiska styrkan i den sortens fragmentering kommer alltid att hävda sig. Det är det som är så lovande i den här Learning Communities-idén, att den skapar en ny struktur. Man hoppas att folk skall vänja sig vid tanken att undervisning inte är något som man gör ensam, utan att det är en del i en samtalsprocess. Det är vad jag försöker få fram, och jag håller på

att avsluta boken just nu. Det gäller att jobba med vissa teman som till exempel striden om kanon. Det är ett perfekt tema för ett sådant projekt.

CGH: Hur är det med Pierre Bourdieus inflytande i USA?

GG: Pierre Bourdieu? Han är bra, fast jag tror att en del här tillämpar hans kritik av utvecklandet av smak alltför direkt. Det finns stora skillnader mellan de sätt på vilka smaken har institutionaliserats i utbildningen. Det är mycket rörigare här. Vi har inte den sortens bourgeoisie, inte ens ordet. Det är ett främmande ord för oss. Ett skäl till att jag fortfarande är skeptisk till en del europeiska teorier är att folk tillämpar dem direkt här. De tar inte med i beräkningen att vi inte har någon statskyrka, inget enhetligt college-system osv. som i det franska undervisningssystemet, och det gör skillnad. Men om man tar med detta i beräkningen, så tror jag att hans analyser har stort värde.

CGH: Hazard Adams menade att USA fungerade som en slags teorins kyrkogård där man snabbt tog död på det mesta genom att tillämpa det för mekaniskt.

GG: Det tror jag inte på. För det första — . Nej, jag vet inte vad det betyder. Jag tror folk säger sådant, därför att de vill bli kvitt teorin eller avfärda den.

CGH: Finns det inte en risk för trivialisering av teorin? Att man formaliserar den för mycket?

GG. Jag tror att sånt händer, därför att människor inte för en dialog med varandra. Detta är ytterligare en effekt av att man inte arbetar tillsammans. Om man är feminist eller poststrukturalist och inte har kontakt med någon kollega som kan ifrågasätta ens premisser, så blir man förstelnad. Och jag tror inte förstelnad är något som är typiskt enbart för USA — jo, kanske i viss mån, eftersom USA tenderar att isolera folk i fack — men det är isoleringen som skapar förstelnningen. Det enda botemedlet mot förstelnad är dialog, situationer där någon säger: men du kan inte bara ta det för givet. Det man tar för givet som premiss måste då kunna debatteras och diskuteras.

ras. Ju mindre folk talar med varandra eller har att göra med varandra, ju mer byggs den här paranojan upp, och folk stänger sig inne ännu mer. Det blir en ond cirkel.

Jag håller på med att försöka ändra på situationen. Jag skulle inte ägna mig åt det om jag inte trodde att det kunde ändras. Jag tror att det finns en möjlighet genom att den nuvarande situationen är så extremt öppen och flytande. De äldre förhållningssätten har fallit i spillror. Cafeteriamodellen i läroplanen föraktas av både höger och vänster och alla är missnöjda. Jag vill tro att den modell jag för fram är överlägsen alla alternativen. Jag måste slåss för den även om jag inte kan övertala tillräckligt många människor att acceptera den — och det kan jag inte — men jag tänker inte ge upp ändå.

CGH: Möter du mycket motstånd här?

GG: Ja, fast det är ett motsägelsefullt motstånd, så jag studerar motståndet och lär av det och modifierar min egen åsikt därefter. Men jag har också fått mycket uppmärksamhet på grund av detta, så jag tycker att jag gör vissa framsteg. En rad universitet har bett mig att komma och tala om hur de kan arbeta. Jag skall börja vid University of Chicago, som du kanske hört. De tycks ha anställt mig därför att de är intresserade av detta. I alla fall är dekanerna intresserade, vilket inte betyder att alla kommer att syssla med det. Men det finns ett enormt tryck på systemet att förändra sig — om inte annat för att allt är så dyrt, speciellt kongresserna. Höjningen av lärarlönerna sätter press på administratörerna att göra något — och vad skall de göra? De kan inte gå tillbaka till det gamla, så som de konservativa skulle vilja. De kan inte göra om undervisningen till enbart feminism eller marxism. De kan inte göra läroplanen till ett uttryck för vänsterideologi — de konservativa säger att vi redan gör det, men så är det ju inte. Och om man förutsätter att de inte kan fortsätta som de gör, nämligen med att låta alla göra som de själva vill, tror jag att det blir ett attraktivt alternativ att göra något av konflikterna. Jag kan inte hitta på särskilt många andra alternativ. Vi kan fortsätta som vi gör och låta alla göra vad de vill, laissez-faire, och vi kan gå tillbaka till det de konservativa vill: den ortodoxa kanon, de stora böckerna — men det går inte. De skulle behöva en helt ny lärarkår och tro-

ligen en helt ny studentkår. Eller också kunde vi gå åt andra hållet och göra allt till vänsterinriktade Cultural studies, men i bästa fall blir det en enklav — det löser inte frågan om en allmän läroplan. Jag kan inte hitta på fler alternativ så jag säger: nå, varför försöker vi inte få ut något av konflikterna? Det har ingen tänkt på förut, tror jag.

Man måste inte vinna alla lärare. Man behöver bara vinna en viss del, så många att det märks. Det kommer alltid att finnas folk som vill vara ifred och jag vill inte försöka ändra på dem, men jag förstår inte varför universitetet ska vara till för dem och deras bekvämlighet. Varför ska inte universitetet vara till för dem som inte vill vara ifred, utan vill ställa till bråk? Och mer och mer tror jag att det är så det kommer att bli. Mycket av detta är ett administrativt och byråkratiskt problem, och jag tror att administratörerna kommer att bli viktiga och att många av dem kan påverka detta. Något som uppmuntrar mig är att jag får stöd av många byråkrater. De är intresserade av en praktisk institutionaliserbar förändring, vilket jag försöker åstadkomma.

CGH: Får du större möjligheter att arbeta med sådana frågor på University of Chicago än på Northwestern?

GG: För det första har deras traditioner alltid inneburit intellektuell debatt och diskussion. De är stolta över att ha ett intellektuellt samfund. Gränserna mellan institutionerna är mycket lättare att överskrida än på de flesta andra ställen, därför att de har tvärvetenskapliga kommittéer. De har en tradition för diskussion mellan institutionerna som är väldigt ovanlig. Det är mycket annat också. Jag vill gärna tro att de är smarta — om de gör något som är lite annorlunda får de uppmärksamhet för det. De flesta universitet är konservativa på ett sätt som inte gynnar dem själva. Northwestern har ett mindervärdeskomplex i förhållande till Chicago. Det finns platser som inte har något rykte och därför är villiga att ta risker och det finns platser som har så stor ryktbarhet att de inte är rädda att förlora sitt rykte. Northwestern ligger någonstans mittemellan och känner sig osäkert. Det är bara på sista tiden, de senaste 20 — 25 åren som de har haft tillräckligt med pengar, speciellt inom humaniora. De har varit starkast i ingenjörsvetenskap och naturvetenskap och kanske teater och ett par ämnen till, men

det är först under de senaste decennierna som man har börjat försöka tävla i humaniora. Jag tycker inte det verkar som man vågar satsa. Jag har kanske fel och ingenting blir gjort vid Chicago heller, men det är en omväxling. Dessutom har jag studerat vid Chicago.

CGH: Vilka institutioner gör det bästa arbetet inom vårt fält just nu?

GG: De institutioner du nämnde att du skulle besöka — Irvine, Duke, sa du Johns Hopkins? Berkeley. Det är de som har skaffat sig rykte för nytt och intressant arbete. Men jag tror inte att någon av dem har varit särskilt fantasirik eller aggressiv alls beträffande att reformera läroplanen — tvärtom faktiskt. Som mest har de tagit initiativ genom att annonsera program för Cultural Studies, vilket i och för sig är bra. Men de Learning Communities-ställen som nämns i boken är för det mesta inte de stora institutionerna — undantag finns, jag vet att de håller på med något vid University of Washington i nybörjarprogrammet. Det intressanta arbetet här görs inte vid de stora forskningsinstitutionerna och det är ett problem för forskningsinstitutionerna får på så vis inte höra talas om vad som pågår. Kanske de inte vill höra på eftersom de inte vill imitera Evergreen State eller platser som ligger långt ner i hierarkin. Så vi har en skillnad i det mod med vilket olika ställen försöker genomföra en ny sorts kritik och utbildning. Detta går inte alltid går att överföra till läroplanen, utom om det blir nya kurser.

Christopher Wilson

“Jag sätter stort värde på biografiska studier”

CGH: Kan du beskriva din akademiska bakgrund?

CW: Jag gick på doktorandutbildningen vid Yale vid mitten av 70-talet när den revisionistiska historieskrivningen hade tagit över universiteten, speciellt inom American Studies. Jag studerade framför allt socialhistoriker och intellekthistoriker och undervisade i historia vid Yale som doktorand. Men mitt specialintresseområde är litteraturhistoria. Du kan få ett exemplar av en sak jag skrivit. Det är en sorts översikt över den senaste utvecklingen inom amerikansk cultural studies, inom dess litterära avdelning, och den tar även upp nyhistoricismen.

Mina studier bedrevs alltså inte i poststrukturalistisk teori utan i revisionistisk historia. Du känner väl till alla dess huvudrubriker med ”social determination” och ”historia underifrån” i spetsen? Så det handlar om mitt möte med olika subrutiner som kom fram på universiteten på 70- och 80-talet, om forskare som sysslade med nyhistoricism, nypragmatism och framför allt om ”Birmingham cultural studies” i Michael Dennings version.

Jag for till Berkeley sommaren 1985 för ett nationellt seminarium med Michael Fried, Walter Benn Michaels och några andra. På något sätt blev det mitt dop. Jag lärde mig massor och det visade sig att tre-fyra av de andra vid seminariet också hade studerat American Studies vid Yale ett eller flera år på slutet av 70-talet och de fick själva nytt historiskt material för första gången. En av dem är David Lubin. Känner du till hans arbete? På sätt och vis var han elev till Bryan Wolf. Även Bryan läste American Studies men sedan upptäckte han Derrida och då måste han skriva om sin avhandling. Sedan var det David Lubin. Hans bok, *Act of Portrayal* handlar om sen 1800-tals-bildkonst och -litteratur. Det är framför allt en derridainfluerad, psykoanalytisk läsning av det sena 1800-talets porträttkonst. Och

min essä försöker ta ställning till Derridas "hinderbana": vad kan vi säga om historien? Vad försöker vi säga?

CGH: Mitt intryck är att intresset för teori är i avtagande medan intresset för historia ökar. Stämmer det?

CW: Det växlar lite. Jauss väcker mer intresse nu och Fredric Jameson naturligtvis. James Clifford, som är lite yngre. Jag vet inte om du träffade honom i Kalifornien? Han är etnograf, en etnografiskt inriktad kritiker som har försökt skriva om etnografins narrativa former och därigenom också om kulturkritik. Vad han gör är att ifrågasätta bilden av kultur som ett sätt att få narrationer att gå samman kring ett historiskt möte. Han talar om historiskt minne och museirepresentationer. Han ifrågasätter olika narrativa former inom historien, museivärlden, historier som man kan läsa på museiutställningar om den amerikanska kanonens pluralism. Den dimensionen av derridaska beräkningar är aktuella inom antropologin just nu. Många historiker försöker räkna ut hur man ska kunna skriva en annan sorts historia.

För mig handlar det om att teori i den trånga meningen av det Derridaska problemet blev en sorts "The Rhyme of the Ancient Mariner" inom universiteten. Den producerade historiska analyser som försökte påstå att jaget som en akt av skrivande produceras vid olika historiska ögonblick och man kunde se att detta hände i 1600-talets porträttkonst, i 1700-talets litteraturkritik och i renässansen också. Det blev tydligt att om den här effekten finns inskriven i den litterära handlingen på det här transhistoriska sättet blev det på något sätt ointressant.

Många kritiker använde den här formeln för att historisera vissa lita-på-sig-själv-språk i till exempel 1800-talets Amerika eller att som i fallet Walter Benn Michaels studera "jaget" och representationen i ett konsumtions-samhälle, en sorts skyltfönstermetafor. Det vill säga att människor som längtar efter mimesis representerar sig själva och köper saker som gör att de blir delaktiga i ett slags konsumtionskultur. Det blir tydligt att om man kan producera teckenmaterial i nästan varje tänkbart dokument så säger det inte så mycket.

Intresset för ras, klass och kön som var en av grundpelarna inom det nya historiska studiet var inte särskilt effektivt behandlat av nyhistoricismen och litteraturteorin. De tycktes inte tala om många av de nya texter som upptäcktes på 1970-talet. Ta till exempel den sentimentala romanen som med undantag för James Hopkins verk inte riktigt förstås av nyhistorikerna. Det man vill tala om nu är dessa återupptäckta texter och det klarar inte de här teoretiska skolorna av.

CGH: Har ni några dekonstruktivister vid Boston College?

CW: På sätt och vis. Vi har Robin Lydenberg som har skrivit en bok om William Burroughs som är fascinerande. Den tar upp Burroughs romaner, talar om hans rädsla för metaforer och argumenterar för att Burroughs är en föregångare till poststrukturalismen. Och vi har folk som Jennifer Sharpe som arbetar med postkolonial forskning, jag-beskrivning i kolonial och postkolonial litteratur. Det är fortfarande en viktig forskningsinriktning.

CGH: Är du förvånad över det stora intresset för marxism och feminism?

CW: Det är en mycket speciell form av marxism som är aktuell i dagens litteraturvetenskap. På sjuttioalet var folk intresserade av Frankfurtskola och av att tala om Marx och Freud. I dag blir det gärna konflikter om hur man ska tala om detta och marxismen är mycket mer pluralistisk. Interaktionen mellan olika discipliner, speciellt i American Studies, är ett resultat av landvinningarna inom socialhistorien, arbetshistorien. Avsikten är inte att skapa ett ortodoxt marxistiskt landskap utan snarare att studera en ganska marginell oppositionell kultur inom 1800-talets arbetarklasskultur. Att gå tillbaks till en mycket strikt marxistisk klasskampmodell kommer att misslyckas. Se till exempel på Dennings arbete, som jag finner mycket viktigt. Han använder en mycket pluralistisk marxistisk modell, till och med mer pluralistisk än Jameson själv som talar om det flytande i klasstrukturen och klasssignifikansen i 1800-talet. Det förekom mycket överlappande och köpslagan mellan klasserna. I själva verket är detta mer i samklang med den nya socialhistorien och arbetshistorien. Mycket går ju i cirklar för många forskare i den nya arbetshistorien är barn till den gamla vänstern i

det här landet som i sin tur själv tröttnat på den ortodoxa marxismen och letar efter nya vägar att angripa problemen. E. P. Thompson är mycket mer viktig för socialhistorikerna i USA än andra forskare.

Teorins verkliga betydelse var att skapa en enorm diffusion i universitetet så att det finns folk som arbetar på Jamesons sätt och folk inom nyhistoricismen som arbetar med en sorts Greenblatt-modell. De har problem med att prata med varandra och det är något som vi måste försöka ta upp: vad ska vi göra åt det? Jag tror inte att universitetet är speciellt intresserade av att döma eller räkna ut kriterierna för skillnaderna mellan olika modeller. Genom att arbeta med Michaels och Mark Seltzer, vars arbeten också är intressanta (han tillhör Foucault-gänget) har jag fått klart för mig att när de möter någon som arbetar inom ett marxistiskt perspektiv, som t. ex. June Howard och hennes bok *Form and history in American Naturalism* — det är en Jamesonsk läsning av Dreiser — säger de bara att de inte har något gemensamt med detta längre. De tycker inte att vi ska använda den föråldrade modellen med tes och antites. Vi kan sluta oss till det politiskt omedvetna eller det utopiska behovet i denna 1800-talsteori som på vissa sätt blivit totalt diskrediterad och som politiskt och intellektuellt konstituerar en sorts romantik. Många forskare som jobbar med nypragmatismen och nyhistoricismen försöker producera diskursiva formationer där man inte behöver anta den utopiska längtan eller essentiella klasskonflikten som drivkraft och motor.

Om man tänker på de två språken eller de två separata grupperna som blev hits på 70- och 80-talen, nämligen de nya socialhistorikerna och de politiska revisionisterna, så var de i högsta grad för spridning och variation. De sade att vi måste producera kultur på basis av den lokala kunskapen. Vi måste betona mångfalden inom kanon och förnyelsen i olika skapande projekt som kommer ur den sociala determinismen som ras, klass och kön. Så i själva verket var det en manifestation av teorin som på sätt och vis arbetade sig fram genom feminismen och marxismen och är mycket pluralistisk. Folk tycker att det är lättast att lösa sina dispyter i relation till andras dispyter. Ta till exempel Michael Fried. Det finns historiker som helt enkelt inte kan svälja honom men inte vill tala om det. Jag vet inte hur många gånger jag hört våra konsthistoriker berätta att de suttit i en panel med Michael Fried som textualiserat någon 1800-talsmålning och de har inte vetat vad

de skulle göra. De vågar inte ta upp det. De vill inte avfärda honom offentligt men gör det privat.

CGH: Jag har förgäves försökt få tag i några gammalhistoriker, finns de inte längre?

CW: Du kan hitta dem till exempel på Harvard. Jag var på en konferens förra veckan där Leo Marx höll en föreläsning för en hel generation doktorander och sa: "Ni måste börja tro på den estetiska erfarenhetens särskilda karaktär. Varför är ni så rädda att föreställa er kulturen? Det är i praktiken vad den litterära erfarenheten låter oss göra: föreställa oss ett kulturellt helt." Men det föll på hälleberget. På Harvard, som kanske är den mest polariserade campusen nu, har de en seminarieserie i cultural studies. I tre-fyra år har det varit så att man bjuder in någon lärd utifrån eftersom det har fått dåligt rykte att vara därifrån. Konservativ är ett bevärligt ord. Vad vi egentligen talar om är på många sätt Kennedyliberaler som på 60- och 70-talen argumenterade för att litteraturen inte bara klargör liberala ideal men också låter oss skapa ordning i en kaotisk värld och inse den skyddade zon vi har i vårt hjärta och i de mänskliga värdena utanför den teknologiska apparaten. Det är det Marx' bok *The Machine in the Garden* egentligen handlar om. Den teknologiska domänen expanderar enbart när vi sentimentaliserar den. De människor som insåg detta hade ett hjärta, de var verkliga liberaler. När de möter den nya kritiken är de mest förskräckta över tanken att det litterära uttrycket bara är komplikationer i andra diskurser. De är liberaler på det sättet att de är humanister. Det är det som ligger bakom deras motstånd. Jag tycker att deras skepticism är mycket uppfriskande eftersom en hel del i nyhistoricismen är högst formalistiskt. Man säger helt enkelt att vi kan hitta ett formellt mönster i den här texten som ser ut som ett slags panoptikon. Om om det ser sådant ut, måste det finnas komplikationer med det och om det är komplikationer med det måste det arbeta som ett panoptikon. Jag är skeptisk mot det från ett annat håll: empiriskt och ändå revisionistiskt. Men jag kan förstå vad Leo Marx och andra säger. Varför försöka göra litteraturen till en maktfaktor? För oss är det naturligtvis en motståndsfaktor.

CGH: Vilka är krafterna som står mot varandra?

CW: Kriget är definitivt här. I föreningen Modern Language Association till exempel. För fyra eller fem år sedan fann sig biografiska forskare, litteraturhistoriker och estetiska kritiker utknuffade ur MLA. Och de tyckte att MLA gått i riktning mot teorin, mot intresset för ras, klass och kön. Så det som hände var att en grupp av dessa litteraturhistoriker, mestadels i 50-årsåldern, organiserade en separat organisation som nu kallas The American Literary Association och som sammanträder en gång om året. Jag tror jag har en broschyr här någonstans. Men jag måste ta reda på mer om dem. Vilka det är och så. De ringde mig faktiskt när de höll på och sätta igång och berättade om det. Ett stimulus för att starta organisationen var vaktombytet på *The Journal of American Literature*. Det har alltid varit en fin tidskrift i den bemärkelsen att den varit orienterad mot textuell forskning, formalistiska studier och mot litteraturhistoria. Det som hände var att Duke University ville placera Cathy Davidson, som är ett slags bokforskare och feminist som redaktör och det blev hon också. Och då blev MLA-falangen upprörd. De ville inte det. De trodde att tidskriften skulle deklinera då. Så det är verkligen krig. Mötte du Louis Budd vid Duke? Han är en av medredaktörerna för tidskriften och mycket skärpt.

Jag tror inte det finns någon som inte vet vilka de viktiga universitetsförlagen är, vem de ger ut, var det är status att publicera sig. Men det innebär inte att det inte finns forskare som gör bra saker i det fördolda. Mitt eget arbete är faktiskt mer jämförbart med de traditionella litteraturhistorikernas eftersom jag har dessa oförklarliga empiriska rötter och är skeptisk mot formuleringar om maktstrukturer kring texter. År 1985 skrev jag en bok kallad *Labor of Words* som var en sorts revisionistisk socialhistoria. Jag försökte skriva om vad författarskapet innebar kring sekelskiftet och jag försökte se på förändringar i de institutionella mönstren i förlagsbranschen och journalistiken. Jag diskuterade den generation författare som kom fram på den tiden. Jag beskrev en överföring av värden mellan massmarknadsförlagens institutionella strukturer och naturalismens. Det är i mycket en bas- och överbyggnadsstudie. Just nu har jag blivit färdig med en bok som heter *White Collar Fictions* som handlar om sekelskiftets nya medelklassförfattare: Sherwood Anderson, Sinclair Lewis med flera. Det jag sysslar

med är att tala om klasspråk. Till exempel i Sherwood Andersons fall försöker jag se vad reklamen gjort för hans litterära språk. Han är i reklambranschen under hela tiden som han skriver *Winesburg, Ohio*. Reklammanuskriptörer talar inte bara om språk utan också om klass och en text som *Winesburg, Ohio* spelar ut sådana språk och dessa kognitiva mönster i fiktionsform. Detta försöker jag visa genom hela boken, till exempel när det gäller Sinclair Lewis och hans erfarenheter av reklamskrivande. Vad beträffar Sherwood Anderson ser jag på hur han använder direkt tilltal. I reklamen och marknadsföringen kring sekelskiftet är klass nånting som ligger nära konsument eller en kategori köpare. Man säger till exempel att bönder är en klass därför att de är en köpgrupp, en målgrupp. I *Winesburg, Ohio*, som är organiserad som en stad, ser man i första hand medelklassidan medan arbetare och bönder marginaliseras och Anderson sätter upp ett slags typologi eller taxonomi av olika socialgrupper i *Winesburg*.

Mitt eget arbete — återigen visar sig mina traditionella sidor — är ofta författarcentrerat och jag sätter stort värde på biografiska studier. Den nya forskningen förtränger i mycket författaren, blir formalistisk, missgynnar de viktiga frågorna om vad som är den verkande kraften i litteraturen. Bortträngandet av författaren i dessa texter kan bara fungera under förutsättning att vi redan vet vem författaren är. Jag har funderat på att göra en biografi över Sinclair Lewis. Mark Shorers bok om honom är en besvikelse, Det är tydligt att Shorer inte gillar Lewis som författare, tycker att han är en över-skattad begåvning och inte uppskattar honom som person.

Vad beträffar min undervisning tycker jag det hänt så mycket spännande i forskningen det senaste decenniet. Nu måste vi skaffa kriterier för hur vi i utbildningen ska använda de nya frågorna om makt och kontext. Hur ska vi få akademiska rutiner kring allt detta nya? Nykritiken hade en uppsättning pedagogiska hjälpmedel. Det var delvis därför den var så framgångsrik inom akademien, pedagogiskt sett. Den producerade närläsningen och så att på det här viset kan vi bestämma var det finns mening och inte mening, "closure", parallellism osv — alla dessa begrepp som fortfarande är användbara i pedagogiken.

Teorin producerade aldrig sådana saker och det är synd. Min empiriska sida tycker att det är viktigt att urskilja den lokala kontexten för att spåra det litterära uttryckets inriktning och makt. Jag tycker det är intressant att se

vilka författare som kommer fram och vilka som detroniseras, vilka författare som kanoniseras och som blir odödligförklarade. Clifford Geertz kallar det att testa de symboliska formerna mot vardagen. Vi måste bestämma oss om vi skall kalla det som karakteriserar den litterära produktionen för makt eller något annat. Vi måste veta mer om implicita läsare. Inom det akademiska kommer vi att oftare syssla med institutionernas makt. Att skriva en avhandling är ett mycket svårt företag nu. Det finns ett program i Yale som gör pedagogiskt fantastiska saker. De inkluderar till exempel Latinamerika i sitt amerikanska perspektiv. Om det kommer att fungera med studenter som gick på gymnasium på 80-talet återstår att se. Det finns en reell skillnad mellan teorins status och makt bland kollegerna och dess plats i undervisningen. Detta gäller även den nya socialhistorien som producerade en hel del energi men som inte lockade studenterna.

CGH: Vilka är de viktigaste av de nya socialhistorikerna?

CW: Från början var det Herbert Gutman, David Montgomery och i kvinnohistoria Linda Gordon och Carol Smith Rosenberg. Nu är det Sean Wilentz vid Princeton och Christine Stansell som sysslar med stadsstudier och studier av arbetarklassens politiska organisationer.

CGH: Vilka är de viktigaste nypragmatikerna?

CW: Det är olika inom olika discipliner. Inom amerikansk litteraturhistoria är det till exempel Steven Knapp och Walter Benn Michaels. På tidigt 1970-tal skrev de en polemisk essä kallad "Against Theory". De försöker arbeta med William James' idéer om representationen som den enda plats där jaget kan hittas. De säger att i grunden är allt intentionellt. Ett galet projekt.

Jag tror inte de har så mycket inflytande på folk som håller på med teori. Men de skapar intressanta implikationer för cultural studies för vad de gör är att försöka tala om mentala processer, kognition, trosföreställningar, representation inom den amerikanska pragmatiska traditionen och det är mycket intressant. De menar att tro inte behöver innebära en gång för alla fastställd lista av attityder som historikerna ser det utan en ständigt

skiftande arena där tankar förbinds och förorsakar samband med andra tankar. Detta för med sig stora konsekvenser för cultural studies som ofta har för rigida idéer om ideologi och kognition.

CGH: I Sverige hotas kulturvetarlinjen och andra cultural studies-former av nedläggning.

CW: Det händer i England och USA också. Cultural studies-program blir marginaliserade, som i Stanford till exempel. Harvard attackeras nu, inte för pluralismen i dess core curriculum men för sättet allt är organiserat kring inlärningsprocessen snarare än kring innehållet. Det händer även här vid Boston College nu.

Varje tionde år säger universiteten: har vi någon identitet? Nu försöker man organisera sina grundläggande kurser kring en västerländsk tradition av författare. Gerald Graff och William Cain skrev en bra grej i *The Nation* för några år sedan, "Peace Plan for the Canon Wars". Graff ansågs som en mer konservativ kritiker då och vad han sa var helt enkelt att om vi kommer överens om att ta med våra konflikter om texters representativitet in i klassrummet så är det inget problem. Han menade att universiteten blivit platser där lärarna har hemligheter för varandra. De är som föräldrar, vill inte avslöja inför barnen/eleverna vad de håller på med.

Jag håller med dem. Jag skulle inte kunna tänka mig att undervisa om 1800-talslitteratur utan att ta med Melville men jag skulle också vilja visa klassen vilka meningsskiljaktigheter det finns om hur vi presenterar traditionen och vad kanondebatten gäller. För ett par år sedan gav jag en översiktlig kurs över 1800-talslitteratur i form av en serie av dialoger kring vissa sociala frågor. Så när jag talade om Huckleberry Finn undervisade jag också om afroamerikanen Charles Chestnut och när jag analyserade Howells gav jag också ett seminarium om skrivandet.

Jag kan förstå dem som ser sig som vaktare av en kärna av litteratur och att de bevakar den så att inget försvinner men samtidigt kommer jag nog alltid att stå på den andra sidan. Jag vill undervisa om det jag är intresserad av. Problemet med de nya litteraturantologierna är att de är för omfattande och fragmentariska. Det gör dem nästan omöjliga att undervisa på. Jag kan inte ena veckan undervisa om ett avsnitt ur ett indianskt tal till kongressen

för att nästa vecka undervisa om fyra kapitel ur *Huckleberry Finn*. Vi måste få någon som kan ge oss ett nytt helhetsperspektiv. Nu har man satsat all energi på att leta upp fler och mer varierade texter, inte på hur man ska organisera dem.

Jean-Jacques Thomas

“Vi är mitt inne i ett minikrig”

CGH: Vad händer inom litteraturstudiet just nu?

JJT: I stort sett har förändringarna att göra med cultural studies. Det sker en övergång från ren litteratur, ett textstudium, till ett studium av kulturella fenomen och sedan sätts litteraturen i blickpunkten igen inom denna nya ram. Den blir ett av kulturfenomenen. Därför blir studiet av själva texten, den sk litterariteten, som var så viktig på 70- och i början av 80-talet, inte längre av centralt intresse.

CGH: Tycker du att det är bra?

JJT: Tja, den här institutionen hette för tre år sedan Institutionen för romanska *språk* och heter nu Institutionen för romanska *studier*. De flesta unga lärare vi har anställt har utbildning för sådant snarare än för närläsning av litterära texter. Det har också att göra med vad studenterna vill ha. De är intresserade av vad man skulle kunna kalla kulturella händelser — och litteratur, film etc. hör dit. De gör inte så stor skillnad mellan film och böcker. Men det görs också försök på många nivåer att få med detta i studierna. Just nu pågår det en stor diskussion här på Duke mellan traditionell och icke-traditionell kursuppläggning. Vi är mitt inne i ett minikrig mellan dem som vill fortsätta med den traditionella västerländska uppläggningsen och folk som man ser som ”the bad guys”, som försöker förstöra denna tradition och införa ting som inte har någon kulturell legitimitet, mest därför att de ses som minoritetsyttringar eller mer precist uttryck för väljarmeningar. De kommer alltså inte ur en samstämd syn på vårt samhälle, utan de är minoritetsyttringar. Därför är deras enda intresse att uttrycka artistiska eller kulturella behov hos en speciell grupp i vårt samhälle.

Så vi har kurser i litteraturprogrammet — som bara är för forskarstudierande — som har att göra med serietidningar och sciencefiction till exempel. Genom att studera genrer som anses som paralitteratur, kunde man

få in film, serier och ett fält med andra intellektuella produkter, som inte var baserade på böcker. Jag tror det berodde på den kursen.

CGH: Vilka är de mest stridslystna i den pågående debatten?

JJT: Det finns självproklamerade hjältar i striden. Vi har Stanley Fish, som på ett visst sätt kommit att stå för dem som inte gillar den traditionella uppbyggnaden utan vill göra sig av med kanon. Jag tror att det har att göra med de förändringar som funnits i kursuppläggningsen i engelska. På den andra sidan står professor Barber, professor i statsvetenskap, historia och public policy. Vid Duke har det historiskt sett alltid haft att göra med skillnaden mellan nykomlingar och dem som har varit där länge. När man ser på listan på folk som tillhör The National Association of Scholars och påstår att västvärldens värderingar är allas värderingar och därför lika giltiga för minoriteten som för allmänheten, så har de varit här länge. Åtminstone 14 av de 49 är prefekter. De tillhör toppen, nomenklaturen, vid Duke.

Å andra sidan har vi Stanley Fish, som har övertagit engelskinstitutionen — som inte var mer än nr 23 i landet — för en fem-sex år sedan. Men han fick den upp i topp på fyra-fem år med en förnyelselinje. Detta blev naturligtvis mycket kontroversiellt. Han hade en mängd lärarplatser lediga och rekryterade då en ny lärartyp: folk som var mest kända för sina undersökningar i homofili (Eve Sedgwick till exempel), andra som var intresserade av kulturella studier (Janice Radway med flera) och andra intellektuella personer utanför standardmönstret. Folk som mer känner sig förbundna med antitraditionella positioner och därför ser sig som minoriteter i kanonbildningens stora ocean. Därför var de antagligen mer aktiva och hätska, som minoriteter brukar vara. Han tog också hit Naomi Shor.

CGH: På vilken sida står du?

JJT: Eftersom jag inte tillhör engelskinstitutionen tycker jag att vi på sätt och vis är immuna mot detta vid institutionen för främmande språk. Men det är som i Europa: upp till en viss punkt måste vi utveckla en samstämmighet mellan kurserna i spanska, franska, italienska och portugisiska. Vi försöker mer att skapa än att störta kanon. När vi jämför strukturen hos de-

ras mellanexamen i engelska och vår, så står vi på det beståendes sida. Men man måste kompromissa. Första delen av vår examen är en bekräftelse av kanon. Vi kontrollerar att de studenter i spanska och franska som vill ha en Ph. D. kan bastexterna och kan lära ut dem, men examen ett år senare innebär en individuell undersökning av ett speciellt ämnesområde så det beror helt på vem man studerar för om man kan välja ett traditionellt eller ett otraditionellt ämne.

Ingen av lärarna vid den här institutionen har något att göra med The National Institution of Scholars, så tillsammans med Stanley Fish och hans engelska institution var vi den institution som rankades högst i humaniora, och det gillade vi. Vi var nr 12-13 — och vi ville hamna bland de fem bästa — när engelska låg som nr 33. Det var före Fishs tid. En massa resurser som gavs till engelska institutionen togs ifrån oss. Vi tyckte att det var vi som borde fått dem, men de gick till en mindre framstående institution som visade sämre potential. Så vi har alltid känt, att om man ger pengarna till Per, måste man ta dem från Pål. Och vi var Pål.

CGH: Har ni kunnat resa er efter motgångarna?

JJT: Ja, nu tror jag vi anses tillhöra de 5 bästa romanska institutionerna i landet. Om man ser på vilka som är de bästa institutionerna nu i vårt ämne, så säger folk ofta Penn, West Pennsylvania och Duke. Vi har kunnat anställa dem vi velat ha, traditionalister eller icke-traditionalister som Naomi Shor, som var mycket respekterad som 1800-tals specialist men också respekterad som feminist. Och vi har Fred Jameson, som var känd som 1800-tals-specialist, men också som marxist. När vi anställde folk hade vi den schizofrena paradoxen i åtanke, att vi ville producera studenter som kunde fungera på varje institution, men på samma gång ville vi vara en nyskapande och öppen institution. Men vår position definieras utifrån en gammal standard som är kronologisk. Så vi har 1700-tals-, 1800-tals- och 1900-talsforskare men alla har också något eget: en historisk metod, en lingvistisk metod, en sociologisk metod, en feministisk metod osv. Varje teoretisk dimension finns representerad.

CGH: Är det inte svårt att hålla ihop en institution som har både lingvister och litteraturforskare inom sig?

JJT: Nej, det beror på hur de administreras. Litteratur är ett program som tekniskt sett är för doktorander. Därför har det inga egna resurser. Programmet har inte studenter på grundnivå. Vi har väldigt många studenter på grundnivå, på grund av alla de språk vi lär ut, och det är väl där vår politiska styrka ligger. Sloganen löd: bygg upp genom styrka och för sju år sedan var det vi som var de starka. Vi låg bäst till inom humaniora, engelska var på nedgång. Ändå beslöt universitetet på något konstigt sätt att satsa på engelska institutionen och inte på främmande språk. Det var ett politiskt val. De kunde ha valt att avskaffa oss helt och hållet som litterär institution och bara ha språkfärdigheten kvar. Det gjorde de inte för vi hade så många studenter och en sådan styrka på den språkliga nivån. Vi var alla egentligen ambivalenta, men vi visste att vi inte ville delas upp. Och vi hade rätt. Ett exempel på en institution för främmande språk som förlorat i styrka är Cornell. De delades upp och förlorade därmed sin starka position. För att få den tillbaka hade de ingen annan utväg än att gå samman igen.

Jag tror att om dagens forskarprogram i litteratur har en svaghet, så är det en sorts främlingsskap. Universitetets resurser hänger mest på undervisning (tuition). Undervisningen är för studerande på grundnivå. Ett program för bara doktorander får inga resurser. Det är vi som betalar för de studenter som kommer till litteraturprogrammet efter att ha läst på vår institution eller på engelska institutionen. Det finns ingen undervisningssektion för doktorander i litteratur. Administrationen anser att detta är ett forskarprogram och att det inte ska vara mer än så. Och administrationen är villig att ge en del av de resurser som skall gå till hela institutionen för att få lärare som rekryterar forskarstuderande som i sin tur ger fina lärare. Det är helt artificiellt. Men inte i fråga om vår institution eller den engelska. Vi har så många studenter på grundnivå att vi skapar ekonomiska resurser. De kommer till Duke för att kurserna i spanska eller franska eller italienska är så bra. På samma sätt kommer de till Duke därför att skrivprogrammet i engelska är så bra och för att det har ett nationellt gott rykte. De vet att de får en god grundutbildning. Vi säger till dekanen: Vi har en 20-procentig ökning i spanskkurserna, så ge oss det som vi bör få. Tekniskt sett skapar

behovet makten och det kan ett forskarprogram utan grundutbildning inte klara. De kan avskaffas när som helst när administrationen inte längre vill behålla ett profilprogram, ett program som inte har några egna resurser. De kan göra det från ena dagen till den andra. Men inte med oss.

Nästa fråga är: Är detta bra? Jag vet inte. Jag är europé, och jag är utbildad i ett system, där man hade ett litteraturinstitution med alla litteraturer. Där undervisade man inte i franska, det var en annan institution, ja faktiskt två olika, en med franska för utlänningar och en med franska för fransmän. Vi hade ingenting med dem att göra. Så jag skulle kunna tänka mig ett annat system. Och jag vet att tanken finns vid det här universitetet, att det kanske skulle skapas en litteraturinstitution, där alla litteraturkurser skulle samlas medan språk och skrivkurser skulle samlas vid en annan institution som skulle hänföras till en annan del av universitetet, till exempel till Avdelningen för internationella frågor. Så det är en annan universitetsmodell.

CGH: Framtiden är alltså osäker?

JJT: Ja, det finns en mängd möjligheter. Från början tillskapades litteraturprogrammet därför att vi inte kunde få tillräckligt många doktorander. Det var romanska institutionen som började med det och det var ingen ny uppfinning. Jag undervisade vid Columbia då och det fanns redan en litteraturkurs vid Columbia. Vi kopierade den kursen, som också kallades "litteraturprogrammet". Det fanns en liknande modell någonstans i Kalifornien också, kanske var det Berkeley. Men vi var tvungna att börja med det eftersom kurser i tyska, spanska eller slaviska inte var nog attraktiva för att locka toppdoktorander. Det blev snarare de som ville ha en masters-examen som valde oss. När vi ville skapa ett litteraturvetenskapligt program, måste vi kombinera resurserna så att inte alla institutioner behövde ha egna doktorandkurser utan vi kunde dela.

Speciellt därför att vi inte ville förändra institutionernas natur, ville vi inte införa teorin vid dem. Litteraturprogrammet blev som en kooperativ ansträngning. Det var därför det aldrig kom att kallas "comparative literature". Tanken var aldrig att jämföra litteraturer. Idén var att det skulle vara en sorts resurs där alla teoriintresserade kunde undervisa. Kurserna skulle vara öppna för dem som skulle ta en masters-examen i tyska eller slaviska

språk, en doktorsexamen i franska eller en masters- eller doktorsexamen i engelska. Men det ändrades när vi fick en permanent chef. Vi anställde Fred Jameson som lärare här vid institutionen och som ledare för det programmet. Och det kom att ses som en egen avdelning med samma bredd som en institution när det gällde den teoretiska mångfalden. Därför blev det nödvändigt med fler lärare, lärare som använde sig av feministiska metoder, marxistiska metoder, nyhistoriska metoder, lingvistisk-semiotiska metoder osv. Och det blev plötsligt en egen enhet. Eftersom de flesta pengarna till lärarlöner kom från engelskdelen kom också de flesta nya lärarna från engelska institutionen. Det var helt normalt, eftersom all undervisning är på engelska. Plötsligt 1987 eller 1988 ändrades majoriteten, och det blev mer engelska än främmande språk. Lärarstaben förändrades också och ledaren för doktorandstudiet blev en person från engelska institutionen medan det förut alltid hade varit någon från tyska institutionen. Kursplanen blev mer och mer uttalat amerikansk, vilket den aldrig hade varit förut. Lärare i franska, tyska eller spanska kunde leda kurser som hade lagts upp och tog hänsyn till att de hade en annan bakgrund: att de inte hade studerat i Amerika, att de inte var i samklang med den amerikanska intellektuella diskussionen. På sätt och vis var de nya lärarna, därför att de var specialister på engelsk eller amerikansk litteratur, inblandade i den amerikanska teoridiskussionen, och hade en tendens att förkasta de kontinentala teorier som hade härskat och som hade varit orsaken till att ursprunget till teori-programmet kom från en romansk institution och inte från en engelsk. Teorin kom från den kontinentala teorin, formalismen, Derrida, Kristeva, Todorov, osv. Det var därför initiativet till ett teoriprogram kom från romanska språk, men innehållet blev sedan mycket amerikanskt. Kanondebatten till exempel. För en institution i främmande språk med ungefär 75% av lärarna födda i ett annat land är detta en utländsk debatt. Det handlar mycket om den amerikanska teorin. Duke är fascinerande för diskussionen här är den som pågår i hela USA. Men den har inte mycket med att göra med det andra stora intresset i vår lärarkår, vilket fortfarande är Europa eller Latinamerika. I Latinamerika har feminismen inte alls samma perspektiv som i den anglosaxiska världen, den har ingenting alls att göra med det. Det är av föga intresse för oss att engagera oss i en strid som inte är vår. Givetvis är vi en del av en institution, även om den just nu är delad, men frå-

gorna ställs inte i samma termer här. Lärarnas känslor är inte med. Jag talade t ex. med Frank Lentricchia. De flesta av mina lärare undervisar fortfarande i filosofi enligt Derrida och är mycket intresserade av Foucault. Frank har undervisat studenter från vår institution nu i två-tre år och sagt att Foucault är ingenting och att Kenneth Burke är allt. Det finns alltså en motsättning här mellan det amerikanska och det kontinentala.

CGH: Håller det europeiska inflytandet på att minska i USA?

JJT: Kanske det, men vi har fortfarande många utväxlingar med forskare från europeiska universitet. Och bara här på vår institution har vi i år 24 gästforskare. De kommer från Paris, Madrid, Barcelona osv. Och alla säger de samma sak: att USA håller på att bli irrelevant när det gäller dekonstruktionen. De debatter som pågår här har ingen betydelse i Europa.

CGH: Men detta gäller kanske också åt andra hållet. Foucault tycks visserligen fortfarande intressera unga amerikanska forskare. Men annars nämns inte de europeiska intellektuella så ofta längre. Lacan kanske och möjligtvis Baudrillard.

JJT: Det beror på det enorma inflytande europeiska tänkare som Barthes, Derrida, Kristeva, Foucault och Lacan hade på 70-talet i USA. De tog helt enkelt över institutionerna. De amerikanska forskarna skrev sina avhandlingar om dem och blev på så vis kända. Tidskrifter existerade på grund av dem osv. Under tiden bidade de traditionella amerikanska forskarna sin tid. Så småningom började representanterna för de nya idéerna slåss inbördes. Tänk på dekonstruktivisterna vid Yale till exempel. De började slåss sinsemellan och gradvis har man återvänt till traditionella positioner. En gång ansågs Yale som den främsta platsen för import av europeiska filosofier. Nu är detta över. De flesta forskarna har lämnat Yale. Över allt ser man hur forskare som varit alltför tätt anknutna till kontinentala ideer får se sina karriärer hotade. Cornell är ett annat exempel. De är alldeles för derridaska och har förlorat i betydelse. Derrida är inte längre ett stort namn på östkusten. På västkusten däremot, i Irvine till exempel, lever hans idéer fortfarande kvar. Men utan kontakt med omvärlden. Ett universitet som Princeton å

andra sidan tog aldrig upp teorin och kunde därför stiga när Yale sjönk. De universitet som klarat sig bäst är sådana som Duke och Penn som alltid varit pluralistiska. De har hyrt in nya lovande forskare men ändå inte övergivit alla traditionella värden. De har aldrig anställt någon enbart för att han är derridian, foucauldian eller lacanian. Så vi har inga epigoner här utan självständiga tänkare. Ta Naomi Shor till exempel. Från början var hon mycket lacansk men under inflytande av bland annat feminismen intar hon nu en fri och orädd position. Både Penn och Duke förhåller sig positiva till nya rörelser utan att för den skull bli ortodoxa.

CGH: Vilka är de mest intressanta forskarna på Duke enligt din åsikt?

JJT: Det mest intressanta är den kollektiva interaktionen. Men visst finns det gott om duktiga forskare här. Ta Barbara Herrnstein-Smith som arbetar med värdeformationer inspirerad av bland andra Foucauld och Bataille. Hon är den senaste stjärnan här. Eller ta Fred Jameson som fortfarande gör extremt intressanta saker. Han är en lustig blandning av formalist, postmodernist och marxist. Naomi Schor hoppas vi också mycket på.

CGH: Vilka yngre forskare ser du som lovande?

JJT: På engelska institutionen tror jag på Michael Moon. Visserligen är hans arbeten om den homosexuella diskursen mycket trendiga men också av hög kvalitet. På min institution har vi Stefanie Sieburth som arbetar med Pérez Galdoz, inte som romanförfattare men som litterär kritiker. Hon studerar hans institutionella funktion som kritiker. Hon har varit mycket framgångsrik och institutionen betalar henne redan en lön som om hon vore en äldre forskare fast hon bara är en nyss färdig doktor. I franska har vi David Bell som arbetar med aleatoriska system, ungefär som Michel Serres i Frankrike. Slumpens funktion i litteraturen är hans intresseområde. En annan docent i franska är Alice Caplan. Hon arbetar också med institutionella forskningar, precis som Stefanie Sieburth. Hon studerar Frankrike på 20- och 30-talen, hur fascismen präglade allt från serier till bildesign. Hon har skrivit en bok som blev väldigt väl mottagen i Minnesota, *The Banality of*

Everyday Life. Den handlar om vardagslivet men också om hur vissa auktoritära system förhåller sig till vardagens detaljer.

CGH: I Minnesota?

JJT: Ja, på University of Minnesota Press. I USA finns det akademiska förlag som är motståndare till det nya, till exempel University of Chicago Press. Där är man fiende till sådana som Stanley Fish. Fish publiceras på universitet som Johns Hopkins, Minnesota och Nebraska. Men också Harvard University Press har tagits över av de radikala sedan man fick en ny förlagschef. Han var tidigare vid Minnesota. Det är han som fått in Derrida, Foucault, Deleuze och Bataille i systemet. När det blev en plats ledig vid Harvard University Press tog han med sina idéer och sina medarbetare dit. Harvard är alltså numera ett förlag för de nya, inte för traditionalisterna. Förlaget har just givit ut en edition av Paul De Mans samlade verk. Och det var ju inte helt okontroversiellt vid Harvard.

För att tävla med Harvard publicerade då University of Nebraska Press en samling artiklar från de Mans tid som journalist under tyska ockupationen. Även om de Man själv är död pågår en strid om hans arv. Och Harvardförlaget slåss på barrikaderna. Liksom Derrida. Duke University Press har en serie böcker som redigeras av Fish och Jameson. Lentricchia redigerar tidskriften *South Atlantic Quarterly* som också tar upp de nya idéerna. Men hans infallsvinkel är amerikansk, snarare än kontinental. Han redigerar dessutom en serie för University of Wisconsin Press. När det gäller Duke University Press i dess helhet märks inte det nya så tydligt. Förlaget ska ju också ge ut verk av naturvetare och andra, så humanisterna försvinner nästan.

CGH: Vilka kurser ger ni just nu?

JJT: Vi har "Foundations of Western Literature" och "Introduction to Psychoanalytic Criticism". Det senare är en mycket bra kurs som ges av Toril Moi. "Introduction to feminism" leds av Janice Radway. "Patterns of modern thought" och "Modernism" körs med Fred Jameson, men han är inte på campus just nu. Frank Lentricchia är ansvarig för "Literature and

Geology". Vi ger dessutom "Black Woman Writers" och "Topics in Feminist Theory". "Problems in the Theory of Value and Judgement. Axiology and After" är Stan Smiths kurs. Så det finns mycket att välja på.

Vince Pecora

“Ett slags historisk dekonstruktion”

CGH: Du introducerades för mig som tillhörande Frankfurtskolan, stämmer det?

VP: Ja, på sätt och vis. Jag är delvis influerad av den, men mina intressen rör sig över ett brett spektrum av politiska frågor. Jag har arbetat med Edward Said på Columbia University. Jag intresserar mig för frågor om imperialism och internationell politik på ett sätt som Frankfurtskolan aldrig gjorde, så jag försöker komplettera dem. Dessutom är jag mycket kritisk mot hur Frankfurtskolan arbetar idag. Jag har skrivit om Habermas två eller tre gånger och jag blir mer kritisk för varje gång även om jag beundrar honom mycket för det han gör. Jag anser att han är en av de ledande intellektuella idag men ändå tycker jag att jag personligen fått mer ut av Adornos och Horkheimers verk.

Jag har skrivit avsnittet om Frankfurtskolan i en liten guide till kritik och teori som Johns Hopkins universitet producerat. Men de som egentligen representerar Frankfurtskolan här är sådana som Martin Jay. Ofta finns de på de tyska institutionerna. De är mer konsekventa i sin Frankfurthållning än jag. Jag är intresserad men...

CGH: Känner du dig isolerad här, omgiven av filosofiska idealister?

VP: Lite grann. Filosofiska institutionen har vi verkligen inte mycket kontakt med. Och engelska institutionen är mycket empiriskt orienterad. Forskarna där är antingen mycket goda textanalytiker, biografiskt orienterade eller så gör de Shakespeareeditioner. Det finns också litteraturhistoriker av den traditionella sorten. De är intresserade av en empiriskt orienterad litteraturhistoria utan referenser till andra discipliner eller fält och ibland till och med till händelser som kan ha berört de litterära texterna. Jag, däremot, är mycket mer intresserad av interaktionen mellan dessa olika diskurser. Så lika mycket som jag känner kraften i det Frankfurtskolan producerade på

30-, 40-, och 50-talen lika mycket är jag influerad av folk som Foucault men också av en sådan på en gång internationell och mycket amerikansk form av kritik som kommit från Edward Said och i viss mån Fredric Jameson. Både Jameson och Said är eklektiska och hämtar intryck från en mängd olika håll.

CGH: Vad säger du om det europeiska inflytandet på amerikansk litteraturforskning de senaste tio åren? Har det varit stort?

VP: Javisst. Och det kan man se även på de gestalter jag nämnde förut. Said och Jameson har starka kontinentala intressen. Delvis beror detta säkert på att intellektuella traditioner är mycket starkare i Europa än här. Bara det att vi kan tala om *Frankfurtskolan* eller det faktum att om vi skulle tala om Derrida vore vi tvungna att göra det i fenomenologins eller heideggerianismens kontext visar på detta. Att Habermas är en sådan viktig figur beror på att han kom ur en mycket stark tradition och att han är medveten om den tankevärld han arbetade i, även om han reagerade mot den. Han har en mycket seg forskningstradition att kämpa mot och det verkar på mig som detsamma gäller Derrida: han arbetade länge inom fenomenologin och har sedan försökt bryta sig ut. Även Foucault, som länge arbetade inom annales-skolan, inom hela nätverket av lärda som är fokuserade på *Alltagsgeschichte* eller en ny, av många omfattad, strukturalistisk historiografi, måste frigöra sig. Han bryter med traditionen på flera grundläggande sätt.

Men i det här landet har vi inte så mycket av fadersuppror. De intressanta forskarna arbetar med mycket mindre medvetande om traditionen de skriver inom och mot vilken de kan tänkas reagera. I alla fall gör de inget av det i sin forskning. De känner att det de sysslar med är eklekticism och det ger delvis också goda resultat. Det skapar mindre känslor av skuld inför föregångarna. Studenterna är inte så bundna till den person de arbetar med. De är friare att gå sina egna vägar. Det finns ingen känsla för att man borde föra vidare handledarens verk, vilket jag fortfarande tror är fallet i Europa. Och på vissa sätt är det kanske bättre så här. Men å andra sidan innebär det att de starka tänkarna ofta inte blir ompysslade i en tillräckligt tät kuvös ur vilken de kan bryta sig ur.

CGH: Vad tycker du om tendensen att se språket som en isolerad enhet som man kan undersöka separat?

VP: Det tycker jag inte alls om. Jag är mycket mer intresserad av relationerna mellan språket och det historiska språket eller det politiska språket. Jag anser att de tidiga strukturalisternas arbeten, Barthes till exempel, var viktiga så länge de fokuserade på i hur hög grad vårt språk undermedvetet reproducerar vissa gester eller manövrer som är lika mycket del av språket vi använder som de är del av vår känslomässiga inställning till världen. Så det var bra. Edward Saids verk har varit mycket influerat av poststrukturalisterna. De var användbara för honom när han skulle visa hur orientalismens långa tradition hade mindre med konkreta möten mellan öst och väst att göra och mer med den orientalismens diskurs i vilken forskarna var tränade. De västerländska forskarna tog om samma gester, använde samma metaforer, återupprepade formler som tycktes vara neutrala men som i själva verket innehöll ett helt knippe antaganden.

En fokusering på texten hjälper oss att se i vilken hög grad de var ansatta av detta; så långt är det mycket användbart. Men det har också blivit en ursäkt för dem att ta nästa steg, vilket är att se hur den strukturen kom att existera. Och det beror inte bara på språket, inte bara på västerländsk filosofi. Said försökte också se hur man skulle kunna lära sig se vad som finns på andra sidan. Det är inte så enkelt att varje gest är en enkel återupprepning av en tidigare gest för att det är så språket fungerar. Med den sidan av den lingvistiska trosläran har jag det svårt. Då har det blivit formalism, ett sätt att återvända till, som Nietzsche sa, ett atavistiskt hem för själen. Det samma har vi i litteraturforskningen. Det är ett återvändande till det välbekanta, till analyserna, close-readingen — och då känner man sig hemma igen

CGH: Det är sånt som hela tiden pågår i klassrummet.

VP: Just det. För mig tycks det som om dekonstruktionen ofta, trots att man tror att den brutit med den traditionen helt, för tillbaka till detta. Dekonstruktionen i det amerikanska klassrummet sägs ofta vara i skarp opposition till en tidigare formalism, speciellt nykritiken, till tidigare former av "explication de texte" men i själva verket hjälper den oss tillbaks till en

hemkänsla när det gäller texten. Den låter oss visserligen se andra saker i texten men den opererar inom ett territorium där vi alla känner oss mest hemma och dessa grundvalar har litteraturforskningen inte lyckats skaka.

CGH: Det är intressant att se författare som Don DeLillo och Thomas Pynchon åter förbinda litteratur och politik. Kanske det är dags igen för historia och sociologi inom litteraturforskningen?

VP: Det finns starka tendenser till ett återvändande till historiografiska metoder, ett slags mångdisciplinärt historiskt studium. De flesta av dessa metoder är syntetiska och de är 10–15 år gamla. Nyhistoricismen i USA har varit ett område där en mängd forskare känt att här fanns en metod som skulle låta dem se den litterära texten i relation till många andra diskurser, andra kunskapsnivåer. Utan att nödvändigtvis överge en del av de teoretiska insikterna. De vill hålla fast vid att på alla nivåerna finns det en speciell aspekt av din kunskap som alltid kommer att likna texten. Det ger också möjlighet till att se på olika kunskapsnivåer med Foucaults ögon snarare än med den tidigare marxismens. Den försökte alltid föra oss tillbaks till frågor om ekonomiska relationer och klassrelationer.

Med Foucault kunde man mer fokusera på i vilken grad språket — och det kan vara litterärt, filosofiskt eller historiskt — hjälper till att skapa och determinera sättet individen uppför sig på.

CGH: De franska mentalhistorikerna, är de intressanta i sammanhanget?

VP: Ja, här är vi mer influerade av antropologin, inte bara Foucault utan även amerikanska antropologer som Clifford Geertz. Vi kan närma oss materialet nästan från det antropologiska hållet och se att Shakespeares pjäser måste ses i samband med tidens parader och andra ritualer som användes i det elisabethanska samhället. Och vi måste tolka dessa ritualer nästan som en antropolog tolkar ritualer i ett främmande land. Det har kommit en mängd intressanta verk på det här området, ofta fokuserade kring Berkeley och deras tidskrift *Representations*.

CGH: Vilket är det mest intressanta verket inom nyhistoricismen enligt din åsikt?

VP: Det är Stephen Greenblatts. Jag har en massa problem med resultaten nyhistorikerna kommer fram till men jag gillar de teoretiska idéerna. Det är en sak att hålla fast vid tidigare teoretiska insikter och ändå skruva ner tron på kraften i tidigare styrningsmekanismer eller skruva ner ekonomins betydelse i tidigare marxism. Ofta inbillar jag mig att det är ofrånkomligt att nyhistoricismen rör sig mot ett slags historisk dekonstruktion. Detta är problematiskt tycker jag. Men det pågår arbete här. Det bästa jag stött på bland nyhistorikerna har utförts av Louis Montrose. Han skriver mest om elisabethanerna och 1600-talet men han har också gjort intressanta saker om pastoralgenren, där han förbinder hela pastoralpoesin med sociala och ekonomiska konflikter. Vi har båda varit med i en antologi där både sådana som Montrose som framför allt ser fördelarna med nyhistoricismen och sådana som jag som framför allt ser det som saknas fått komma till tals.

CGH: Varför har receptionsteorin som ju har mycket gemensamt med nyhistoricismen inte blivit populär här i USA?

VP: Den var extremt populär under en mycket kort tid. Ja, den har mycket gemensamt med nyhistoricismen. Vissa av de forskare som startade som receptionsteoretiker har sedan gått vidare åt andra håll. Jane Tompkins är ett mycket bra exempel. Hon är en amerikanist som arbetar med 1800-talet och som varit tongivande vid Duke i att betona i vilken hög grad texter som inte tillhör kanon borde vara del av kanon. Hon startade som receptionsteoretiker. Hon studerade för Stanley Fish och blev sedan hans fru. Hennes första bok var om reader-response-teori. Och Stanley Fishs eget tidigare verk stod mycket i skuld till en sorts receptionsestetik. Det hörde samman med verk som tidigare beundrats här, Roland Barthes tyngdpunkt på "readerly" respektive "writerly" texter till exempel. Det som hände var att reader-response-teorin snabbt expanderade till att börja tala om tolkningsgemenskaper. Sedan förenades detta med en större ide om en sorts social reception. Denna idé i sin tur gick upp i den kulturella materialismen, intresset för hur vissa samhällen eller grupper inom dem läser/mottar vissa tex-

ter. Virginia Garnier i Stanford är ett exempel på den trenden. Hon arbetar med hur engelska arbetarklassmänniskor skapade självbiografier, ibland utan att veta att det var det de gjorde. De skrev dagböcker etc. Sedan använder hon det som material för en rad reflexioner kring arbetarklassens självbild och dess förståelse för frågor som vi annars bara brukar se ur ett välutbildat medelklassperspektiv. Jag menar inte att receptionestetiken har försvunnit men den blev helt enkelt absorberad av andra frågor. Det finns folk, i olika tyskinstitutioner och även i andra, som fortfarande är intresserade av figurer som Jauss och ännu mer Gadamer.

CGH: Vad skriver du själv om?

VP: Jag skriver ur perspektivet att jag vill visa vilket grepp texter och diskurser har på oss. Sedan försöker jag också bryta mig ur det perspektivet. Det mesta av vad jag säger handlar egentligen om Clifford Geertz och antropologin och det inflytande den haft på litteraturforskningen, inklusive hela begreppet "lokalkunskap" som Geertz lanserat. Min tes är att lokalkunskap är ett begrepp som mycket lätt kan tas upp i litteraturforskningen och exemplet jag använder är en tolkning av det indonesiska samhället vid mitten av 60-talet. Men det är klart att om man ser på det större politiska spelet i området 1965 så ser man att "local knowledge" inte räcker för att förklara det som pågår.

Det är en bok som publicerades förra året och det är ett försök att arbeta vidare på vissa idéer i Frankfurtskolans verk och speciellt hos Lukács. Idén om social rationalisering till exempel. Jag försöker se hur man kan använda det perspektivet för att titta på vissa centrala, engelska berättelser från sekelskiftet. 1900 är nyckelåret — eller åren mellan 1898 och första världskriget. Det är ett försök att se på modernismen utan att vare sig använda elitlitteraturens perspektiv predikad av konstens överstepräster eller en sorts Mallarmélinje som abdikerade från varje samband med verkligheten eller representation av verkligheten. Jag vill inte inta någon sorts Lukács-perspektiv. Men jag försöker också ta avstånd från idén att modernismen därför att den var experimentell eller därför att den defamiliserade formler gjorde något slags fundamentalt revolutionärt, kritiskt eller politiskt arbete. Jag tänker hålla mig mycket nära (men ändå inte gå på) Adornos linje vad

det gäller modernistisk konst: att det representerar en utopisk projektion. Så genom att använda vissa insikter i Frankfurtskolans sociala teori försöker jag hitta ett annat sätt att tala om litterära texter — och som jag sa om Conrad, att ta in imperialismen på ett grundläggande sätt som inte Frankfurtskolan skulle gjort det. Jag tror på att det finns en möjlighet att läsa som inte prövats förut. Jag skriver bland annat en bit om Habermas, upplysningen och antisemitismen i en bok som kommer ut snart. Historiska institutionen här har satt ihop den och den handlar om ”den slutliga lösningen”. Titeln är *The final solution and the limits of representation*.

CGH: Vad ska din nästa bok handla om?

VP: Det vet jag inte. Jag har precis startat ett projekt som kommer att betona den roll ett visst etnografiskt perspektiv inom modernismen har haft på den samtida teorin. Det handlar om den distinktion man får hos Bataille, men även tidigare, mellan vad man kallar moderna kapitalistiska ekonomier och äldre symboliska ekonomier i vilka senare alla som kunde slösade. När vi kommer till Derrida verkar det vara ett motgift till den hegelianska tanken, till allt dialektiskt tänkande som producerar något tredje, ett nytt steg, som ger tanken, som Derrida säger, att man vunnit ränta på ens investeringar. Det är historien om den västerländska filosofin, det är Hegelianskt, dialektiskt. Marx fångas också i det, precis som alla andra. Mot den tanken har vi det poststrukturalistiska tänkandet, åtminstone efter Bataille, en känsla för att motgiftet mot detta är öppenheten i den symboliska ekonomin där vi har förbrukande/slöseri utan förväntningar på att få tillbaka, få ränta. Och detta tycks vara den verkliga revolutionära gesten. Jag är inte övertygad om detta så ett av mina mål är att spåra vad jag kallar ett etnogram. Det finns redan i Lévi-Strauss verk ett försök att komma bort från vår etnocentrism, våra värderingar och öppna ett gap mellan primitiv tanke och modern. Jack Goody är en engelsk antropolog som har varit mycket bra på att försöka motbevisa Lévi-Strauss från ett mer marxistiskt perspektiv. Men jag tror att det finns inlagt i mycket av den samtida teorin, speciellt den franska. Tanken är att gesten är motståndet mot traditionell, västerländsk, dialektisk tanke. Själv tror jag att detta är en fabel, en version av Den Andre.

Jag har också planer på en bok som bygger på en del saker jag skrev i samband med min avhandling. Den skall se på modernismen men ta in ett bredare spektrum av texter än förra gången, från Hardy till Virginia Woolf. Den ska fokuseras på några av de kanoniska texterna och försöka göra upp med några av de mer hermetiska läsningarna av den modernistiska visionen och också motstå de lättköpta perspektiv som kommit upp genom postmodernismen. Postmodernismen har gett oss en mycket bekväm idé om hur vi ska assimilera det moderna till en idé om något på en gång logocentriskt och organiskt estetiskt. Och det är säkert bekvämt om man vill visa att man är fri från illusioner men jag tror inte det är en korrekt karakterisering av modernismen. Jag försöker inte säga att modernismen på något sätt är revolutionärt positiv. Men det finns forskare som gjort bra arbeten på det problemet, t. ex. Russell Berman som är vid Stanford eller Columbia i år. Han har skrivit om modern tysk litteratur. Andreas Huyssens verk är också bra.

Jag är mycket intresserad av antropologi. Jag läser just nu Bronislaw Malinowskis dagbok från Nya Guinea. det är ett fascinerande dokument. Många antropologer har skrivit om det, till exempel Geertz. Malinowski beskriver hur han först chockeras av infödingarnas sätt att leva. Etnocentrismen flödar. Han är på sätt och vis Kipling eller Konrad och han älskar det.

Mitt förhållande till antropologer är mycket kluvet. Jag ser dem delvis som det imperialistiska västerlandets förlängda arm samtidigt som jag behöver dem.

CGH: Vad kommer att hända inom litteraturforskningen i framtiden?

VP: Det är tydligt att det kommer att bli stora förändringar inom kanon. Vissa författare, som Shakespeare och Dickens, kommer att överleva men det kommer att uppträda betydligt fler kvinnliga författare och minoritetsförfattare. Mest inom amerikansk litteratur, mindre inom den engelska. Antologierna kommer att bli tjockare trots att det blir färre dikter av Eliot. Men sedan finns det naturligtvis en revolutionär grupp som vill avskaffa kanon totalt. Det kommer dock att ta lång tid. Men lärare kommer alltmer att få göra egna minikanon. Problemen kommer att bli speciellt stora i de

högre examina. Svetten kommer att flöda hos examinatorerna inför de diskussioner som kommer att äga rum mellan lärarna. Vilken läslista ska vi ha inför den och den examinationen? Det kommer att bli en stridsfråga.

När det gäller litterära rörelser i framtiden är det redan tydligt att de som sysslar med texter som legat utanför den traditionella kanon ofta sysslar med mycket elementär textanalys och biografisk information. De måste alltså kunna reproducera alla de gamla litteraturvetenskapliga greppen och kommer aldrig fram till den samtida teorin. När man studerar till exempel James Baldwin eller Richard Wright kan man inte undvika frågan om biografiska läsningar och annat som "high theory" försökt göra sig av med. Folk har inte kommenterat detta så mycket men jag tror att det kommer att fortsätta vara en viktig kraft i den närmaste utvecklingen. Kritikformer som teorin trott sig göra sig av med kommer att bli nödvändiga. När man talar om "svart litteratur" så har man ett problem redan där för det man talar om är ju en färg på huden. Den biografiska litteraturforskningen tycker jag för det mesta är konservativ, man skriver "den store mannens" biografi. Men det finns också produktiva motkrafter, att ta fram "motminnen". Det finns intellektuella biografer som är intressanta. Även en sådan som Edward Said som inte brukar anses vara biografiskt orienterad har nyligen skrivit en essä om intellektuella som sysslar med tredje världen. Han försöker spåra deras rötter utanför akademien och deras roll inom den. Överhuvudtaget har den biografiska forskningen ofta funnits där bakom mer pråliga intellektuella metoder.

Problemet med teori i USA är att den är ekonomiskt styrd, ganska öppet till och med. Har du pengar startar du ett litet program eller en "Think Tank" någonstans och plötsligt sysslar du med teori. Den tenderar då att bli mycket eklektisk och oftast famlar den bara omkring eftersom den egentligen inte har någon naturlig plats där, ingen inre drivkraft. Detta har gjort att teorin fått en aura omkring sig att vara mycket elitistisk, mycket hermetisk, mycket uppe bland molnen. Den mår som bäst när den slipper studenter etc. Och det är synd! Vissa institutioner köper upp teoretiker utan att veta hur de ska använda dem.

CGH: Det har antytts för mig att prefekten här har sådana tendenser.

VP: Visst finns de, men jag tillhör ändå hans supportrar. Här finns trots allt en vilja att få det att fungera. Och prefekten har svarat mot ett verkligt behov. När jag kom hit för fem år sedan fanns det bara en person som var intresserad av teori bland de ca 70 lärarna här. Och han sysslade bara med dekonstruktion. Intellectuellt saknades det något. Detta var en institution som etablerat sitt rykte för 20 år sedan och sedan inte förändrats. Så prefekten har gjort ett bra jobb. Han har stött de tre-fyra av oss som är intresserade av teori. Men visst finns det ett motstånd på institutionen.

CGH: Vilka kommer att bli de viktigaste institutionerna inom litteraturvetenskapen under 90-talet?

VP: Det är svårt att säga. Sedan en tid tillbaka har vi haft det så i USA att man för att kunna förbättra sin ekonomi och sin akademiska ställning har varit tvungen att flytta på sig ofta. Man köps upp av olika universitet. Vi har fått ett "stjärnsystem". Nyligen har ett antal universitetsadministratörer börjat säga att vi kan inte fortsätta så här, vi har inte råd längre. Men fortfarande är det en massa flyttande. Och delvis är det inget fel på det. Så har till exempel någral universitet i Södern upptäckt att de vill skaffa sig bra forskare: University of Texas, Rice University, Duke University.

På bara fem-sex år tycks Duke ha blivit den plats där saker och ting händer. Men lika snabbt som Duke skapade sin position, lika snabbt kan den falla samman. Hela franska institutionen lämnade Johns Hopkins för inte så länge sedan och gick till Emory. Sådant kan hända mycket fort. Ända tills för två år sedan hade Berkeley en av de bästa litteraturinstitutionerna i landet, men många har åkt därifrån. En plats som Yale fortsätter naturligtvis att vara stark — Cornell också.

Bland de institutioner som har haft problem finns Harvard. De sista 15 åren har det stått illa till där. De hamnade i den positionen att de var emot varje form av förändring och grävde ner sig i skyttegravarna. Inget som hänt i litteraturforskningen de senaste 20 åren kom innanför dörrarna. De blev väldigt inkrökta i sig själva. För några år sedan bad de faktiskt en utanförstående kommitté att titta på institutionen och föreslå förändringar. Men Harvard kan naturligtvis alltid komma tillbaka.

Princeton har också haft problem de senaste åren. Ett tag såg det ut som om de skulle samla på sig en viktig feministisk grupp men det föll samman. Jag är mycket hoppfull när det gäller UCLA. Vi kan nog få ihop en bra grupp. University of California skaffar sig visserligen inte så många stjärnor. Hillis Miller finns naturligtvis i Irvine men han är ett undantag. De franska ljusen, Derrida till exempel, stannar fem veckor här och där. University of California har inte tillräckligt med pengar för att ge stjärnorna så mycket förmåner under bordet som de kan få på andra ställen. Ett problem på engelska institutionen är till exempel att man inte kan förhandla sig till färre kurser och ofta är det det stjärnorna vill, att undervisa mindre. De privata universiteten har mycket större frihet att komma med olika erbjudanden. Ett ställe som Berkeley skapade sitt goda namn inte genom att hyra in folk utifrån utan genom att hålla fast vid de bästa yngre lärarna som utbildats där. Harvard gör tvärtom.

David Lloyd

“Vi måste gå in för en intellektuell snarare än en professionell hållning”

CGH: Hurdan är Berkeleys ställning inom litteraturvetenskapen?

DL: Berkeley är känt för sina nyhistoriker. Jag råkar räknas in bland dem, men jag anser mig inte själv som nyhistoriker. Det som händer vid Berkeley är mycket mer varierande. Du talar väl med Stephen Greenblatt och Catherine Gallagher? Hon arbetar med tidskriften *Representations* och är en av de mest spännande av nyhistorikerna. Hon har skrivit en bok om den engelska 1800-talsromanen och dess sociala kontext. Den heter *Industrial Reformation of the English Novel*. och det är en mycket intressant bok. Hon använder socialt material på ett subtilt och intresseväckande sätt. Hon är absolut värd att träffa. Du vet, nyhistoricismen är egentligen ett fenomen inom renässansforskningen fast den sedan gick ihop med olika andra riktningar som till exempel American Studies.

Bland amerikanisterna finns det en stor mängd inriktningar. Genaro Padilla är tyvärr inte här. Han sysslar med chicano-studier. Han försöker rekonstruera en hel tradition, som bevarats av the Byecroft Library. Byecroftbiblioteket samlade in självbiografier av chicanos.

Padilla håller på att rekonstruera den här självbiografiska traditionen ur dokument som ännu inte publicerats och han för fram den till 1900-talet. Det är fascinerande att se hur en osynlig tradition blir synliggjord.

Han dekonstruerar sociologernas verk och skapar vad han kallar ”självbiografier”, egentligen är det muntliga intervjuer. Och han dekonstruerar deras vetenskapliga apparat för att få fram en självbiografi uppbyggd som en berättelse. Det är som att återfinna en fundamental berättarlust i det sammanhang där den ingår.

CGH: Finns det några chicanoförfattare här?

DL: Ja, Gary Soto till exempel. Du kan väl prata med några på chicano-avdelningen. Den intressantaste på den litterära sidan i chicano-studies är en kvinna som heter Norma Alacon. Hon gör mycket intressanta saker om de flesta chicanoförfattarna och återskapar traditionen, men hon använder också poststrukturalistisk teori för att ta upp frågan om minoritetslitteratur.

Det finns ett ökande intresse för chicanoförfattare. En lärare här har skrivit en tvåspråkig bok, som heter *Loving in the War Years*. Den handlar mycket om assimilationsprocessen. Något av det intressantaste, som du kanske vill titta på, är en bok som heter *This Bridge Called my Back*, en antologi med amerikanska färgade kvinnor, en ögonblicksbild av det nya fältet.

Multikulturalismen är en väldigt viktig trend. Studentkåren är etniskt väldigt varierad och det som är viktigt för dem är att de olika litteraturerna blir representerade. Det är faktiskt svårt vid den här institutionen att påstå, att det eller det verket inte är värt att läsa.

CGH: Vad arbetar du själv med just nu?

DL: Just nu arbetar jag på ett projekt om den estetiska kulturens historia. Dessutom håller jag på med ett projekt som tar upp bruket av historia och studerar statens kultur, dvs. den tradition i England med vars hjälp överheten får fram lojalitet mot staten.

CGH: Är det korrekt att säga att teori som abstrakt enhet är på väg ut och historia inne igen?

DL: Det är sant men jag tror att det är en väldigt teoretiskt informerad historia som kommit igen. Det är inte den gamla historicismen. The New Historicism är influerad inte bara av marxistisk teori utan av den kontinentala filosofin.

CGH: Hur är det med den franska mentalitetsforskningen?

DL: Den har varit väldigt viktig, speciellt för nyhistorikerna. Att starta med detaljstudier av det sociala livet har varit en utgångspunkt även för dem.

Jag tycker att det är intressant att de som arbetar med minoritetslitteraturer här sysslar med liknande ting, speciellt inom forskningen kring afroamerikansk kultur. Men de har inte samma stolta teoretiska anspråk.

CGH: Hur ser maktstrukturen ut på din institution?

DL: Maktstrukturen här är faktiskt väldigt rörig, och jag och andra tycker, att vi skulle sätta oss ned och prata om vad vi gör. Det fanns ett klarsynt ögonblick för så där tio år sen. Det var eran med David Miller, Frances Ferguson, Walter Michaels och Joel Fineman. Den var ganska kontroversiell. Det var före min tid, men det tycks ha varit en mycket omtvistad period. Kontroversen nu gäller utbredandet av kanon i riktning mot studiet av minoriteter. Afroamerikanisterna har svårt att ena sig om hur de vill gå fram. Under tiden har vi nu ett par lärare, som undervisar i chicanolitteratur. Vi har en kvinna som arbetar med indianska självbiografier, Hertha Wong. Hon har just kommit hit. Jag tycker att hennes arbete liksom Padillas är väldigt intressant. Hon rekonstruerar den infödda amerikanska självbiografiska traditionen från tiden i tält och fram till idag.

CGH: Några intressanta forskare här som du vill nämna?

DL: Brian Stark. Jag har läst en del av hans arbeten och tycker att de är spännande. Han arbetar med läs- och skrivkunnighet och oralitet under medeltiden. Det intressanta med hans arbete är hur han kritiserar Ongs modell, det vill säga att oraliteten trängs undan av skrivkunnigheten. Så vitt jag förstår har han studerat medeltiden mycket intensivt för att visa hur oralitet och läs- och skrivkunnighet sammanföll.

Ett annat namn är Elizabeth Abel. Jag arbetar med henne. Hon är den mest kända av de feministiska kritikerna vid vår institution. Feminismen är mycket stark här. För mig har den varit mycket, mycket viktig. Från början arbetade jag med irländsk nationalism som minoritetstradition och för mig var det arbete som gjordes inom feminismen, speciellt deras sätt att nytänka i termerna utestängning och kanonisering, mycket viktigt. Det intressantaste debattområdet i feminismen är förstås frågan om vit feminism och tredjevärlden-feminism och hur den ska artikuleras.

CGH: Vad anser du om Mitchel Breitwieser?

DL: Jag tänkte faktiskt just nämna honom. Han är en av de intressantaste om man tänker på rehistoriseringen av ämnet. Hans första verk var djupt historiskt inriktat. Det rörde sig om sättet att porträttera människan under den puritanska perioden i Amerikas historia så han studerade Franklin och Cotton Mather. Han granskade deras författarskap och strukturerna i dem ut en litterär synvinkel. Sedan har han gått över till Mary Rawlandsons berättelse om sin fångenskap hos indianerna. Han har skrivit en bok om det. Den försöker rekonstruera hur en kvinna kan använda sorgen för att nå förbi en mycket puritansk ideologi och ge en redogörelse för erfarenheter från, motiv för och reaktioner på den erfarenheten. Han använder psykoanalys och hegeliansk förståelse av sorg för att öppna hela perioden. Det är en mycket fascinerande bok.

CGH: Vi verkar leva i en eklektisk tid där forskare fritt väljer bland en mängd metoder och infallsvinklar.

DL: Det är det jag säger om det nya trenden i riktning mot historia, att den är mycket teoretiskt grundad och använder alla slags modeller.

CGH: Finns det forskare av den äldre skolan här som är skeptiska mot nya idéer?

DL: Vid Berkeley finns det inte så många gammalhistoriker, men däremot folk som formats av nykritiken. Jag kan inte säga, att jag personligen mött fientlighet mot mitt arbete, kanske därför att jag sysslar en hel del med när läsning. Ibland kan det finnas verklig fiendskap mot olika intressen, det varierar. Det är bland annat därför jag säger att vi borde sätta oss ned och tala om det. Det varierar från att kandidater till jobb blir intervjuade och inte antagna för att de inte har de rätta åsikterna. Vid andra tillfällen kan man möta specifikt motstånd mot att införa program för cultural studies vid institutionen, det andra område som jag är mycket intresserad av. Våra nyanställningar har varit mycket sporadiska och jag tror att vi mycket noga behöver tänka på i vilka riktningar vi vill växa. Det finns tre viktiga områ-

den vi bör sikta på: 1. Minoritetslitteratur, 2. Cultural studies (för att ge plats för mer filmanalys och populärkultur osv.) och 3. Litteratur från tredje världen. Jag har just nu den enda kursen vid engelska institutionen om detta, Abdul JanMohammed är borta. Han har skrivit en bok om afrikansk litteratur, en mycket viktig bok, och för tillfället skriver han om Richard Wright. Det är han som undervisar i afrikansk och afroamerikansk litteratur. Så för tillfället är jag den ende som undervisar på det området, och det betyder att jag har överfullt — jag skulle ha ett seminarium för 20 personer och 40 försökte komma in.

Det jag skulle vilja se här är att man underlättade tvärvetenskaplig forskning mer. Vi har en informell grupp som studerar kolonialism. Gruppen består av historiker, antropologer, litteratur- och språkvetare. Och det har varit mycket givande.

CGH: Vad tror du kommer att hända under 90-talet?

DL: Jag tror att de områden jag nämnt kommer att expandera. Jag tror att det kommer att bli mer gjort om kolonialism, minoritetslitteraturer och cultural studies. Jag har arbetat med sådana frågor sedan jag började doktorera och det tog lång tid att få folk att förstå det viktiga i det. Nu är Berkeley bara vitt till 40 procent och studenterna har mycket bättre kontakt med den tredje världen så naturligtvis har intresset ökat för sådan forskning.

CGH: Har ni några benhårda teoretiker på Berkeley, sådana som flyr texten och historien?

DL: Vi har Avital Ronell, vår "lady of theory". Hon är förmodligen den av oss som mest ägnar sig åt dekonstruktion här. Hon har en mycket tillgiven grupp studenter men hon är också en stridbar kvinna som aldrig säger nej till en strid om hon ser möjlighet till en sådan. Även om min egen forskning ligger långt från hennes och dekonstruktivisternas beklagar jag att det uppstått en spricka mellan oss. Derridas arbeten var mycket viktiga för min generation.

En annan sak jag hoppas på för 1900-talet är att amerikanska akademiker återgår till att se sig som traditionella intellektuella istället för som nu

som professionella yrkesmän som ser som sin uppgift att bara vidarebefordra kunskap som leder till ett yrke. Många av mina kolleger går om inte explicit så implicit in för detta. Vi måste gå in för en intellektuell snarare än en professionell hållning. Och intellektuella är inte bara intresserade av teori utan också de praktiska problem ett samhälle står inför. Jag var på ett Mandelamöte på campus och kände hopp inför framtiden inför det engagemang studenterna visade. Visst kändes det när Östeuropa föll samman och sandinistas förlorade men här i Berkeley har i alla fall inte högern segrat.

CGH: Vad vill dina studenter skriva om idag?

DL: De flesta studenter som skriver för mig är intresserade av kvinnliga svarta författare och tredje världens litteratur. Men de har ju å andra sidan valt att gå för mig för att de är intresserade av rasfrågor, könsfrågor och klassfrågor. Det är naturligtvis lätt att deras studier blir enbart självbekräftande. Men jag försöker göra deras förståelse av dominans- och strukturproblematiken mer sofistikerad. Hur relaterar man Frederick Douglass självbiografi till å ena sidan blues och work songs och å andra sidan till Benjamin Franklins *Självbiografi*? Jag försöker peka på de motsägande dragen i varje kamp mot förtryck. Jag tycker också under de senaste 5–6 åren att jag lyckats. Visst finns fortfarande det där initiala motståndet mot "dead, white males" men jag arbetar på att få dem att se det komplexa i det hela.

Nationellt har det ju kommit en högerbacklash mot den typ av undervisning jag bedriver men i Berkeley har det inte varit så tydligt. Här är det mer tillfälligt och enstaka. I språkinstitutionen var det till exempel ett tag ett starkt motstånd mot att gå utanför de europeiska språken men eftersom alltför många studenter är intresserade av kulturer från andra delen av världen fick de ge med sig. Å andra sidan hörde jag senast här om dagen några av mina påbyggarstudenter säga att de av en lärare blivit avrådda från att skriva om en chicanoförfattare för han var inte värd att läsa. Jag misstänker starkt att han inte läst de författare han varnade för.

Det som oroar mig mest är att de inte verkar lita på studenterna. Att studenterna själva kan välja den litteratur de behöver för sina projekt. Jag gjorde själv mina studier i Cambridge i England och där går man bara in

och säger vad man vill göra, ingen ifrågasätter ens kapacitet att göra det. Min egen erfarenhet är att studenterna läser vad de behöver för sina syften. Och det inkluderar också den litterära kanonen. Jag arbetade själv i Cambridge med en obetydlig irländsk 1800-talspoet. Han var en av huvudfigurerna inom den irländska nationalismen men enligt min mening mycket kritisk till nationalism. Jag är själv irländare så jag har en viss förståelse för hur minoriteter bemöts.

CGH: Vilka är de viktigaste amerikanska universiteten för litteraturvetenskap just nu?

DL: Berkeley vill gärna se sig som ett av dem. Engelska institutionen är bra och mycket mångsidig. Sedan har vi Cornell och Duke är naturligtvis mycket intressant. Columbia har en mängd bra forskare liksom University of Pittsburg där Spivak och Colin McCabe är.

CGH: Har det kontinentala inflytandet minskat nu?

DL: Nej, det är fortfarande viktigt med den fenomenologiska traditionen, Heidegger osv. Vi amerikaner är inte vana vid det strikta filosofiska tänkandet och vi behöver det. Receptionstänkandet har aldrig riktigt slagit igenom i USA, trots att Iser är här. Jauss har aldrig varit viktig. Den stora tyska grejen är Frankfurtskolan! Viktiga tidskrifter är *Cultural Critique*, *Discourse* och *Social Text*. "The society for critical exchange" producerar en fotokopierad tidskrift som består av work in progress. Att läsa den är ett utmärkt sätt att hålla sig ajour med vad som händer.

Jean Howard

“En andra våg av marxistiskt-feministiskt arbete”

CGH: Hur ser du på förhållandet litteraturhistoria — litteraturteori?

JH: Jag tror att historiefrågan och teorifrågan hör ihop. I amerikanska sammanhang har Foucault auktoriserat en viss historicism, som utvecklats tillsammans med resultaten av den poststrukturalistiska teorin. En av nyheterna nu är att man försöker knuffa dekonstruktionen i riktning mot ett hänsynstagande till det sätt på vilket olikheter och förändringar är historiskt betingade. Det för tillbaka till historiska områden men med en helt annan teoretisk utrustning än den med vilken man bearbetat de historiska områdena förut: till exempel genom att teoretisera ämnen, att teoretisera motstånd, att teoretisera konstruktivitet inom alla de sociala kategorier folk förs till. Så jag tror inte att teorin någonsin förlorat sin historiska dimension i den amerikanska universitetsvärlden. Den finns kvar här i nyhistoricismen (genom impulsen från Foucault) och i den feministiska historiologin. De har verkat under samma period som de Mans dekonstruktion och andra ohistoriska former.

CGH: Hur ser din litteraturvetenskapliga karriär ut?

JH: När jag studerade vid Yale, var jag mest gammalhistoriker och nykritiker. Min början som teoretiker och anhängare av political studies kom när jag blev forskarassistent. Mitt arbete har inspirerats av Foucault och av den amerikanska nyhistoricismen i kalifornisk version. Jag sysslar med renässansen. Men jag har också påverkats av den poststrukturalistiska marxismen, av en forskartradition som börjar med Althusser och fortsätter med Eagleton och Raymond Williams och Stuart Halls humanistiska marxism. I de amerikanska sammanhangen dyker Jameson och Spivak upp. Och till det kommer mitt feministiska intresse som har en helt annorlunda och mycket varierande bakgrund. Det började med en feministisk nyskrivning

av kulturhistorien som historicerade kategorierna i vilka könsskillnader struktureras. Jag började se hur dessa konstruktioner har att göra med kapitalismens utveckling. Hur kvinnors arbete, produktivt och reproduktivt arbete, hänger ihop med det som jag först trodde var lingvistiska, diskursiva konstruktioner av könsskillnader.

CGH: Vad har du skrivit om hittills?

JH: Den första boken jag skrev handlade om Shakespeare som teaterman. Det andra arbetet var en samlingsvolym gjord tillsammans med en annan kvinna. Den hette *Shakespeare Reproduced* och innehöll politiska sätt att läsa Shakespeare. De flesta bidragen är feministiska och marxistiska.

CGH: Så den första boken var ganska traditionell?

JH: Ja, den var inte ens gammalhistorisk. Den tog upp scenteknik. Det är formalistiska grejer, tekniska synpunkter på hur pjäser sätts ihop. Så min rörelseriktning har varit från humanistisk formalism mot politisk kritik. Den bok som jag håller på att avsluta just nu heter "Discourses of the stage" och är en marxistisk-feministisk läsning av renässansdramat. Den ser på scenens materialistiska historia, hur den är förbunden med de moderna varuproduktionsformerna, hur dess representationella strategier är en del av kulturen som handelsvara och hur könsrollerna konstrueras på denna scen.

CGH: Hur konstrueras könsrollerna?

JH: Ja, det är komplicerat. Först av allt måste man ta itu med uppförandesidan. Den offentliga teatern är till exempel ett ställe dit många kvinnor kommer som åskådare, men teatern har bara pojkskådespelare. Man får en sorts motsättning här mellan uppförandet och den befolkning till vilken den riktas.

Teatergåendet som en potentiellt subversiv syssla för kvinnor har jag gjort en hel del arbete om. Varför det delvis var så oroande för kvinnor att gå på teatern, varför puritanerna var så ivriga att få bort kvinnorna från tea-

tern och varför de fortsatte att komma, betyder något historiskt sett. Sedan ser jag också på det sätt på vilket en helt manlig skådespelartrupp arbetar inför en publik av både män och kvinnor. Det gör könskonstruktionen till ett mycket ostadigt fenomen på denna specifika, representationella plats. Jag studerar på vilka olika sätt den materiella skådespelarpraktiken och de ideologier som ligger i de skrivna rollerna ibland motsäger varandra och exakt hur det går till. Sedan ser jag på olika genrer i vilka könsroller framställs. Detta blir mera formaliserat: det sätt på vilket olika genretraditioner arbetar med samma material, hur allt detta hänger ihop med en speciell sida av produktionen vid ett speciellt tillfälle i den ekonomiska utvecklingen i England.

CGH: Fanns det några kvinnliga dramatiker då?

JH: Den enda pjäsen skriven av en kvinna är *The Tragedy of Mariam* skriven av Elizabeth Cary. Kvinnorna blev dramatiker först efter restaurationen. De kom med på scenen då och då började de också skriva.

CGH: Hur kom det sig att du gick från traditionell litteraturhistoria till marxism och feminism?

JH: Det är intressant. Jag var vid Syracuse University där jag ledde forskarutbildningen. Det var ett ställe som var väldigt teoretiskt aktivt. Det kunde vara det, därför att det inte fanns så många mäktiga äldre professorer som kunde hålla institutionen kvar i det förflutna. Den var inte Ivy League, så den hade inte en massa traditioner. Min åsikt om de amerikanska institutionerna är att de som ligger i periferin är de där det händer mest och det är vid Ivy League som det händer minst. Det är inte helt sant, det stämmer inte på dekonstruktivismen, men i stort sett kan man påstå det. Jag hade tur som fick mitt första jobb på ett ställe där det fanns en viss frihet. Vi var några stycken där som helt enkelt var intresserade av teori. Vi läste välunderättade tidskrifter och ändrade läroplanen för nybörjarstadiet så att det inte längre är så historiskt orienterat utan mycket mer teoretiserat. Det fanns vissa specifika ting hos den institutionaliserade sidan som gjorde det möjligt att utforma denna intellektuella självbiografi, men den är inte bara

personlig — en mängd människor som utbildades på 60- talet på relativt gammaldags sätt har genomgått samma utveckling på grund av förändringen i hela yrket under de sista tjugo åren. Folk ändrar sig olika fort, de väljer mellan olika ställen, men det är ingen ovanlig utveckling. En mängd människor har gjort karriär på något de inte visste när de doktorerade. Och det är intressant att på sextiotalet hade folk politiska bindningar, men utanför institutionerna. Mina samtida var inblandade i Vietnamprotesterna osv., men det hade inget att göra med deras intellektuella arbete. Man hade studierna och livet utanför lärosalen. Nu har den generationen funnit ett sätt att förena de två.

CGH: Har det inte blivit så att där man förut hade en praktik utanför universiteten men ingen teori innanför har man nu teorin innanför murarna men ingen social praktik?

JH: Det är inte sant beträffande feminismen. Marxismen har aldrig varit djupt rotad här i landet vare sig som intellektuell eller social praktik. Och fast det finns en bakåtblickande historia beträffande marxismen på trettio-talet, som börjar dras fram först nu, därför att McCarthy-eran var så mäktig, att vi först nu börjar komma ifrån den till vår egen historia av radikalt tänkande. Men feminismen är det som förenat social praktik och studie- och forskningspraktik. Och det är fortfarande den viktigaste politiska rörelsen i landet.

CGH: Har inte marxismen och feminismen kommit att kopplas ihop med 68-generationen?

JH: Det finns en marxistisk-feministisk historia, som jag känner väl till från Storbritannien på 70-talet. Den var ofta inte baserad på litteratur utan på sociologi. Den försökte skriva om de marxistiska kategorierna för att få med kvinnorna. Man tar produktionskategorierna och utvidgar dem till att innefatta hela den husliga sfären, reproduktion i den materiella betydelsen av kroppar, reproduktion som etablerande av utbildning och medborgare som stannar kvar i den husliga sfären. Vi försöker se detta på nytt sätt i termerna arbete och produktion. Detta hade, och har fortfarande, en stor bety-

delse och feministerna behöver de kategorierna, de behöver den sortens arbete. Men de nyare marxistfeministerna tar allt detta för givet. Det är inte glömt men de försöker gå vidare och teoretisera frågor om subjektivitet på ett postalthusserianskt sätt. Vi håller inte längre på med ekonomiska frågor. Nu arbetar vi med subjektivitetskonstruktion och förbindelserna mellan de sätt på vilka subjekt konstrueras och sådant som ekonomiska olikheter och relationerna mellan subjekt och mäktiga sociala institutioner. Det är där som betoningen på Foucault kommer in. Men detta är en andra våg av marxistiskt-feministiskt arbete, inte riktigt så orienterad mot arbete i materiell mening, vad som är synligt och vad som är osynligt och hur arbete könsfördelas på de självklara sätten. Man har gått över till andra ting.

CGH: Men fortfarande finns det väl mer traditionella feministiska litteraturforskare?

JH: Ja, de sysslar bland annat med projektet att rekonstruera kanon. Att söka upp kvinnliga författare och därför skriva om kanon är vad man håller på med på alla områden i USA just nu. I renässansen har man utvidgat så mycket att det nästan är ofattbart hur många nya texter det finns att studera. På samma gång arbetar feminister med konstruktioner av könsskillnad i texter, som inte nödvändigtvis skrivits av kvinnor. Och de här bägge projekten går samman ibland. Ibland kämpar de mot varann. Det är två projekt.

Feminist studies kommer ut med en essä av mig om just det här ämnet: relationerna mellan feminister som arbetar med kvinnolitteratur och med att upptäcka texten och feministiska teoretiker som arbetar med teorierna för könskonstruktion i texter kanske skrivna av män och hur dessa bägge projekt är och inte är besläktade, var de strider mot varann. Det första projektet förbinds ofta med en liberal feminism och lika-rättigheter-idén om "vi också." Den poststrukturalistiska feministiska teorin arbetar ofta helt annorlunda och var går de två arbetssätten samman, var passar de ihop? Jag tror att de gör det, men jag tycker att det måste teoretiseras.

CGH: Hur förhåller sig feminismen till de andra nya rörelserna?

JH: Jag tror att det är feminismen som kommer att hindra politisk kritik av alla slag från att bli ett slags lyotardiskt hyllande av den rena differensen, där man i realiteten blir postpolitisk. Feminismen tycks mig ha accepterat alla slags poststrukturalistiska och postmoderna premisser, men den tror fortfarande på intervention och på politisk handling. Det är på det området den förenar sig med den postkoloniala och den svarta rörelsen. Den mest energiska kritiken i USA just nu är feministisk, svart och postkolonial. Där finns det en känsla av rörelse framåt. Man tar poststrukturalismen för given, fortsätter vidare och insisterar på att man fortfarande kan teoretisera ett visst aktionsbegrepp, att man fortfarande kan tala om politik.

CGH: Derrida tycks mer eller mindre ha försvunnit här?

JH: Derrida användes av feministerna, ungefär som Spivak. Aldrig, aldrig har man brutit forbindelsen med dekonstruktivismen och det av mycket goda skäl. Det håller ens arbete hederligt.

CGH: Frankfurtskolan tycks fortfarande väcka intresse?

JH: Habermas och Adorno är personer som nu börjar komma till sin rätt i amerikanska sammanhang. De som nu går till Habermas är desillusionerade över poststrukturalismen. Och de går till Habermas med idén om det rena talet, där man kan göra anspråk på en sorts rationell basis och behandla anspråken. Och jag ser övergången till Habermas som väldigt reaktionär i de flesta sammanhang. Det är dit som till exempel Christopher Norris har gått. Jag tror inte att du kommer att finna att många feminister går över till Habermas just nu. Det verkar vara en regressiv rörelse. Den försöker göra förnyat anspråk på en upplysningstradition utan att erkänna de massiva uteslutningar som ligger längst inne i denna, vilket är exakt vad feminismen vill komma bort ifrån. Jag kan inte se, att något arbete av Habermas som jag läst, verkligen räknar med vad det betyder att behandla något i termer av dessa tidigare uteslutningar. Den historien är förorenad, oerhört förorenad.

CGH: Vilka är de centrala feministerna inom litteraturvetenskapen av idag?

JH: Det finns en mycket stark tradition bland dem som sysslar med 1800-talslitteraturen att arbeta i Foucaults efterföljd. Där skulle jag vilja nämna Nancy Armstrong.

Sen finns det psykoanalytiska feminister, Alice Jardine vid Harvard och Jane Gallop är ledarna för detta. Så det finns fortfarande en stark psykoanalytisk tradition. Det finns en Foucaulttradition med den nya kulturhistorien skriven av kvinnor, och den är mycket stark. Det finns en svart feministisk tradition med Barbara Christian vid Berkeley och kvinnan som arbetar vid Yale, Hazel Carby. Hon är en traditionell, stark svart feminist. Och så håller det på att bildas en grupp av vad man kommit att betrakta som kulturmaterialistiska eller marxistiska feminister, beroende på om de vill kallas marxister eller inte. Och där finns Cora Kaplan, som har kommit över från England och nu är vid Rutgers. Hon står emellan Foucault och marxismen, liksom Felicity Nussbaum som arbetar med 1900-talslitteratur. Jag räknar mig själv till den grupp som arbetar klart marxist-feminist-poststrukturalistiskt. Och sen har vi de stora namnen i den liberala feminismen, som inte alls är slut än. Alla utnyttjar deras arbete. Det är folk som Elaine Showalter och Gilbert och Gubar. De är de klassiska feministiska, liberala amerikanska författarna, och de är fortfarande viktiga och mäktiga. Alla utgår ifrån dem, fastän en massa sofistikerat teoretiskt arbete hunnit förbi dem nu. Det är inte som om de vore döda.

Kristeva säger att feminismen har många moment, och de sammanfaller ofta, beroende på var man arbetar. Det finns en massa marxistiska feminister som sysslar med liberala feministiska ting när det är nödvändigt. Det finns en trevlig flexibilitet i den feministiska praktiken, som jag tycker om, därför att det så hänger ihop med den sociala praktiken, med pedagogiken, kanonformationen och institutionstransformationen. I stort sett är feminismen inte så fallen för att stänga ute som en del andra former av politisk kritik.

CGH: Vad har hänt med Luce Irigaray?

JH: Luce Irigaray? Jag har just undervisat om henne i min kurs om feministisk teori. Hon har fått en come back nu i lesbisk feminism här i landet.

Den andra gruppen som jag glömde att tala om tidigare skulle passa in i filmforskningen/populärkulturforskningen. Där placerar jag Angela Dalle-Vache och Kaja Silverman. De är poststrukturalister som hänger ihop med the Screen Community i England. Irigaray är viktig för dem men också för de lesbiska feministerna. Hennes nya arbete handlar om kroppen liksom Diana Fuss' nya bok *Essentially Speaking*. Båda får en att gå tillbaka och att få en viss förståelse för kvinnokroppen, inte som en essentialiserad kropp utan som en diskursivt konstruerad kropp. Och där är Irigaray fortfarande viktig.

CGH: Monique Wittig?

JH: Wittig är en annan fransk teoretiker. Kristeva har arbetat på samma område, den psykoanalytiska feminismen, men hon har blivit allt mindre politisk. Hon har nyligen arbetat med avantgardet, och jag tycker att hon är mindre viktig än Irigaray och Wittig. Wittigs *Le corps lesbien* har blivit otroligt läst här i USA just nu. Tio år efter att den kom i Frankrike, har den plötsligt fått nytt liv här.

CGH: Hur är det över huvud taget med det europeiska inflytandet på den amerikanska litteraturforskningen idag?

JH: Det finns där. I Amerika måste alla göra upp med vad som hände Lacan, eftersom han har tagits upp av den franska feminismen och eftersom han importerats hit av folk som Jane Gallop. Många av oss, däribland jag, tycker att den lacanska problematiken är död, att den inte ger kvinnan utrymme att arbeta. När man börjar teoretisera ett patriarkaliskt språk, från vilket kvinnan är utesluten, där kvinnan aldrig kan komma in i symboliken annat än som konst, då har man verkligen liten plats att arbeta på — utom den mystiska idén om upptäckandet av det omedvetna. Det är det som Kristeva gör med idén om coran och vad vissa idéer inom feministiskt skrivande gör när de privilegierar vissa former enbart för deras metriska kraft osv. Det är ett sätt att komma tillbaka till det oupplösta modersbandet. Jag

tycker att detta som politiskt projekt är otroligt begränsat. Det har sin strategiska nytta på så sätt att man skriver mot falloscentrerade praktiker, men i rent politisk mening är det en återvändsgränd.

Folk fortsätter att läsa detta och tar vad de kan, men jag tycker inte att det är den mest levande traditionen. Just nu vänder sig forskarna till Europa och England för att studera det marxistiska arbetet. Feministerna är fortfarande intresserade av Althusser och Eagleton med flera. Så vi kan söka lite olika material i Europa. De materialistiska feministerna vänder sig till England för marxistiskt-feministiskt arbete som gjorts där. Och alla fortsätter att arbeta med manliga tänkare som Foucault. Och nu måste man förstås arbeta med Deleuze och Lyotard. Det är delvis knäckande.

CGH: Vad tycker du om Barbara Johnsons arbete?

JH: Hon är dekonstruktivist och en intressant feminist eftersom hon försöker arbeta på ett mycket svårt område: använda dekonstruktionen för politiska syften. Jag tycker hennes arbete är utomordentligt fint, och det finns ingen riktigt lik henne.

Hon har blivit mer och mer intresserad av svart litteratur och hon skriver just nu om Zora Neile Hurston, och hon har skrivit ett underbart stycke om rätten till abort. Hon använder dekonstruktionen i politiskt syfte men hon är också feminist. Du skulle ha gillat henne. Det är en väldigt intelligent kvinna.

CGH: Hur fungerar Columbia när det gäller de nya rörelserna?

JH: Columbia är en intressant institution, eftersom den har en lång tradition av intresse för kulturhistoria — vilket kan tolkas på många sätt — men den spännande traditionen här är vad jag skulle vilja kalla den kulturhistoriska traditionen. Columbia var till exempel ett ställe som var öppnare för vissa studentkategorier: judar och svarta, än andra Ivy League-universitet. Det finns en tradition av öppenhet här som har gjort universitetet inriktat på olika slags politiskt arbete. Edward Said är till exempel lärare här. Vi har erbjudit Gayatri Spivak ett jobb och Columbia är nu enligt min åsikt det starkaste centrat i landet för postkolonialt arbete. När man lägger ihop Jean

Franco, Edward Said och John Archer så får man en otroligt stark grupp, som sysslar med postkoloniala studier. Jag anser mig själv vara en del av detta på visst sätt. Franco Moretti också. Det finns ett sätt på vilket kulturhistorien blir omhuldad här. Det här är inte ett ställe som ägnar någon uppmärksamhet åt dekonstruktionen.

CGH: Har ni inte en enda dekonstruktivist hos er?

JH: Faktiskt inte. Det finns en liten feministgrupp här med Joan Ferrante, mig själv, Ann Douglas och en del folk som inte har fast anställning. Så det är ett ställe som välkomnar feminismen på olika områden, ingen av oss sysslar med samma sak. Vi har en mycket profeministisk grupp lärare här. Det finns också en fortsatt formalistisk syn vid institutionen.

CGH: Finns det inga fientligt inställda grupper här?

JH: Nej, det verkar inte vara en institution med en djup fientlighet. Det menar jag verkligen. Den styrs hela tiden av en liberal etik.

CGH: Vilka universitet gör det mest intressanta arbetet just nu?

JH: Platser: Duke, på en mycket osäker bas men mycket intressant. Carnegie Mellon. Litet ställe men de har infört en läroplan för nybörjarna som är helt baserad på teori och som verkligen försöker förena kompositionsteori, litteraturteori och cultural studies. De har varit mycket djärva i det de har försökt göra. Och som tredje ställe tror jag på Minnesota. För några år sen skulle jag ha sagt Berkeley, men de tycks vara på väg neråt. Yale är utan tvivel på nedgång. Cornell och Minnesota placerar jag tillsammans som de mest intressanta ställena. Minnesota är väldigt stort och diversifierat, men de har en mycket aktiv feministgrupp. De har skrivit en mängd artiklar i tidskrifter som varit mycket intressant. Deras teoriserie har varit nära förbunden med Duke. Och Cornell är helt enkelt som ett ställe som har tagit upp teorin och ägnat sig åt diversifiering. Det vill säga de har anställt svarta lärare från tredje världen. Inget annat ställe har gjort det lika energiskt.

Columbia ligger inte långt framme i teoretiskt arbete för tillfället.

CGH: Om vi går över till nya rörelser. Hur är det med nyhistoricismen nu?

JH: Nyhistoricismen är redan historia. Jag anser att energin i Amerika ligger på postkoloniala studier, som är ett kommande fält. Det är ett fält med ledande personer som bildar en skola. David Lloyd hör dit på västkusten. Gayatri Spivak, Edward Said, Barbara Howard vid Texas är också viktiga figurer inom denna skola. Den verkar otroligt energisk. Jag skulle vilja påstå att black studies och feministstudier är de andra två områdena som verkligen är inne.

CGH: 1800-talet tycks vara det centrala studiefältet just nu?

JH: Det tror jag inte. De postkoloniala forskarna är mer intresserade av 1900-talet än av 1800-talet. De är intresserade av vad som hänt sedan kolonierna fick sin självständighet. Så jag skulle inte vilja säga att det är imperialismens höjdpunkt som är i fokus.

Renässansen är modernismens början, och nu ser vi modernismens sönderfall. Postmodernismen och renässansen går perfekt ihop. Och det har blivit en intresseexplosion för dem. Det tidiga 1800-talet var viktigt för dekonstruktionen, ”pengarna och skatten” och det där. Foucaultforskarna ägnar sig åt 1800-talet och renässansen. Marxismen kan gå åt vilket håll som helst, liksom feminismen. De har inga favoritperioder.

CGH: Vilka är de intressanta forskarna inför 90-talet?

JH: Här i landet? Jag tror att David Lloyd från Berkeley kommer att bli en mycket dominerande gestalt. Jag tror också på en person som heter Bill Redix. Han arbetar med postmodernismen men han är också renässansforskare och han håller på att skriva en bok om Milton. När vi nu är inne i ett lyotardiskt ögonblick i universitetsvärlden kommer han att bli viktig. Jag tror att jag har nämnt Hazel Carby som feminist, men jag tror att hon när det gäller black studies snart kommer att ersätta folk som Gates och Baker som den viktiga tänkaren på området.

Jag förutser mikroanalyser av alla slag. Jag tror att vi mer och mer kommer att arbeta utanför de kanoniska texterna i den brittisk-amerikanska tra-

ditionen. Vi kommer att arbeta inom våra egna gränser, men med texter producerade av underkuvade folk, ursprungssamerikaner, svarta kvinnor, immigranter osv. Vi kommer mer och mer att se på författare från periferin. Folk vid engelskinstitutioner kommer att läsa "Whistle On Feminist" och arbeta på mycket disparata områden. Det är en del av den explosiva styrkan i vad som hänt under postmodernismen och postkolonialismen tillsammans. Först kommer det att bli en slags mikroanalys av alla dessa områden men sedan tror jag att någon måste teoretisera de globala sammanhangen igen — något som postmodernismen har fått det att verka omöjligt att ge sig på. Alla är så rädda för totaliteter och så rädda för de centrala diskurserna att de stora impulserna har gått till små, små studier, till historiskt specifikt belägna fält. Och jag tror att poststrukturalism, marxism och feminism tillsammans kommer att försöka åstadkomma flera globala redogörelser, redogörelser som inte nödvändigtvis behöver bli totaliserande, utan sådana som försöker förbinda praktikerna. Detta är just vad som händer i arbeten av en hel rad personer som jag beundrar, sådana som Jennifer Wicke vid Yale, som försöker teoretisera den globala kapitalismen och dess konsekvenser för skatteproduktionen. Jag ser en hel generation komma, som har gått igenom de postmoderna förskjutningarna, gått över till mikrostudier och nu försöker gå tillbaka till globala studier. Jag ser det som en rörelse som bör understödjas. Jag tror, att man kommer att arbeta mindre och mindre med en kanon av skönlitterära texter. Det kommer inte att vara centralt längre.

Universitetsöversikt

Nedan följer en översikt över de universitet jag besökt med namn på ett urval forskare och författare som är verksamma där. Med tanke på hur ofta amerikanska forskare byter arbetsplats får uppgifterna tas med en viss reservation. De personer jag intervjuat för denna bok utmärks med kursiv stil.

Johns Hopkins University, Baltimore: *Hugh Kenner*, John Barth.

University of California, Berkeley: *David Lloyd*, Leonard Michaels, James Breslin.

Boston College, Boston: *Christopher Wilson*, Robin Lydenberg, John McAleer, Judith Wilt, Jennifer Sharpe.

Boston University, Boston: Peter Berger, Leslie Epstein, Norman Pettit, Jayne Anne Phillips, Robert Pinsky, Derek Walcott, David Suchoff, Roger Shattuck.

University of Colorado, Boulder: Edward Dorn, Ron Sukenick, Bruce Kawin, Anselm Hollo, Richard Halpern, Linda Hogan.

Harvard University, Cambridge: Barbara Johnson, Helen Vendler.

University of North Carolina, Chapel Hill: Louis Rubin, Jr, James Seay.

University of Chicago, Chicago: *Gerald Graff*, Robert von Hallberg, Beth Ash, Richard Stern, Betsy Hearne, Lauren Berlant, William Veeder, Corey Creekmur.

Northwestern University, Chicago: *Gerald Graff*, Lawrence Lipking, Albert Ascoli, Christine Froula.

Duke University, Durham: *Stanley Fish*, *Frank Lentricchia*, *Jean-Jacques Thomas*, Fredric Jameson, Jane Tompkins, Janice Radway, Barbara Herrnstein-Smith, Eve Sedgwick, Marianna Torgovnick, Annabel Patterson.

University of California, Irvine: *Murray Krieger*, J. Hillis Miller.

University of California, Los Angeles: *Richard Lehan*, *Vincent Pecora*, Joseph N. Riddel, Ross Shideler, Anne Mellor.

Yale University, New Haven: *Geoffrey Hartman*, Harold Bloom, Peter Brooks, Paul Fry, Richard Gilman, Jennifer Wicke, Michael Holquist, Shoshana Felman.

Columbia University, New York: *Jean Howard*, *Michael Riffaterre*, Edward Said, Joan Ferrante.

University of Washington, Seattle: *Hazard Adams*, Carolyn Allen, Charles Altieri, Ernst Behler, Jeffrey Peck, Susan Jeffords, David Wagoner.

The American University, Washington: Henry Taylor, Edward Kessler, Jonathan Loesberg, Roberta Rubenstein, Kay Mussell.

Personregister

- Abel, Elizabeth, 153
Abrams, M. H., XVIII
Ackerman, James, XVIII
Adams, Hazard, VI, XVI, 41-50, 106
Adorno, Theodor W., 76, 142, 166
Alacon, Norma, 151
Althusser, Louis, 97, 161, 169
Anderson, Perry, 12
Anderson, Sherwood, 118 f.
Archer, John, 170
Aristoteles, 66
Armstrong, Nancy, 167
Auerbach, Erich, XIV
Austen, Jane, 62 f.
Austin, J. L., 25
Bacon, Francis, 5, 22
Baker Jr., Houston A., XII, 172
Bakhtin, Mikhail, 11, 104
Baldwin, James, 145
Balzac, Honoré de, 61
Barthes, Roland, 131, 139, 141
Bateson, Gregory, 95
Bataille, Georges, 132 f., 143
Baudelaire, Charles, VII
Baudrillard, Jean, 85, 131
Beethoven, Ludwig von, 13
Beckett, Samuel, XVI
Bellow, Saul, 55
Benjamin, Walter, 22
Bergson, Henri, 4
Berman, Russell, 144
Bertalanffy, Ludwig von, 95
Bill, David, 132
Blackmur, R. P., 36, 49
Blake, William, XVI, 49 f.
Bleich, IV
Bloom, Alan, XVI, 18
Bloom, Harold, VI, VIII, 9, 48, 96
Booth, Wayne, VIII, 25
Bourdieu, Pierre, 27, 106
Bradley, A. C., 55
Breitwieser, Mitchel, 154
Brisman, Leslie, 39
Brooks, Cleanth, 48
Brooks, Peter, 68
Budd, Louis, 118
Burke, Kenneth, 48, 104, 131
Burroughs, William, 115
Cain, William, 121
Caplan, Alice, 132
Carby, Hazel, 167, 172
Caruth, Cathy, 39
Cary, Elizabeth, 163
Chesterton, G. K., XVI
Chestnut, Charles, 121
Christian, Barbara, 167
Cixoux, Hélène, XI
Clifford, James, 114
Cohen, Philip, XVII
Coleridge, Samuel, 12
Conrad, Joseph, XV, 97, 143 f.
Crosman, Inge, IV
Culler, Jonathan, VIII, XI
Dalle-Vache, Angela, 168
Davenport, Guy, 58
Davidson, Cathy, 30, 118
Defoe, Daniel, 92
Deleuze, Gilles, 133, 169
DeLillo, Don, 85, 95, 140
De Man, Paul, IV, VI, VIII, XII, 16, 26, 30, 48, 133, 161
Denning, Michael, 113, 115
Derrida, Jacques, VI, VII, VIII, XII, XIV, XVIII, 4—7, 9, 12, 26, 30, 32, 40, 45, 48 f., 54, 93, 96, 102—104, 114, 130—133, 138, 143, 155, 166
Descartes, René, 5
Dickens, Charles, 61, 144
Donne, John, 22, 28
Douglass, Frederick, 156

- Dreiser, Theodore, 116
Eagleton, Terry, XI, 9, 161, 169
Eco, Umberto, VII
Edmundson, Mark, XVI, XVIII
Eliot, George, 6
Eliot, T. S. XVI, 54 f., 144
Ellman, Richard, 56
Engels, Friedrich, 10, 93
Faulkner, William, 17
Felman, Shoshana, VIII
Ferguson, Frances, 153
Ferguson, Margaret, XIII
Ferrante, Jean, 170
Feuerbach, Ludwig, 10
Fielding, Sarah, 38
Fineman, Joel, 153
Fish, Stanley, IV, V, 21—33, 68, 86, 95, 97, 126 f., 133, 141
Flaubert, Gustave, 61
Foucault, Michel, VII, IX, XIII, XIV, 8 f., 11, 26, 32, 37, 40, 43, 45, 84 f., 102, 131 f, 138, 140, 161, 165, 167, 169, 172
Franco, Jean, 169
Franklin, Benjamin, 154, 156
Freud, Sigmund, 25, 96 f., 115
Fried, Michael, 113, 116
Friedan, Betty, X
Fry, Paul, 39
Frye, Northrop, IV, 4, 8, 16, 18
Fuss, Diana, 168
Gadamer, Hans-Georg, 142
Gass, William, 62
Gallagher, Catherine, 151
Gallop, Jane, XI, 167 f.
Gates Jr., Henry Louis, XII, 172
Geertz, Clifford, 25, 39, 120, 140, 142, 144
Genet, Jean, XV
Genette, Gérard, 4
Gilbert, Sandra, X 30, 87, 167
Gilman, Ernest, 74
Goldberg, Jonathan, XIV
Goody, Jack, 143
Gordimer, Nadine, 170
Gordon, Linda, 120
Gorman, David, I
Graff, Gerald, VIII, IX f., 99—109, 121
Gramsci, Antonio, IX, 11
Greenblatt, Stephen, II, XIII f., XVIII f., 8, 14 f., 64, 116, 141, 151
Greimas, A. J., VII, XIV
Gubar, Susan, X 30, 87, 167
Gunn, Giles, XVIII, XIX
Gutman, Herbert, 120
Habermas, Jürgen, 26, 27, 104, 137 f., 166
Hall, Stuart, 161
Hardison, O. B., 4
Hardy, Thomas, 144
Hartman, Geoffrey, IV—VI, VIII, 3, 17, 30, 35—40, 48, 68
Hegel, G. W. F., 14, 30, 92, 143
Heidegger, Martin, XVIII, 6, 14, 30, 138
Heilman, Robert, 48
Hemingway, Ernest, 57
Heaney, Seamus, 49
Herbert, George, 22, 28
Herrnstein-Smith, Barbara, II, 12, 132
Hirsch, E. D., XVI, 18
Holland, Norman, IV
Holquist, Michael, 39
Homeros, 17
Hopkins, James, 115
Horatius, 32 f., 58
Horkheimer, Max, 137
Howard, Barbara, 171
Howard, Jean, XIII, 159—173
Howard, June, 116
Howells, W. D., 121
Huckleberry Finn, 121
Hurstons, Zora Neile, 169
Huyssen, Andreas, 144
Irigaray, Luce, XI, 167, 168
Iser, Wolfgang, 95, 157
Jakobson, Roman, VII, 79
James, Henry, XV, 6, 14, 62 f., 97
James, William, 120
Jameson, Fredric, VIII f., 9, 86, 93, 96 f., 114—116, 127, 130, 133, 138, 161
JanMohammed, Abdul, XV, 155

- Jardine, Alice, X, XIX, 167
 Jauss, Hans Robert, 95, 114, 142, 157
 Jay, Martin, 137
 Johnson, Barbara, II, VIII, 91, 96, 169
 Jones, Chuck, 55, 56
 Jonson, Ben, 28
 Joyce, James, XV f., 17, 56, 97
 Kafka, Franz, 17
 Kant, Immanuel, 8, 11, 14 f., 92, 95
 Kaplan, Cora, 167
 Kenner, Hugh, II, XVI, 51—58
 Kermode, Frank, 12
 Kimball, Roger, XIX
 Kipling, Rudyard, 144
 Knapp, Steven, 120
 Krieger, Murray, VI, VIII, 3—18, 37, 47
 Kristeva, Julia, XI, 79 f., 130 f., 167 f.
 Kuhn, Thomas, 25
 Lacan, Jacques, XI, XIV, XVI, 15, 30, 32, 54, 96 f., 102, 131 f., 168
 Leitch, Vincent, VII f., X, XVIII, XIX
 Lentricchia, Frank, V, IX, 12, 37, 47, 48, 81—88, 133
 Lehan, Richard, XV, 89—97
 Lévi-Strauss, Claude, VII, 7, 94, 143
 Lewis, Sinclair, 118 f.
 Lewis, Wyndham, XVI
 Lloyd, David, XV, 149—157, 171 f.
 Longenbach, James, 57 f.
 Lubin, David, 113
 Lukács, George, 62, 103, 142
 Lydenberg, Robin, 115
 Lyotard, Jean-François, 12, 169
 Mailer, Norman, 85
 Malamud, Bernard, 55
 Malinowski, Bronislaw, 144
 Mallarmé, Stéphane, 142
 Mann, Thomas, 17
 Marvell, Andrew, 22, 28
 Marx, Karl, 9, 11, 84, 93, 97, 115, 143
 Marx, Leo, 117
 Mather, Cotton, 154
 McAlmon, Robert, 57
 McCabe, Colin, 157
 McCarthy, Eugene, 164
 Melville, Herman, 6, 121
 Michaels, Walter Benn, 53, 113 f., 116, 120, 153
 Miller, David, 153
 Miller, J. Hillis, IV—VI, VIII, 4, 6 f., 27, 30, 48, 147
 Miller, Nancy K., XIII
 Millett, Kate, X
 Milton, John, 22, 28
 Moers, Ellen, X
 Moi, Toril, II, 133
 Montgomery, David, 120
 Montrose, Louis, XIV, 141
 Moon, Michael, 132
 Moretti, Franco, 170
 Naipaul V.S., 170
 Nietzsche, Friedrich, 30, 139
 Nixon, Rod, 170
 Norris, Christopher, VII, 68, 166
 Nussbaum, Felicity, 167
 O'Connor, Marion, XIII
 Ong, Walter, 153
 Orwell, George, 103
 Padilla, Genaro, 151, 153
 Panofsky, Erwin, 79
 Parrington, Vernon, 14
 Pecora, Vince, XV, 97, 135—147
 Pérez Galdós, Benito, 132
 Perloff, Marjorie, XVI, XIX
 Peyre, Henri, XIV
 Pizer, Donald, XV
 Platon, 5, 95
 Porter, Caroline, 9
 Posner, Richard, 29
 Poulet, George, IV, 4, 6
 Pound, Ezra, XVI, 54 f., 57, 58
 Pynchon, Thomas, 140
 Quintilianus, 66
 Radway, Janice, 30, 126, 133
 Rafael, 36
 Rawlandson, Mary, 154
 Redix, Bill, 172
 Rieour, Paul XIV
 Riddel, Joseph, VIII, 6, 10
 Riffaterre, Michael, IV, VII, 3, 40, 59-70
 Robbe-Grillet, Alain, 62

- Ronell, Avital, 155, 157
Rorty, Richard, II, XVIII, 24 f., 104
Roth, Philip, 55
Russell, Bertrand, 55
Ruthven, K.K., XIX
Ruthven, K.K., XI
Said, Edward, V, XII, XIV, 9, 40, 63 f.,
137—139, 145, 169—171
Santayana, George, 55, 58
Sartre, Jean-Paul, XIV
Saussure, Ferdinand de, 94
Scholes, Robert, XI
Sedgwick, Eve, 30, 126
Selzer, Mark, 116
Serres, Michael, 132
Shakespeare, William, XIII, 8, 13, 23 f.,
32, 137, 140, 144, 162
Sharpe, Jennifer, 115
Shor, Naomi, XI, 68, 126 f., 132
Shorer, Mark, 119
Showalter, Elaine, II, X f., 68, 97, 167
Sieburth, Stefanie, 132
Silverman, Kaja, 168
Smith, Barbara, XII, 168
Smith, Stan, 134
Smith Rosenberg, Carol, 120
Soto, Gary, 151
Spivak, Gayatri Chakravorty, VIII, X f.,
157, 161, 166, 169, 171
Stansell, Christine, 120
Stark, Brian, 153
Steiner, George, 96
Steiner, Wendy, 79
Stern, Richard, 55
Stevens, Wallace, IX, 6
Suleiman, Susan, VI
Tannen, Deborah, 29
Thomas, Jean-Jacques, XV, 123-134
Thompson, E. P., 116
Todorov, Tzvetan, 4, 130
Tompkins, Jane, V, 30, 141
Warren, Austin, 77
Veaser, H., XV
Wellek, René, 77
Weisstein, Ulrich, XVI, 71-80
Wicke, Jennifer, 172
Vigeland, Gustav, 55
Wilentz, Sean, 120
Williams, Raymond, IX, 161
Williams, William Carlos, 6
Wilson, Christopher, XV, 111—122
Wittig, Monique, 168
Wolf, Bryan, 113
Voltaire, 92
Wong, Hertha, 153
Woolf, Virginia, 144
Wordsworth, William, VI,
Wright, Richard, 145, 155
Yeats, W. B., IX, XVI, 17, 49 f., 57

I serien

ABSALON

**Skrifter utgivna vid Litteraturvetenskapliga institutio-
nen i Lund**

har hittills utkommit:

1. *Moderna klassiker. 16 föreläsningar om texter från vår tid*, 1992.
2. Inga-Lisa Petersson, *Studier i Läsebok för folkskolan. Läseboken och den svenska industrialiseringen. Fraktur eller antikva? Om tryckstilar i pedagogisk litteratur 1842-1889*, 1992.
3. Algot Werin. *Från ett seminarium kring hans liv och verk*, 1993.
4. *På försök. 8 essäer och 3 inledningar*, 1993.
5. Claes-Göran Holmberg, *Texter och kontexter. Samtal med 15 amerikanska litteraturforskare*, 1994.

